PENILAIAN PELAKSANAAN PROGRAM HAFAZAN DALAM KALANGAN PELAJAR MRSM NEGERI PERAK

NOOR FADILAH BINTI AMBO

LAPORAN DISERTASI DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK MEMPEROLEH IJAZAH SARJANA PENDIDIKAN

(PENILAIAN PENDIDIKAN)

(MOD PENYELIDIKAN DAN KERJA KURSUS)

FAKULTI PENDIDIKAN DAN PEMBANGUNAN MANUSIA

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

2015

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

PENILAIAN PELAKSANAAN PROGRAM HAFAZAN DALAM KALANGAN PELAJAR MAKTAB RENDAH SAINS MARA NEGERI PERAK

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk menilai pelaksanaan Program Hafazan dalam kalangan pelajar Tingkatan 4 Maktab Rendah Sains MARA (MRSM) berdasarkan model Konteks, Input, Proses dan Produk (KIPP). Kajian adalah berbentuk deskriptif yang melibatkan pelajar di tiga buah MRSM di Negeri Perak. Seramai 240 orang pelajar terlibat sebagai sampel kajian. Kebolehpercayaan instrumen kajian ini adalah tinggi iaitu di antara 0.815-0.833. Data yang diperoleh diproses secara statistik deskriptif, ujian -t dan ujian regresi berganda. Hasil analisis menunjukkan bahawa min objektif, perancangan, strategi dan kaedah serta tugasan dan aktiviti pengayaan adalah pada tahap sederhana. Sisihan piawai adalah tinggi dan menunjukkan perbezaan min yang besar antara kumpulan pelajar-pelajar dalam input dan proses. Manakala ujian-t menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan antara pelajar MRSM Program Khas Pendidikan (PKP) dan bukan PKP dalam membuat perancangan sebelum dan selepas, tetapi perbezaan yang tidak signifikan semasa pelajar menghafaz. Hasil ujian regresi berganda menunjukkan bahawa keempat-empat peramal memberi sumbangan sebanyak 13.3 peratus dalam pelaksanaan program ini. Peramal utama yang memberi sumbangan paling besar adalah objektif pelajar dengan sumbangan sebanyak 6.8 peratus, diikuti perancangan 3.5 peratus, tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar sebanyak 2.10 peratus dan strategi serta kaedah menghafaz pelajar sebanyak 0.90 peratus. Terdapat tiga cadangan utama yang merujuk kepada peranan pihak pengurusan serta pentadbir, guru dan pelajar yang perlu saling berkerjasama untuk menjayakan program ini. Implikasi kajian ini melibatkan kesediaan pelajar untuk mengetahui objektif mereka menghafaz surah dan bilangan ayat mengikut hari, minggu atau bulan serta perancangan yang dibuat sebelum, semasa dan selepas. Dicadangkan juga pelajar menggunakan alat bantu untuk menghafaz.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

EVALUATION OF THE IMPLEMENTATION 'HAFAZAN' PROGRAMME AMONG MARA JUNIOR SCIENCE COLLEGE STUDENT IN PERAK

ABSTRACT

This study aims to evaluate the implementation of the 'Program Hafazan'among Form 4 MARA Junior Science College (MJSC) students in Perak by Content, Input, Process and Product (CIPP) model according to the dimension of input, process and product only. This descriptive study consists of students at three colleges in the State of Perak. Using 240 students is the sample of the study. The reliability of the instrument is higher between 0.815-0.833. The data was analysed by descriptive statistic, t-test and regression testing. An analysis of the test results showed that the min of an objective, planning, strategies and methods, as well as assignment and enrichment activities are at a moderate level. The standard deviation is high and large showed a significant difference between groups of students in inputs and processes. While t-test showed that there were significant differences between students MJSC "Program Khas Pendidikan" (PKP) and MJSC non-PKP in planning before and after, but not significant difference during the students to memorize. The result of multiple regression showed that the four predictors (objective, plans, strategies and methods, as well as assignments and enrichment activities) had contributes as much as 13.3 percent in the implementation of this program. The main predictor that gave the greatest contribution is the objective of the students with a contribution of 6.8 percent, planning 3.5 percent, student assignments and enrichment activities by 10.2 percent and strategy and methods memorized the student contribute about 0.90 percent. There are three main recommendations which refer to the role of management and administrations, teacher and student that need to cooperate to ensure the success of this programme. The implications of this study involve the willingness of students to find out their objectives such as memorizing verses and the number of sentences that need to memorise whether daily, weekly or monthly and the planning before, during and after. Student are recommended using the tools to memorize.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

KANDUNGAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

PENGHARGAAN iv

ABSTRAK v

ABSTRACT vi

KANDUNGAN vii

SENARAI JADUAL xi

SENARAI RAJAH xiv

SENARAI SINGKATAN xv

BAB 1 PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan 1

1.2 Latar Belakang Kajian 2

1.3 Pernyataan Masalah 6

1.4 Objektif Kajian 9

1.5 Persoalan Kajian 10

1.6 Kepentingan Kajian 11

1.7 Batasan Kajian 12

1.8 Kerangka Konseptual Kajian 14

1.9 Definisi Operasional 15

1.10 Rumusan 20

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB 2 KAJIAN LITERATUR

2.1 Pengenalan 21

2.2 Sejarah Permulaan Hafazan Al-Quran 22

2.3 Hubungan Proses Menghafaz Terhadap Pelaksanaan Program 24

2.4 Latar Belakang Hafiz Al-Quran Di Malaysia 28

2.5 Kelebihan Menghafaz Al-Quran 29

2.6 Kaedah-Kaedah Hafazan Yang Terkenal 34

2.7 Teori-Teori Pembelajaran dalam Islam 47

2.8 Teori Pembelajaran Edward L.Thorndike (1874-1949) 48

2.9 Teori Kaedah Pembelajaran Al-Quran 49

2.10 Rumusan 51

BAB 3 METODOLOGI KAJIAN

3.1 Pengenalan 52

3.2 Reka Bentuk Kajian 52

3.3 Populasi Dan Persampelan 53

3.4 Instrumen Kajian 55

3.5 Kaedah Pengumpulan Data 62

3.6 Penganalisaan Data 62

3.7 Rumusan 64

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB 4 DAPATAN KAJIAN

4.1 Pengenalan 65

4.2 Maklumat Demografi Responden 66

4.2.1 Jantina 67

4.2.2 Kategori MRSM 68

4.2.3 Khatam al-Quran 69

4.2.4 Bilangan Khatam al-Quran 70

4.2.5 Bilangan Kekerapan Khatam al-Quran Mengikut Jantina 72

4.2.6 Latarbelakang Sekolah Agama Sebelum Masuk MRSM 73

4.3 Interpretasi Tahap Pencapaian Berasaskan Min 72

4.3.1 Apakah tahap pencapaian objektif pelajar? 73

4.3.2 Apakah perancangan pelajar? 78

4.3.3 Apakah strategi dan kaedah pelajar? 82

4.3.4: Apakah tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar? 84

4.3.5 Apakah impak pelaksanaan program terhadap pelajar? 88

4.3.6 Adakah terdapat perbezaan perancangan di antara pelajar MRSM Program Khas Pelajar dan bukan Program Khas Pelajar? 92

4.3.7 Adakah terdapat perbezaan strategi dan kaedah di antara pelajar lelaki dan perempuan? 95

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.3.8 Adakah terdapat sumbangan proses pelaksanaan program hafazan terhadap impak perlakuan pelajar? 96

4.4 Rumusan 101

BAB 5 PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

5.1 Pendahuluan 102

5.2 Rumusan Kajian 103

5.3 Perbincangan 106

5.3.1 Objektif 107

5.3.2 Perancangan 108

5.3.3 Strategi dan Kaedah 109

5.3.4 Tugasan dan Aktiviti Pengakayaan 110

5.3.5 Impak 107

5.3.6 Perbezaan Perancangan diantara Pelajar MRSM PKP dan Bukan PKP 111

5.3.7 Perbezaan Strategi dan Kaedah diantara Pelajar Lelaki dan Perempuan 112

5.3.8 Sumbangan Proses Pelaksanaan Program Hafazan terhadap Impak Perlakuan Pelajar 113

5.4 Cadangan 115

5.4.1 Peranan Pengurusan dan Pentadbir 115

5.4.2 Peranan Guru 117

5.4.3 Peranan Pelajar 120

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.4.4 Cadangan Lanjutan Kajian 121

5.5 Implikasi Kajian 123

5.6 Rumusan 124

RUJUKAN 125

LAMPIRAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI JADUAL

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 2.1:	Contoh Jadual Menghafaz Kaedah Huffaz	40
Jadual 3.1:	Hasil Ujian Kebolehpercayaan (Dimensi Input, Dimensi Proses dan Dimensi Produk)	57
Jadual 3.2:	Jenis Analisis Data	62
Jadual 4.1:	Taburan Pelajar Mengikut Jantina	65
Jadual 4.2:	Taburan Pelajar Mengikut MRSM	66
Jadual 4.3:	Taburan Pernah yang Pernah dan Tidak Pernah Khatam al-Quran	66
Jadual 4.4:	Taburan Pelajar Mengikut Bilangan Khatam al-Quran	67
Jadual 4.5:	Taburan Pelajar Mengikut Jantina Berdasarkan Bilangan Khatam al-Quran	68
Jadual 4.6:	Taburan Pelajar Mengikut Latar belakang Sekolah Agama Sebelum Memasuki MRSM	69
Jadual 4.7:	Taburan Pelajar MRSM Berdasarkan Latar Belakang Sekolah Agama Sebelum Memasuki MRSM	69
Jadual 4.8:	Skor Min dan Tahap Pencapaian	71
Jadual 4.9:	Interpretasi Sisihan Piawai	71
Jadual 4.10 (a):	Kebolehan Menghafaz Mengikut Sasaran Tempoh Yang Ditetapkan	72

Jadual 4.10 (b):	Hasil Analisis Kebolehan Menghafaz Surah as-Sajadah.	73
Jadual 4.10 (c):	Hasil Analisis Kebolehan Menghafaz Surah al-Insan.	74
Jadual 4.10 (d):	Tahap Pencapaian Objektif Pelajar	75
Jadual 4.11 (a):	Hasil Analisis Perancangan Sebelum Menghafaz	77
Jadual 4.11 (b):	Perancangan Semasa Menghafaz	78
Jadual 4.11 (c):	Perancangan Selepas Menghafaz	79
Jadual 4.11 (d):	Tahap Pencapaian Perancangan Pelajar	80
Jadual 4.12:	Hasil Analisis Strategi dan Kaedah pelajar	81
Jadual 4.13 (a):	Tugasan Semasa Latihan (sebagai Imam / Semasa di Dalam Kelas dll)	83
Jadual 4.13 (b):	Mendengar dan Menyemak Bacaan Rakan	84
Jadual 4.13 (c):	Memperdengarkan Bacaan Dihadapan Rakan	85
Jadual 4.13 (d):	Tugasan dan Aktiviti Pengkayaan Pelajar	86
Jadual 4.14 (a):	Bertingkahlaku Tatatertib	87
Jadual 4.14 (b):	Bertingkahlaku Tatasusila	88
Jadual 4.14 (c):	Bertingkahlaku Sopan	89
Jadual 4.14 (d):	Min Impak Pelaksanaan Keseluruhan	90

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.15 (a): Ujian-t bagi Pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat Perancangan Sebelum Menghafaz 91

Jadual 4.15 (b): Ujian-t bagi Pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat Perancangan Semasa Menghafaz 92

Jadual 4.15 (c): Ujian-t bagi Pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat Perancangan Selepas Menghafaz 92

Jadual 4.15 (d): Ujian-t bagi Pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat Perancangan Menghafaz Secara Keseluruhan 93

Jadual 4.16: Ujian-t bagi bagi Pelajar Lelaki dan Pelajar Perempuan dalam Strategi dan Kaedah Menghafaz 94

Jadual 4.17: Analisis Varian 96

Jadual 4.18: Analisis Regresi Berganda (Stepwise) 96

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI SINGKATAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BPM	:	Bahagian Pendidikan Menengah
KBSM	:	Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah
KPM	:	Kementerian Pelajaran Malaysia
MARA	:	Majlis Amanah Rakyat
MRSM	:	Maktab Rendah Sains MARA
MJSC	:	Mara Junior Science College
PAI	:	Pendidikan Agama Islam
PKP	:	Program Khas Pelajar
PMK	:	Purata Markah Keseluruhan
PNG	:	Purata Nilaian Gred
SMKA	:	Sekolah Menengah Kebangsaan Agama
SMAN	:	Sekolah Menengah Agama Negeri

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

SENARAI RAJAH

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Rajah 1.2: Kerangka Konseptual Kajian Penilaian Pelaksanaan Program Hafazan Ubahsuai Model Stufflebeam (1967) 14

Rajah 2.1: Rumusan Kaedah Menghafaz Berdasarkan Tinjauan Literatur 47

Rajah 4.1: Taburan Normal Pembolehubah bersandar IMPAK 95

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB 1

PENDAHULUAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.1 PENGENALAN

Bab ini membincangkan latar belakang kajian serta pernyataan masalah berkaitan pelaksanaan program hafazan dalam kalangan pelajar MRSM di Negeri Perak. Umumnya, hafazan lebih sinonim dengan sekolah-sekolah tahfiz, pondok dan sekolah agama. Kini, Bahagian Pendidikan Menengah MARA mengorak langkah dengan menambah program hafazan dalam kurikulum MRSM. Ia adalah satu langkah yang baik untuk menghasilkan pelajar mukmin profesional yang seimbang dunia dan akhirat.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Dalam bab ini juga dibincangkan objektif kajian, persoalan kajian yang wujud, kepentingan kajian, batasan kajian, kerangka konseptual dan definisi istilah.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.2 LATAR BELAKANG KAJIAN

Maktab Rendah Sains MARA (MRSM) merupakan salah satu institusi pendidikan menengah kelolaan Majlis Amanah Rakyat (MARA) iaitu agensi Kementerian Pembangunan Luar Bandar dan Wilayah. Penubuhan MRSM secara tidak langsung memperlengkapkan sekolah berasrama penuh sains Kementerian Pelajaran Malaysia. Sesi pengambilan pelajar adalah pelajar Tingkatan 1 dan Tingkatan 4 yang memenuhi syarat-syarat kemasukan.

05-4506MRSM telah ditubuhkan di bawah Akta Majlis Amanah Rakyat Bil.20 tahun 1966 sebagai satu usaha untuk mencapai matlamat MARA dalam bidang latihan dan pendidikan.

MRSM didirikan untuk memberi kemudahan pelajaran di peringkat menengah dan pra universiti dalam bidang sains dan teknologi kepada pelajar-pelajar Bumiputera yang mempunyai kebolehan mental yang tinggi. Pendidikan MRSM akan membiasakan pelajar dengan pendidikan berasaskan sains dan satu aspek kebudayaan Malaysia yang akan memupuk perkembangan jasmani, rohani dan intelektual yang berpanjangan serta melahirkan pelajar yang mempunyai daya pemikiran yang kritis, kreatif, sihat, luas dan mendalam di samping mempunyai semangat patriotik dan nasionalisme yang tinggi.

Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Sehuhungan itu, sejajar dengan perkembangan dunia pendidikan dan sambutan masyarakat Malaysia terhadap sekolah-sekolah tahfiz, MRSM telah menambah satu program dalam kurikulum MRSM iaitu Program Hafazan. Kewujudan program ini secara tidak langsung boleh membantu memenuhi kehendak ibu bapa yang mahukan anak mereka seimbang dalam sains dan teknologi serta boleh menghafaz al-Quran. Program ini juga dapat memenuhi keperluan pendidikan masa kini yang mementingkan pendidikan dunia dan akhirat.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Program ini adalah sebahagian program Ulul Albab kerana mempunyai matlamat dan konsep yang sama dalam melahirkan pelajar-pelajar yang memenuhi ciri-ciri Ulul Albab seperti quranik, ensiklopedik dan ijtihadik. Merujuk kepada modul MRSM Ulul Albab Kota Putra (2009) bahawa Ulul Albab bermaksud satu golongan yang mempunyai asas yang kukuh dalam Al Quran, ilmu pengetahuan yang luas dan pelbagai, mampu berfikir dan memerhati kejadian tuhan melalui mata hati dan akal yang tajam serta mengambil iktibar darinya. Quranik pula merujuk mereka menghafaz 30 juzu' al Quran serta memahami berdasarkan konsep baca, ingat, faham, fikir, amal dan sebar. Pelajar yang mempunyai ensiklopedik akan berpengetahuan dan kemahiran tinggi, menjadi tempat rujukan serta menguasai pelbagai bidang ilmu dan bahasa asing. Manakala ijtihadik ialah pelajar yang berkeupayaan memberikan memberikan pandangan dalam penyelesaian umat, memaksimakan keupayaan otak dan minda, berfikiran kreatif dan inovatif serta berteknologi tinggi.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ianya adalah bertepatan dengan objektif program ini yang ingin membudayakan al-Quran dalam kehidupan umumnya serta persekitaran sekolah khususnya kerana al-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Quran merupakan sumber ilmu teragung. Pelbagai kelebihan dan keistimewaan diberikan kepada mereka yang membaca, memahami dan mengkaji al-Quran terutama bagi mereka yang menghafaznya. Menghafaz al-Quran, jiwa akan menjadi tenang dan mampu membentuk diri menjadi seorang yang berdisiplin.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Oleh itu, mesyuarat Jawatankuasa Pemantauan Bahagian Pendidikan Menengah MARA Bil: 5/2011 bertarikh 15 Jun 2011 telah memutuskan bahawa pelajar-pelajar muslim MRSM dikehendaki menghafal sekurang-kurangnya satu juzuk (juzuk 30) bagi pelajar Menengah Rendah dan empat surah pilihan (as-Sajadah, al-Insan, Yaasin dan al-Mulk) bagi pelajar Menengah Atas.

Untuk menjayakan program ini, pihak sekolah dibenarkan mengggunakan wang caruman sekiranya guru tambahan diperlukan untuk mentasmik (memperdengarkan hafazan) bacaan pelajar. Sehubungan itu, dapat disenaraikan objektif program di bawah:

i. Membentuk dan mendidik pelajar ke arah kecemerlangan dan kegemilangan.
ii. Mendekatkan diri pelajar dengan al-Quran bagi melahirkan pelajar pintar soleh.
iii. Mewujudkan suasana maktab yang sentiasa membudayakan al-Quran dalam kehidupan.

Sasaran adalah kepada semua pelajar Tingkatan Satu hingga Tingkatan Lima MRSM seluruh Malaysia. Kandungan silibus pula adalah seperti berikut:

Menengah Rendah adalah Juzuk yang ke 30

i. Tingkatan 1: Surah an-Nas hingga ad-Dhuha (Surah-surah lazim)
ii. Tingkatan 2: Surah al-Lail hingga al-Mutaffifin
iii. Tingkatan 3: Surah al-Infitar hingga an-Naba'

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Manakala Menengah Atas pula merupakan surah-surah pilihan seperti:

i. Tingkatan 4: Surah as-Sajadah dan al-Insan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Tingkatan 5: Surah Yaasin dan al-Mulk

Mengikut pekeliling tersebut, masa menghafaz adalah tiga kali seminggu antara maghrib dan isyak. Namun ianya bergantung kepada MRSM masing-masing bagaimana program ini dilaksanakan. Justeru itu, kaedah pelaksanaan yang dicadangkan dalam program ini adalah seperti berikut:

i. Pelajar-pelajar dibahagikan mengikut kumpulan.

ii. Setiap ahli kumpulan terdiri daripada empat atau lima orang sahaja.

iii. Setiap kumpulan diketuai oleh seorang pelajar.

iv. Sekurang-kurangnya seorang guru mengikut giliran melakukan pengawasan semasa program hafazan dijalankan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

v. Pelajar menghafaz menggunakan kaedah huffaz iaitu ulangan sebanyak 60 kali setiap keratan ayat.

Kaedah Huffaz yang dimaksudkan ialah guru memperdengarkan bacaan yang betul kepada pelajar sebelum pelajar memulakan hafazan atau pelajar memperdengarkan bacaan di hadapan guru terlebih dahulu sebelum memulakan hafazan bagi memastikan bacaan betul dan bertajwid. Pelajar akan mengulangi ayat/ keratan pertama sebanyak enam puluh kali (60 kali) ulangan. Lima kali ulangan pertama, pelajar hendaklah melihat Al-quran. Manakala ulangan keenam hingga kesepuluh pelajar dikehendaki menutup Al-quran. Begitulah seterusnya dengan ulangan lima kali tutup al-Quran. Jumlah semua ulangan buka dan tutup adalah enam puluh kali. Setelah selesai, hafaz ayat/ keratan kedua dengan menggunakan kaedah bilangan satu dan dua.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Memandangkan program ini baru diperkenalkan, ia menjadikan aktiviti pelajar dan beberapa orang guru yang berkaitan bertambah dalam sekolah daripada program ini. Pelajar perlu menyediakan dan membahagikan masa untuk menghafaz supaya aktiviti ko-kurikulum dan kurikulum seimbang. Begitu juga peranan dalam kalangan guru-guru. Mereka perlu memperuntukan waktu untuk mendengar ayat-ayat yang telah dihafaz oleh pelajar.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.3 PERNYATAAN MASALAH

Hafazan memerlukan pelajar-pelajar memberikan sepenuh perhatian kerana mereka perlu membaca berulang kali. Setelah membuat pemerhatian dan temubual terhadap pelajar, penyelidik mendapati empat masalah secara umumnya yang dihadapi oleh pelajar-pelajar dalam program ini.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kebanyakan para pelajar sekolah tahfiz, mereka mempunyai kemahiran bacaan Al-quran yang baik sebelum menghafaz kerana mereka akan di uji dari segi bacaan al-Quran dalam temuduga sebelum memasuki sekolah tahfiz seperti yang dijalankan oleh Sekolah Menengah Imtiyaz Yayasan Terengganu. Walaubagaimanapun, penyelidik mendapati selepas ujian saringan bacaan Al-quran dijalankan hanya 47% pelajar sahaja yang fasih membaca Al-quran, 36% sederhana dan 17% tidak lancar dan belum menguasai cara membaca dengan bertajwid. Oleh itu, mereka memerlukan pembimbing untuk membaca dengan betul sebelum menghafaz al-Quran.

Manakala Abdul Rahman Bakri (Zulkifli Mohamad al-Bakri, 2013) mengatakan seorang kanak-kanak yang berusia 9 tahun dalam bahawa beliau akan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

mengulangkaji hafazan Al-quran sebanyak tiga juzuk setiap hari kemudian mengatur masanya untuk bermain dan berehat. Ini berbeza dengan realiti yang berlaku dalam MRSM. Pelajar hanya mempunyai masa yang diperuntukkan antara maghrib dan isyak untuk menghafaz bukan untuk mengulangkaji apa yang telah dihafaz. Hasil temubual penyelidik dengan lima orang pelajar mendapati mereka tidak mengetahui kepentingan untuk menghafaz Al-quran. Ini menyebabkan mereka tidak seronok dan tidak merancang sebaik mungkin untuk menghafaz Al-quran.

Begitu juga dengan kesedian guru yang perlu diambil perhatian. Terdapat guru pemantau yang bertugas sekaligus bertindak sebagai pembimbing pelajar juga mempunyai bacaan yang lemah. Dr. Zulkifli Mohamad al-Bakri (2013), Mufti Wilayah Persekutuan berkata bahawa antara kaedah mnghafaz al-Quran ialah wajib menghafaz dengan sheikh atau tuan guru untuk mendapatkan tashih bacaan yang sempurna sebagaimana yang dilakukan oleh tokoh-tokoh besar seperti Imam Hafas yang berguru dengan Imam'Asim. Sebarang khilaf akan dirujuk kepada gurunya sama ada dari sebutan atau makhrajnya. Pernyataan ini selari dengan pandangan Mohd Yakub Z. M.Y., dan Saidi M. (2008) yang mengatakan bahawa kegagalan membaca Al-quran dengan baik dan sempurna membawa kesan yang buruk terhadap individu muslim. Antara kesan buruk tersebut ialah tidak sah solat dan tidak sempurna ibadah-ibadah lain yang melibatkan bacaan al-Quran dan secara langsung seseorang itu tidak memuliakan Al-quran kerana melanggar hukum dan etika yang telah diatur dalam pembacaan Al-quran juga ditegaskan oleh Abdul Halim El-Muhammady (1991) bahawa membaca Al-quran dengan betul penting untuk menentukan ibadah yang dilakukan sah atau tidak sah.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Sehubungan itu, jika hendak mencapai kemahiran membaca Al-quran dengan betul maka pelajar-pelajar perlu berterusan membaca dari semasa ke semasa. Waktu untuk membaca dan menghafaz juga perlu diambil kira samaada bersesuaian dan tidak mengganggu masa akademik yang telah ditetapkan. Para ulama menetapkan waktu yang paling baik untuk seseorang memulakan hafazan adalah pada waktu sahur atau sebelum waktu subuh atau selesai solat subuh. Sebahagian ulama pula berpendapat waktu menghafaz yang baik adalah selepas waktu asar. Berbeza dengan situasi sebenar MRSM. Dalam hal ini, penyelidik mendapati pelajar tidak mempunyai masa yang panjang untuk menghafaz dan memperdengarkan ayat atau surah hafazan mereka di hadapan guru. Hanya waktu yang diberikan antara maghrib dan isyak sahaja. Masalah ini sangat merumitkan kepada pelajar untuk menghafaz dengan terbeban aktiviti MRSM yang sedia ada sama ada aktiviti akademik ataupun bukan akademik seperti beriadah atau bersukan selepas waktu asar. Maka pihak pengurusan sekolah perlu menyediakan waktu untuk pelajar-pelajar tersebut membaca atau menghafal Al-quran. Guru-guru yang terlibat juga perlu terlatih dalam bacaan Al-quran dan mempunyai kemahiran membaca yang betul kerana mereka juga perlu mengenal pasti dan membetulkan bacaan pelajar. Demikian juga, kesediaan guru sama seperti pelajar tidak diambil kira sama ada mereka bersedia untuk mengajar atau mentasmik (mendengar ayat hafazan pelajar) kerana beban guru yang sedia ada di sekolah juga sudah jelas mempengaruhi kesediaan guru-guru.

Implikasi daripada situasi di atas, penyelidik terpanggil untuk menjalankan kajian ke atas program ini. Ternyata wujud jurang dan keunikan dalam program ini yang perlu dikaji kerana latar belakang pelajar yang berasaskan sains tulen dan matlamat utama sekolah yang berbeza dengan maahad tahfiz dalam program hafazan ini. Terdapat

lima aspek pelaksanaan yang akan dikaji iaitu aspek pertama ialah objektif pelajar semasa menghafaz dalam kebolehan menghafaz mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan, kebolehan menghafaz surah as-Sajadah dan kebolehan menghafaz surah al-Insan. Manakala aspek kedua merupakan perancangan pelajar yang akan dikaji seperti sebelum, semasa dan selepas menghafaz. Aspek yang ketiga pula ialah strategi dan kaedah pelajar tersebut menghafaz dan mengekalkan ayat yang telah dihafaz. Aspek keempat pula tugasan dan aktiviti pengayaan seperti tugasan semasa latihan, mendengar dan menyemak bacaan rakan dan memperdengarkan bacaan di hadapan rakan dan aspek yang terakhir ialah impak program ini terhadap pelajar tersebut menjadi pelajar yang berdisiplin seperti bertingkah laku tatatertib, bertingkah laku tatasusila dan bertingkah laku sopan. Secara umumnya, matlamat kajian ini adalah untuk melihat keberhasilan pelaksanaan program ini terhadap pelajar-pelajar dengan menggunakan metod pendidikan agama Imam al-Ghazali iaitu memulakan dengan hafazan dan pemahaman (Abidin Ibn Rusn, 1998). Imam Ghazali juga menekankan model pengajaran dan pembelajaran dengan empat kaedah iaitu kaedah perbandingan, kaedah halaqah, kaedah petunjuk dan bimbingan serta kaedah dialog dan perbincangan. Penyelidik juga mengaitkan kajian ini dengan pendekatan teori pembelajaran Thorndike pada tahun 1874 hinggga tahun 1949 yang memperkenalkan ‘pembelajaran cuba jaya’ dan tiga hukum pembelajaran iaitu hukum kesediaan, hukum latihan dan hukum kesan.

1.4 OBJEKTIF KAJIAN

Sebanyak tujuh objektif kajian dikenalpasti berdasarkan pelaksanaan program hafazan yang boleh dinilai dan diukur dengan menggunakan instrumen khusus yang dibina oleh penyelidik. Berikut adalah objektif kajian yang berkaitan, iaitu untuk:

i. mengetahui pencapaian objektif pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak.

ii. mengetahui perancangan pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak.

iii. mengetahui strategi dan kaedah pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak**.**

iv. mengetahui tugasan dan aktiviti pengkayaan pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak.

v. mengetahui impak pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak.

vi. mengenal pasti perbezaan perancangan diantara pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak.

vii. mengenal pasti perbezaan strategi dan kaedah diantara pelajar lelaki dan perempuan dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak.

viii. mengenal pasti sumbangan proses pelaksanaan program hafazan MRSM di Negeri Perak terhadap impak perlakuan pelajar.

1.5 PERSOALAN KAJIAN

Matlamat kajian ini adalah untuk mendapatkan jawapan bagi persoalan-persoalan dibawah:

i. Apakah tahap pencapaian objektif pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?

ii. Apakah perancangan pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Apakah strategi dan kaedah pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iv. Apakah tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?

v. Apakah impak pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?

vi. Adakah terdapat perbezaan perancangan diantara pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?

vii. Adakah terdapat perbezaan strategi dan kaedah diantara pelajar lelaki dan perempuan dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?

viii. Adakah terdapat sumbangan proses pelaksanaan program hafazan MRSM di Negeri Perak terhadap impak perlakuan pelajar?

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.6 KEPENTINGAN KAJIAN

Kajian ini signifikan dilaksanakan untuk kepentingan empat pihak. Kajian ini adalah untuk melihat kekuatan dan kelemahan pembolehubah-pembolehubah berdasarkan model KIPP iaitu dari dimensi input, proses dan produk. Ia sangat penting kepada beberapa pihak seperti yang dinyatakan berikut:

i. Bahagian Pendidikan Menengah MARA (BPM)

ii. Ketua Jabatan Sains Sosial

iii. Guru-guru MRSM dan

iv. Pelajar

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Secara umumya, hasil kajian ini penting kepada pihak BPM kerana program ini adalah di bawah kelolaan pihak BPM. Oleh yang demikian, sudah pasti pihak BPM ingin mengetahui pelaksanaan program hafazan dari perspektif pelajar. Ini adalah kerana kajian ini mengukur dari aspek objektif, perancangan, strategi dan kaedah, tugasan dan aktiviti pengkayaan dan impak pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak.

Aspek-aspek dalam kajian ini dapat membantu Ketua Jabatan Sains Sosial termasuk pihak guru-guru MARA dalam menilai semula pencapaian objektif pelajar, perancangan pelajar sebelum, semasa dan selepas menghafaz, strategi dan kaedah pelajar dalam menghafaz serta tugasan dan aktiviti pengkayaan pelajar yang digunakan adalah bersesuaian dengan pelajar-pelajar tersebut dan impak pelaksanaan program ini terhadap pelajar-pelajar disifatkan sebagai pintar soleh serta boleh membudayakan program ini.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Manakala pada pihak pelajar, kajian ini dapat membantu mereka memperbaiki diri dari aspek pencapaian objektif, penilaian semula perancangan, strategi dan kaedah, tugasan dan aktiviti pengkayaan serta impak pelaksanaan program hafazan ini terhadap diri mereka.

1.7 BATASAN KAJIAN

Terdapat 48 buah MRSM di Malaysia yang majoritinya terletak di luar bandar atau pinggir bandar dan pendalaman Negeri. Menyedari kesulitan dari segi masa dan lokasi, maka pengkaji telah menetapkan tiga buah MRSM yang terletak di Negeri Perak yang

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

akan menjadi sampel kajian iaitu MRSM Felda, MRSM Pasir Salak dan MRSM Taiping. Batasan kajian ini adalah menjurus dari perspektif pelajar Tingkatan 4 di tiga buah MRSM yang telah dinyatakan. Pelajar-pelajar Tingkatan 4 dipilih kerana mengambil kira pengalaman mereka selama dua tahun mengikuti program ini.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pemilihan sekolah ini adalah berdasarkan tiga kriteria seperti berikut:

i. Latarbelakang pencapaian sekolah:

Pada pandangan penyelidik, ketiga-tiga sekolah ini mempunyai kesinambungan yang baik kerana terdapat MRSM yang mempunyai Program Khas Pendidikan atau dikenali sebagai MRSM PKP, juga terdapat MRSM yang pernah mencapai 100% A dalam beberapa mata pelajaran walaupun tidak keseluruhan mata pelajaran serta MRSM yang sederhana pencapaiannya di antara MRSM di Negeri Perak.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Kepelbagaian latarbelakang pelajar:

Pelajar-pelajar daripada ketiga-tiga sekolah ini mempunyai pelbagai latarbelakang pendidikan dan aliran sekolah sebelum masuk ke MRSM tersebut seperti aliran agama dan sekolah menengah harian. Terdapat juga pelajar yang sangat cemerlang atau dikenali sebagai pelajar *cream of the cream* dari MRSM lain ditempatkan di MRSM PKP serta pelajar yang masuk disebabkan kuota anak Felda dan awam.

iii. Jarak antara sekolah

Ketiga-tiga MRSM ini mempunyai jarak yang agak dekat di antara satu sama lain. Perjalanan diantara MRSM ini memakan masa antara

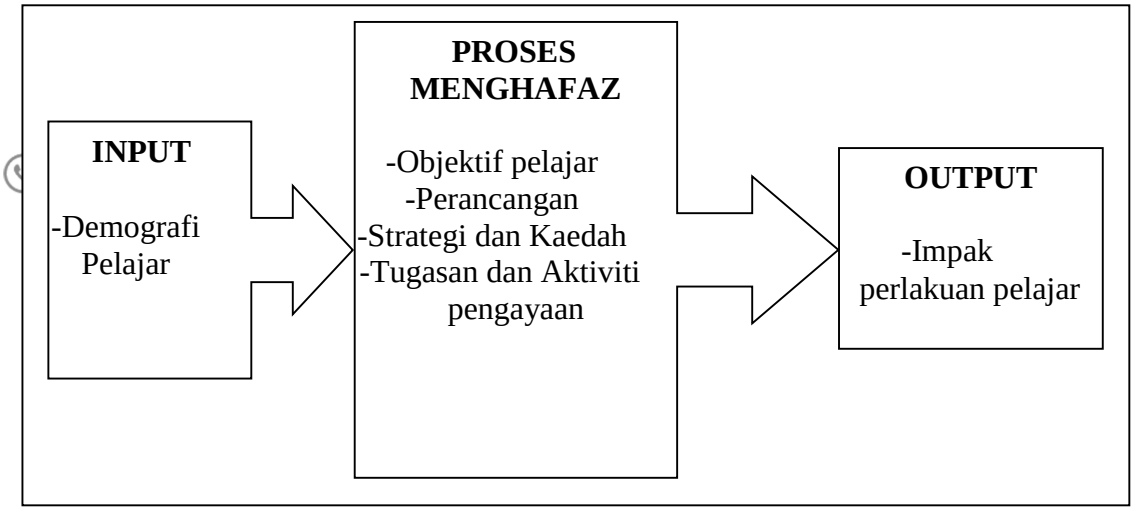
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

satu hingga satu jam setengah daripada MRSM Felda yang mana tempat mengajar pengkaji. Oleh yang demikian, mungkin memudahkan penyelidik mentadbir instrumen itu sendiri atau boleh mewakilkan kepada guru MRSM Pasir Salak dan MRSM Taiping.

1.8 KERANGKA KONSEPTUAL KAJIAN

Kerangka konseptual kajian ini menggunakan ubahsuai daripada model penilaian Stufflebeam.

Rajah 1.1: Kerangka Konseptual Kajian Penilaian Pelaksanaan Program Hafazan Ubahsuai Model Stufflebeam (1967)

Terdapat tiga peringkat dalam kajian pelaksanaan Program Hafazan di MRSM Negeri Perak ini iaitu peringkat input, peringkat proses menghafaz dan peringkat keputusan. Perkara yang akan dikaji semasa peringkat permulaan ialah objektif pelajar semasa menghafaz iaitu kebolehan menghafaz mereka mengikut sasaran tempoh dan kebolehan mereka menghafaz surah as-Sajadah dan surah al-Insan dalam satu sesi.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Manakala peringkat proses menghafaz seperti aspek perancangan akan mengkaji sebelum, semasa dan selepas menghafaz. Dari aspek strategi dan kaedah, perkara yang akan dikaji ialah bagaimana pelajar mengekalkan surah hafalan mereka serta kaedah yang digunakan. Aspek tugasan dan aktiviti pengkayaan pelajar pula mengkaji cara pelajar mengukuhkan surah hafazan mereka dan peringkat keputusan ialah impak akan mengkaji pelajar tersebut boleh menjadi seorang yang bertingkahlaku tatatertib, bertingkahlaku tatasusila dan bertingkahlaku sopan. Daripada rajah tersebut juga, dapat digambarkan bahawa dalam tugasan dan aktiviti, penyelidik akan menggunakan pendekatan teori pembelajaran Thorndike (1874-1949).

1.9 DEFINISI OPERASIONAL

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pelaksanaan

Merujuk kepada Kamus Pelajar (2008), pelaksanaan bermaksud perbuatan atau hal melaksanakan (mengusahakan, menjalankan) sesuatu manakala Kamus Dewan (2005) pula bermaksud perihal, perbuatan atau proses melaksanakan (menjalankan, mengusahakan rancangan (tugas dsb). Kesimpulannya, pelaksanaan membawa maksud hasil daripada melaksanakan (mengerjakan, menyelesaikan) sesuatu rancangan (tugas) dan sebagainya.

Berdasarkan definisi operasi dalam kajian ini adalah pelaksanaan program yang dimaksudkan adalah dari aspek pelajar-pelajar itu sendiri seperti dimensi input iaitu objektif pelajar dalam menghafaz yang hendak dicapai. Kemudian, dimensi yang kedua akan menilai proses yang memfokuskan perancangan, strategi dan kaedah pelajar menghafaz serta tugasan dan aktiviti pengkayaan pelajar dalam menghafaz dan akhir

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

sekali dimensi produk yang menilai hasil pencapaian atau impak pencapaian pelajar selepas program.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pelaksanaan program dalam kajian ini merujuk kepada proses membuat penilaian kendiri setiap pelajar yang mencakupi objektif, perancangan, strategi dan kaedah, aktiviti dan pengayaan serta impak program terhadap pelajar. Penilaian pelaksanaan program dilakukan dengan menggunakan instrumen Penilaian Pelaksanaan Program Hafazan dalam kalangan pelajar MRSM yang digubal sendiri oleh penyelidik menggunakan prosedur pembinaan instrumen iaitu Jadual Penentu Instrumen (JPI).

Hafazan

Hafazan berasal daripada perkataan *hafaz* yang bererti sudah masuk betul ingatan, dapat mengucapkan pelajaran (ayat al-Quran dan lain-lain) dengan ingatan semata-mata tanpa melihat buku, kitab dan sebagainya (Kamus Dewan, 2005). Maksud menghafaz pula ialah membaca atau mempelajari ayat suci berulangkali supaya ingat dalam ingatan. Hafaz juga dikenali hafal dalam Bahasa Melayu iaitu sudah benar-benar masuk dalam ingatan tanpa perlu melihat buku atau catatan. Dalam Bahasa Arab pula disebut sebagai *az-zakirah* (Zulkifli Mohamad al-Bakri, 2013). Menghafaz merupakan satu proses mental yang menekankan pengalaman yang bermakna, menyimpan dan mengeluarkan kembali pengalaman tersebut ketika diperlukan untuk menyelesaikan sesuatu masalah.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Definisi operasi hafazan dalam kajian ini adalah pelajar-pelajar dikehendaki menghafaz surah-surah tertentu mengikut tingkatan dan akan memperdengarkan bacaan tersebut kepada guru pentasmik. Kebolehan itu akan dinilai berdasarkan kebolehan

menghafaz mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan, kebolehan menghafaz surah as-Sajadah dan surah al-Insan dalam satu sesi.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Objektif

Objektif atau matlamat dalam menghafaz yang dimaksudkan adalah seperti mensasarkan tempoh untuk menghafaz, bilangan surah atau keratan yang boleh dihafaz dalam satu sesi dan jangkamasa untuk menghafaz samaada untuk surah panjang atau surah pendek. Objektif menurut Kamus Dewan (2005) bermaksud 1) sesuatu yang khusus yang ingin dicapai, matlamat, tujuan; 2) berasaskan kenyataan atau fakta sebenar; 3) tidak dikuasai atau dipengaruhi oleh perasaan atau prasangka sendiri; ujian.

Definisi operasi objektif pelajar dalam kajian ini pula merujuk kepada kebolehan menghafaz surah as-Sajadah dan al-Insan mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan, kebolehan menghafaz surah as-Sajadah dan kebolehan menghafaz surah al-Insan.

Perancangan

Selain itu, seorang penghafaz al-Quran perlu ada perancangan sebelum, semasa dan selepas menghafaz al-Quran. Perancangan ialah menetapkan matlamat dan menentukan bagaimana untuk mencapai matlamat tersebut. Apabila membuat perancangan, seseorang itu telah membuat *blueprint* (merangkan tindakan) untuk tindakan yang diperlukan bagi merealisasikan matlamat (Kinicki & Williams, 2006).

Definisi operasi perancangan dalam kajian ini merujuk perancangan sebelum, semasa dan selepas menghafaz. Perancangan sebelum menghafaz seperti menggunakan

mushaf resam Uthmani, menyenaraikan bahagaian-bahagian yang hendak dihafaz, menyediakan jadual sebagai panduan dan rekod hafazan, mengualang ayat hafazan, melancarkan bacaan dan menetapkan tempat menghafaz. Manakala perancangan semasa adalah seperti merancang semasa menghafaz mengikut had bilangan ayat, mengikut halaman atau muka surat yang ditetapkan, menghafaz secara individu atau berkumpulan dan perancangan selepas adalah merekod ayat hafazan yang telah dihafaz, membuat ulangan sehingga lancer dan membetulkan bacaan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Strategi dan Kaedah

Justeru untuk mencapai objektif, seseorang perlu mempunyai strategi dan kaedah. Strategi dan kaedah yang dimaksudkan dalam kajian ini adalah seperti menyertai ujian hafazan, menggunakan bahan bantu menghafaz, mengulang ayat hafazan semasa riadah, sebelum tidur, selepas subuh dan semasa dalam solat.

ustakaTBainun ptbupsi

Tugasan dan Aktiviti Pengayaan

Dalam dunia pendidikan, guru-guru perlu menyediakan tugasan atau aktiviti pengkayaan sebagai pengukuhan kepada seseorang pelajar itu. Begitu juga dalam menghafaz al-Quran. Pelajar perlu mempunyai tugasan dan aktiviti pengkayaan supaya hafalan mereka tidak hilang dan sentiasa diingati. Tugasan yang dimaksudkan dalam kajian ini seperti tugasan semasa latihan sama ada sebagai imam atau latihan dalam kelas, mendengar dan menyemak bacaan rakan dan memperdengarkan bacaan dihadapan rakan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Impak

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Merujuk kamus Dewan (2005), Impak bermaksud kesan yang ketara. Manakala dalam model CIPP Stufflebeam et.al (1971), impak bermaksud hasil keseluruhan dari segi jangka masa panjang. Namun, berdasarkan definisi operasi impak pelaksanaan program dalam kajian ini merujuk kepada tingkahlaku pelajar seperti berikut:

i. **Bertingkahlaku tatatertib:**

   Tatatertib bermaksud pelajar tersebut mematuhi peraturan-peraturan yang terdapat disekolah (Kamus Dewan, 2005). Dalam kajian ini, pelajar akan di nilai dari aspek ketepatan waktu masuk ke dalam kelas pembelajaran atau kelas prep dan menyiapkan tugasan yang diberikan oleh guru.

ii. **Bertingkahlaku tatasusila:**

   Tatasusila bermaksud pelajar tersebut beradat sopan santun dan mempunyai budi pekerti yang baik (Kamus Dewan, 2005). Dalam kajian pelajar akan di nilai dari segi sikap suka membantu dan menolong kepada mereka yang memerlukan bantuan.

iii. **Bertingkahlaku sopan:**

   Sopan bermaksud 1) baik budi bahasanya, baik perangai dan tingkahlakunya; 2) hormat dan takzim (Kamus pelajar, 2008). Dalam kajian ini, sopan yang akan dinilai seperti memberi salam kepada guru, bercakap lemah lembut, tidak ketawa terbahak-bahak dikhalayak ramai, bergurau kasar dengan rakan dan tidak suka mengganggu rakan-rakan yang sedang belajar.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

1.10 RUMUSAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bab ini telah menerangkan tentang latar belakang kajian, permasalahan kajian, objektif dan soalan kajian. Selain itu, signifikan kajian, batasan kajian serta kerangka konseptual kajian juga dibincangkan. Dalam bab ini, definisi istilah kajian juga dijelaskan seperti objektif pelajar dalam menghafaz, perancangan sebelum, semasa dan selepas, strategi dan kaedah pelajar menghafaz serta tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar dalam menghafaz dan akhir sekali impak pencapaian pelajar semasa dan selepas program dilaksanakan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB 2

KAJIAN LITERATUR

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.1 PENGENALAN

Bab ini membincangkan tentang kajian-kajian lepas yang berkaitan dengan pelaksanaan program hafazan dan latar belakang seorang hafiz Al-quran. Selain itu, bab ini menghuraikan kelebihan menghafaz Al-quran dan kaedah-kaedah menghafaz yang lazim digunakan di Malaysia.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.2 SEJARAH PERMULAAN HAFAZAN AL-QURAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jika kita amati, hafazan Al-quran sudah bermula sejak Nabi Muhammad menerima wahyu pertama lagi. Kisahnya apabila Allah SWT memerintahkan Jibril AS untuk mengajarkan Al-quran kepada baginda SAW. Ketika itu, baginda berusia 40 tahun. Ayat pertama yang dibaca adalah iqra' yang diulang sebanyak tiga kali oleh Malaikat Jibril AS dan kemudian dibaca kembali oleh baginda secara hafazan.

Kemahiran hafazan ini tidak tamat pada zaman riwayat Rasulullullah SAW. Ianya telah diteruskan pada zaman para sahabat yang telah hidup sezaman dengan baginda. Sehubungan itu, para sahabat mempunyai banyak kelebihan menghafaz Al-quran kerana mereka adalah orang yang paling hampir dan rapat dengan baginda SAW.

ptbupsi

Rasulullah SAW akan menyampaikan ayat Al-quran tersebut secara langsung kepada para sahabat pada setiap kali menerima wahyu. Para sahabat pula akan membaca dan menghafaz dengan bersungguh-sungguh kerana menyahut seruan Allah SWT yang menggalakkan hambaNya memperbanyakan membaca Al-quran dan menambah pahala bagi sesiapa yang menghafaznya.

Selepas Rasulullah SAW wafat, para sahabat telah mengambil tanggungjawab dan peranan sebagai guru kepada para tabiin. Istilah tabiin ini adalah merujuk kepada generasi yang sempat bertemu dengan sahabat Rasulullah SAW serta memeluk agama Islam.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Generasi tabiin ini banyak menuntut ilmu daripada para sahabat secara talaqqi. Secara tidak langsung, golongan tabiin menerima asuhan dan didikan daripada Rasulullah SAW.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pada masa seterusnya, anak-anak orang Islam telah pandai menulis dan membaca. Pembelajaran secara hafazan dilakukan dengan guru membaca ayat-ayat Al-quran kepada pelajar dan pelajar menulisnya di atas papan batu.

Setelah itu, guru akan melihat tulisan pelajaranya dan membetulkan jika ada kesalahan. Seterusnya, guru membacakannya sekali lagi diikuti dengan pelajar, kemudian pelajar akan pergi ke tempat lain dan membacanya sehingga hafaz. Apabila pelajar telah menghafaz ayat-ayat tersebut dengan fasih, pelajar akan datang semula kepada guru dan membaca di depan guru iaitu *tasmi'*. Jika ada kesalahan pada bacaan tersebut, guru akan membetulkannya dan jika tiada kesalahan, maka ayat-ayat itu akan dipadam dan ditulis ayat baru untuk dihafaz.

Cara hafazan Al-quran pada peringkat ini ialah ayat-ayat pendek diajar dan diulangi berkali-kali bersama guru hingga terlekat dalam ingatan mereka. Murid diajar tanpa diberi penjelasan tentang maksud ayat-ayat dan kadang-kadang diberi sedikit sebanyak pengertian dan huraiannya demi untuk menambahkan lagi keberkatan dan benih-benih keislaman, ketaqwaan dan keikhlasan di jiwa kanak-kanak kerana pada peringkat tersebut merupakan peringkat paling sesuai untuk mengingati sesuatu.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Corak dan pembelajaran Al-quran pada zaman ini tidak jauh bezanya dengan apa yang diamalkan dan diajarkan oleh Rasulullah SAW kepada para sahabatnya. Apa yang membezakan adalah penggunaan alat tulis yang lebih moden seperti *lauh* atau papan batu. Malah era zaman ini, wujud kesedaran mengenai kepentingan penghafazan Al-quran menyebabkan pembelajaran dan pengajaran guru lebih efektif.

2.3 HUBUNGAN PROSES MENGHAFAZ DENGAN PELAKSANAAN PROGRAM

Bacaan Al-quran secara berulangkali mendidik pelajar dalam berdisiplin dalam merancang, melaksanakan rutin kehidupan kendiri dan pergaulan dengan rakan sebaya serta warga sekolah dengan lebih berhemah dan harmoni. Mahyudin A., (2001) bahawa Al-quran boleh menjana kemampuan untuk berfikir dan membina potensi berfikir. Dalam kajian beliau mendapati Muhammad al-Ghazali sangat menekankan hukum-hukum tajwid dan makhraj huruf dalam proses membaca dan menghafaz Al-quran. Perkara ini yang sangat diperlukan dalam pelaksanaan program hafazan agar memperolehi impak yang baik dan berkekalan.

Dalam menghafaz, pelajar juga perlu menetapkan objektif dan mempunyai pengurusan masa yang baik. Berpandukan objektif dan pengurusan masa yang baik boleh memberikan motivasi kepada pelajar dalam pembelajaran sebagaimana yang ditekankan oleh Rita O' D., (2005-2006). Objektif perlu memenuhi ciri-ciri *SMART* iaitu ***Specific***,

Measurable *or Observable,* ***Attainable*** *for target audience within scheduled time and specified conditions,* ***Relevant*** *and results-oriented,* ***Targeted*** *to the learner and to the desired level of learning* (Teacher & Educational Development, University of New Mexico School of Medicine, 2005).

Kejayaan dalam sesebuah pelaksanaan program juga bermula daripada perancangan yang baik. Ini disokong oleh Jeffrey, Katherine, John dan Ellizabeth (2007), bahawa perancangan sangat penting untuk memastikan sesebuah pelaksanaan projek itu berjaya. Mengikut Charu Pelnekar (2011), perancangan adalah satu proses boleh mengenal pasti objektif sesebuah program.

Merujuk kajian Abdul Hafiz, Hussin, Azmi, Sulaiman, Kamarul dan Abdul Basit (2005) bahawa terdapat perbezaan yang wujud antara dua jenis pelaksanaan program hafazan Institusi Tahfiz cara moden dan tradisional di Malaysia (dalam kajian Abdul Hafiz, 2003) iaitu:

i. Pendidikan

Pendidikan tahfiz cara moden biasanya dikendalikan oleh pihak Kerajaan Pusat atau Negeri, seperti Darul Quran yang diuruskan oleh JAKIM, Jabatan Perdana Menteri. Pusat Tahfiz yang dikendalikan oleh Kerajaan Negeri seperti MARSAH oleh Kerajaan Johor dan Pusat Tahfiz Al-quran Wa al-Qiraat oleh Kerajaan Negeri Sembilan.

Manakala Pusat Tahfiz cara tradisional pula ditubuh dan dikendalikan oleh individu atau pihak swasta seperti Institut Al-Quran Kuala Lumpur dan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Ma'ahad Tahfiz Al-quran Kubang Bujuk yang juga menjadi lokasi kajian penulis.

ii. Bangunan

Kebanyakan bangunan Institusi Tahfiz dibina pada tempat yang tidak tetap, samada bangunan yang dimiliki sendiri, disewa atau yang diwakafkan. Kebanyakkan bangunannya separuh kekal, malah ada yang telah uzur.

iii. Lokasi

Lokasi Pusat Tahfiz Kerajaan keseluruhannya terletak dalam kawasan bandar yang terdedah kepada suasana bising dan sibuk. Bagaimana pun kedudukan begini mudah dari segi perhubungan dan mendapatkan keperluan. Sementara Pusat Tahfiz Swasta pula kebanyakan terletak di kawasan kampung atau pendalaman. Ini menyebabkan ia jarang dikunjungi oleh orang luar. Pelajar juga sukar untuk pulang ke rumah masing-masing kecuali pada masa-masa yang tertentu.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iv. Perhubungan

Kemudahan perhubungan di Pusat-Pusat Tahfiz kerajaan adalah melalui telefon dan fax. Ini jarang-jarang dimiliki oleh Pusat Tahfiz Swasta yang terletak di kawasan pendalaman.

v. Pentadbiran dan Pengurusan Kewangan

Struktur pentadbiran dan pengurusan kewangan Pusat Tahfiz Kerajaan dikendalikan oleh Lembaga atau sebuah Jawatankuasa Khas yang bertanggungjawab sepenuhnya ke atas kemajuan dan prestasi pusat tersebut. Kuasa mentadbir dipertanggungjawabkan kepada Mudir atau Pengetua yang

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dilantik secara fortfolio yang ditugaskan. Ahli-ahli Lembaga Pengarahnya adalah terdiri daripada pegawai kerajaan di peringkat pusat dan negeri. 70% daripadanya adalah dari agensi agama. Segala perbelanjaan Pusat Tahfiz Kerajaan seperti gaji guru, elaun, bayaran bil utility dan sebagainya ditanggung oleh kerajaan melalui Tabung Zakat atau Baitul Mal Negeri.

Begitu juga strategi dan teknik pembelajaran boleh membantu pelajar menggunakan masa, sumber dan potensi akademik dengan efektif, pembelajaran lebih mudah dan akan merasakan kerja dan usaha yang dilakukan sangat bernilai begitu juga dalam proses menghafaz Al-quran. Teknik pembacaan yang betul memerlukan strategi yang sesuai dengan kaedah pembacaan yang telah ditentukan. Walaubagaimanapun, kajian ini lebih memfokuskan pelaksanakan program hafazan yang dijalankan di MRSM sahaja.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kajian John, Katherine, Elizabeth, John, Mitchell dan Daniel (2013) mendapati bahawa penggunaan alat dalam pembelajaran dapat membantu pelajar meningkatkan kognitif dan psikologi pendidikan pelajar.

Mereka juga mendapati persekitaran pembelajaran adalah amat penting dalam melaksanakan teknik-teknik pembelajaran dengan menggunakan alat bantu belajar, namun dalam konteks kajian ini ialah alat bantu menghafaz. Teknik-teknik tersebut adalah seperti *elaborative interrogation, self-explanation, summarization, highlighting (or underlining), the keyword mnemonic, imagery use for text learning, rereading, practice testing, distributed practice, and interleaved practice*.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Tambahan pula, dapatan Judy dan Michael (2006) sangat menyokong aktiviti pengkayaan boleh membantu pelajar sukses dalam sesebuah pembelajaran. Manakala dapatan kajian daripada Shula dan Herbert (1997), mendapati pembelajaran kooperatif boleh mewujudkan impak yang positif kepada pelajar.

2.4 LATARBELAKANG HAFIZ AL-QURAN DI MALAYSIA

Hafiz merupakan perkataan yang berasal daripada perkataan bahasa arab *hafaz* (rujuk definisi istilah dalam Bab 1). *Hafiz* yang dimaksudkan ialah orang yang menghafaz al-Quran. Namun demikian, seseorang itu akan bergelar seorang *al-hafiz* jika memenuhi syarat iaitu telah menghafaz sebanyak 30 juzuk sebagai satu penghormatan kerana telah menghafaz al-Quran Ini merujuk perspektif *al-hafiz* di Malaysia. Jika menurut definisi sebahagian ulama' pula, *al-hafiz* itu bukan sahaja telah menghafaz 30 juzuk tetapi juga seratus ribu hadis dengan matan dan sanadnya serta mengikut keperluan-keperluannya.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Dari segi peranan, *al-hafiz* lebih kepada usaha mempelajari Al-quran dalam bentuk pembacaan yang baik, menghafaznya serta memahami maknanya. Lebih jauh al-hafiz akan menguasai ilmu qiraat (jenis atau gaya baca) dan tafsir Al-quran seperti asbabul nuzul (sebab-sebab penurunan ayat). Selain berperanan mengembangkan pelajaran Al-quran, tahap pemahaman dan pengusaan Al-quran di kalangan masyarakat generasi demi generasi, al-hafiz juga dianggap sebagai orang yang bertanggung jawab memelihara kesucian Al-quran dengan mengesan salah cetak, kesilapan susunan hinggalah kepada mematahkan usaha-usaha musuh Islam dalam mencemar dan memalsukan Al-quran (lihat

http://www.anugerahquran.com). Namun dalam konteks program hafazan MRSM se-
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi
Malaysia ini bukan menjadi matlamat utama supaya pelajar itu menjadi seorang hafiz kerana mereka tidak menghafaz 30 juzuk tetapi juzuk yang ke 30 dan hanya surah-surah pilihan sahaja. Secara umumnya, program ini bertujuan untuk menjadikan mereka seoarang pelajar yang bukan sahaja pintar tetapi soleh dalam amalan kehidupan mereka sekaligus program ini membolehkan mereka perolehi bekalan untuk menjadi professional tahfiz (PROFAZ) seperti program yang disediakan oleh Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (UIAM).

Program ini menyediakan pelajar-pelajar dalam bidang profesional seperti kedoktoran dan kejuruteraan tetapi dalam masa yang sama bakal menjadi seoarang *hafiz* al-Quran. Hasil sorotan tinjauan kajian-kajian lepas Abdul Hafiz dan Norhanan (2010), Abdul Hafiz, Hussin, Azmi, Sulaiman, Kamarul, Abdul Basit (2005), dan Abdul Hafiz, Ajmain, Mohd Ismail, Azhar, Idris (2003) serta beberapa kajian lain yang berkaitan, penyelidik mendapati bahawa seorang yang hendak menghafaz Al-quran perlu ada objektif, perancangan, strategi dan kaedah, tugasan dan aktiviti pengkayaan serta impak sesebuah program tersebut terhadap pelajar.

2.5 KELEBIHAN MENGHAFAZ AL-QURAN

Secara umumnya, kelebihan-kelebihan menghafaz Al-quran adalah seperti penghafaz Al-quran akan selalu dilindungi Allah s.w.t, menjadi umat Nabi Muhammad yang mulia, tidak
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi
merasa takut pada hari kiamat dan doanya akan dimakbulkan oleh Allah s.w.t. Mereka

bukan sahaja orang yang paling layak menjadi imam tetapi Allah s.w.t akan mempermudahkan urusan mereka serta dikurniakan nikmat kelebihan ilmu yang dikurniakan kepada para nabi dan kelebihan pada hari akhirat kelak untuk memberikan syafaat kepada 10 orang daripada ahli keluarganya (Ismail Masyhuri al-Hafiz, 1993).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.5.1 Kelebihan Membaca Surah-surah Pilihan

Membaca al-Quran adalah sangat besar pahalanya apatahlagi mereka yang dapat menghafaznya. Berikut merupakan himpunan-himpunan hadis Rasulullah s.a.w yang menunjukkan kelebihan-kelebihan surah-surah yang dihafaz oleh pelajar-pelajar menengah atas seperti surah as-Sajadah, surah al-Insan, surah Yaasin dan surah al-Mulk. Hadis di bawah diperolehi daripada buku himpunan Amalan Surah-surah Pilihan: Fadhilat dan Khasiatnya yang diselenggara oleh Johari Alias (1997).

Hadis riwayat al-Bukhari daripada Abi Hurairah r.a berkata:

> *Adalah Nabi s.a.w membaca pada fajar (subuh) pada hari Jumaat (Alif Laam Mim Tanzil) as-Sajadah dan (Hal Ata Alal Insan) insan.*
> Dan diriwayatkan Imam Ahmad daripada Jabir (Johari Alias, 1997) berkata:
>
> *Adalah Nabi s.a.w tidak tidur hingga dibaca as-Sajadah dan al-Mulk.*

Manakala surah Yaasin adalah sangat banyak fadhilatya untuk mereka yang dapat membaca dan mengamalkannya. Antaranya seperti yang terdapat dalam hadis-hadis berikut.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Daripada Anas, Rasulululllah s.a.w bersabda:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Setiap sesuatu ada hati dan hati al-Quran adalah Yaasin" dan sesiapa yang membaca Yaasin, maka Allah SWT tulis baginya sepertimana membaca al-Quran sepuluh kali.

Hadis riwayat al-Tarmizi (Johari Alias, 1997).

Daripada Abi Hurairah r.a, bersabda Rasulullah s.a.w:

Sesiapa yang membaca Yaasin pada waktu malam, maka akan diampun keesokannya. Dan sesiapa yang membaca "Haamim al-Dukhan" nescaya akan diampunkan baginya keesokannya.

Hadis riwayat Ibnu Kathir (Johari Alias, 1997).

Daripada Abdullah berkata: Rasulullah s.a.w telah bersabda:

Sesiapa yang membaca Yaasin waktu malam untuk mendapat keredhaan Allah SWT, maka akan diberi keampunan baginya.

Hadis riwayat Ibnu Kathir (Johari Alias, 1997).

Daripada Ma'qil Ibni Yasar berkata:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Al-Baqarah adalah rangka. Al-Quran diturunkan setiap satu ayat dengan disertakan 80 malaikat dan ayat kursi khususnya diturunkan khas dari dibawah Arsy Allah yang tersusun didalam surah surrah al-Baqarah. Dan surah yaasin adalah jantung hati al-Quran.

Kemudian Ma'qil Ibni Yasar berkata lagi: Rasulullah s.a.w bersabda:

Bacalah Yaasin atas mereka yang meninggal dunia.

Hadis riwayat Ibnu Kathir Abu Daud dan an-Nasa'I (Johari Alias, 1997).

Sesetengah ulama' berkata tentang Yaasin bahawa antara keistimewaan surah Yaasin ialah apabila dibaca tidak ada kesulitan meainkan dimudahkan oleh Allah. Dan adalah bacaannya (Yaasin) ketika nazak, maka rahmat dan berkat turun dan dipermudahkan baginya roh keluar dengan nazaknya. Hadis riwayat Ibn Kathir (Johari Alias, 1997).

Daripada Ibnu Abbas r.a berkata: Nabi s.a.w telah bersabda:

Adalah saya suka kalau surah Yaasin dalam hati setiap insane daripada umatku.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Hadis riwayat Bazzar Ibnu Kathir (Johari Alias, 1997).

Daripada Safuan berkata: Adalah alim ulama berkata:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

> *Apabila dibaca Yaasin keatas mayat, maka diringankan Allah baginya Sakaratulmaut.*
>
> Hadis riwayat Ahmad dan Ibn Kathir (Johari Alias, 1997).

2.5.2 Kepentingan Menghafaz Al-quran

Menurut Asraff Ayob al-Hafiz (2011) terdapat tujuh sebab mengapa kita perlu menghafaz Al-quran iaitu:

i. Melaksanakan sunnah Rasulullah
ii. Mengisi otak dengan makanan paling sempurna
iii. Membentuk manusia yang seimbang seperti Rasulullah
iv. Menjadi kerabat Allah *Ahlullah*

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

v. Membantu Allah mengekalkan Al-quran
vi. Kelebihan lebih dekat dengan tuhan dan
vii. Pembersih teragung hati

Sebagaimana yang kita tahu, Rasulullah s.a.w menerima wahyu tidak bertulis dan seorang yang ummi iaitu buta huruf. Justeru itu, cara baginda menerima wahyu ialah dengan menghafaz apa yang disampaikan oleh malaikat Jibril. Itu yang dinamakan jika kita menghafaz telah melaksanakan sunnah Rasulullah s.a.w. Ditambah lagi, ayat-ayat yang telah kita hafaz menjadi makanan otak kita yang paling sempurna. Didalam hadis yang telah diriwayatkan oleh Tarmizi bermaksud:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Rahsianya adalah tiada makanan istimewa atau petua ajaib yang mereka amalkan selain hafalan Al-quran. Kekuatan yang memberi inspirasi dan memberkati hidup mereka. Sejak kecil para ulama agung ini terdidik bagi menghafal Al-quran kerana ianya faktor penyebab fikiran mereka menjadi luar biasa cerdas. Bagi mereka, fungsi Al-quran lebih kurang sama seperti oksigen kerana tanpanya jiwa dan hati mati. Rasulullah berkata: "Sesungguhnya seseorang yang tiada Al-quran,diibaratkan rumah yang rosak dan kosong.

Hadis Riwayat Tarmizi (Johari Alias, 1997)

Jelas hadis diatas menunjukan bahawa orang yang menghafaz boleh menjadi luar biasa cerdasnya jika dapat mengahafaznya dan mengamalkan segala perintah yang diajar dalam Al-quran.

Menghafaz juga boleh membentuk manusia menjadi seimbang seperti Rasullah s.a.w. Baginda telah membuktikan model kejayaan berdasarkan formula Al-quran. Al-Quran telah meluruskan pemikiran dan peribadi. Melalui Al-quran kita mengaplikasikan formula yang sempurna. Ketika Aisyah ditanya, apakah akhlak Rasulullah? Beliau menjawab:

Akhlaknya adalah al-Quran.

Hadis riwayat Muslim (Johari Alias, 1997)

Rahsia formula teori pengajaran Al-quran sempurna adalah keupayaan Al-quran menggabungkan dengan baik unsur akal dan hati, usaha serta tawakal, iman dan amal serta zikir dan fikir. Kesannya apabila membaca Al-quran, fikiran merasa takjub dengan ketepatan fakta sementara hati tenang dengan zikir ayatnya.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Menghafaz Al-quran juga menjadikan kita sebagai kerabat Allah kerana melakukan amalan lain lebih daripada apa yang diwajibkan seperti solat, puasa, zakat dan haji bagi menunjukkan kesungguhan hendak ke syurga. Anas r.a berkata:

Rasulullah bersabda:

> *Sesungguhnya Allah memiliki kerabat dalam kalagan manusia. Sahabat bertanya, Siapakah mereka Ya Rasulullah?* Rasulullah menjawab: *mereka adalah ahli Al-quran, mereka kerabat Allah dan orang pilihan-Nya."*
>
> Hadis Riwayat Ibnu Majah (Johari Alias, 1997)

Manakala yang dimaksudkan dengan membantu Allah mengekalkan Al-quran ialah secara tidak langsung telah memelihara Al-quran. Ini yang diamalkan oleh rakyat Mesir. Bagi mereka gelaran *hafiz* bukan dimonopoli oleh golongan agamawan sahaja tetapi sesiapa pun boleh memilikinya. Seterusnya, mereka yang menghafaz al-Quran kehidupan lebih dekat dengan tuhan berikutan 6,236 ayat Allah yang tersimpan dalam fikiran, mendengar Allah berbicara pada bila-bila masa kerana setiap kali berhadapan masalah dan rintangan seolah-olah kita berdialog dengan Allah secara terus dan dekat dihati. Prestasi iman dan hati sentiasa stabil dan meningkat dengan menghafaz Al-quran dan secara tidak langsung sebagai pembersih teragung hati kerana ayat-ayat hafalan tersebut berfungsi sebagai sistem pencegah untuk mengelakkan terlibat sebarang maksiat dan dosa.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.6 KAEDAH-KAEDAH HAFAZAN YANG TERKENAL

Penyelidik mendapati empat kaedah yang biasa digunapakai dalam institusi tahfiz atau maahad tahfiz di Malaysia atau penghafaz Al-quran seperti kaedah umum menghafaz,

kaedah sistem al-huffaz, kaedah menghafaz Jibril dan kaedah menghafaz Turki . Huraian dan cara bagaimana kaedah itu dilaksanakan akan diterangkan secara terperici dalam sub tajuk berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.6.1 Kaedah Umum Menghafaz

Persediaan Sebelum Menghafal

Seseorang yang hendak menghafaz perlu membersihkan diri dari segala hadas, memakai wangi-wangian, bersugi atau memberus gigi, berwudhuk, memilih mushaf yang biasa digunakan seharian, memastikan tulisan mudah dibaca yang sebaiknya menggunakan mushaf rasm uthmani. Hafiz juga perlu memilih tempat yang sesuai untuk menghafaz Al-quran dan memilih waktu yang sesuai untuk menghafaz Al-quran. Waktu yang dicadangkan adalah selepas subuh, selepas maghrib. Mereka juga perlu memilih guru yang ingin diperdengarkan bacaan dan hafalan dan perbetulkan niat untuk menghafal Al Quran (http://www.alfurqanonline.net). Berikut akan dihuraikan kaedah menghafaz dan perkara yang perlu dilakukan selepas menghafaz.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kaedah Menghafaz

i. Tentukan had bilangan ayat atau muka surat yang hendak dihafaz.
ii. Bacalah ayat yang hendak dihafal. Pastikan bacaan tersebut betul dari segi tajwid dan sebutan.
iii. Ulang bacaan dengan disemak bacaan tersebut supaya tidak ada kesilapan setiap kali ianya diulang. Bilangan ulangan ayat yang dicadangkan adalah sebanyak 60 / 30 / 10

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dan lain-lain bersandarkan kepada kemampuan ingatan seseorang. Semakin banyak ayat diulang semakin mudah ianya dihafal dan kekal lebih lama dalam ingatan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iv. Sebaik sahaja selesai ulangan bacaan tersebut dan anda berpuashati dengan bacaan tersebut, mulakan dengan mengulang ayat yang pertama yang ingin dihafaz sehinggalah berjaya menghafaz ayat tersebut.

v. Kemudian berpidahlah ke ayat yang kedua. Ulang langkah yang sebelumnya sehingga selesai hafalan ayat yang ketiga.

vi. Ulang hafalan ayat satu kemudian diiukuti ayat yang kedua.

vii. Selepas anda yakin ayat satu dan dua telah dihafal dengan hafalan yang sempurna mulakan hafalan dengan diulang langkah yang digunakan pada ayat yang pertama dan ayat yang kedua. Kemudian susuli dengan urutan ayat satu dua dan tiga dihafaz serentak.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

viii. Ayat yang berikutnya juga dilakukan langkah seperti ayat satu dua dan tiga sehinggalah sampai ke had yang telah ditetapkan (contoh: 1 ms / 1 ‘ain).

ix. Ulanglah keseluruhan hafalan sehinggalah benar-benar yakin hafalan tersebut sempurna.

x. Perdengarkan bacaan kepada guru atau kawan yang dipilih.

xi. Apabila ingin memulakan hafalan yang baru, ulang terlebih dahulu hafalan yang lalu, barulah dimulakan hafalan yang baru dengan cara yang sama pada hafalan yang lalu.

xii. Hafal setiap ayat dan alunkanlah ia dengan penuh tadabbur dan dengan penuh kesungguhan serta niat untuk memahami dan memelihara kalam Allah.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Langkah Selepas Menghafaz

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Berdoa agar dikurniakan keberkatan dalam hafalan (http://www.alfurqanonline.net).

Antara doa yang baik untuk dibaca bermaksud :

> *Ya Allah Rahmatilah kami dengan Al-quran, jadikanlah ia pemimpin, cahaya dan petunjuk dan rahmat bagi kami. Ya Allah ingatkanlah kami apa yang kami dilupakan, ajarilah kami apa tidak tahu dan berikanlah kami rezeki membacanya di sebelah malam dan di sebelah siang. Jadikanlah ianya hujjah bagi kami wahai Tuhan sekalian alam".*

ii. Pastikan Al-quran sentiasa dibaca dan diulang selalu. Pastikan setiap hari ada jadual mengulang dan jadual hafalan yang baru.

iii. Berusaha untuk memperbaiki bacaan, memahami makna, hukum dan hikmah yang terkandung di dalam setiap ayat.

iv. Berusaha untuk beramal dengan setiap perintah yang didatangkan dan berusaha menjauhi setiap larangan yang terkandung di dalam Al-quran.

Tabiat mereka yang ingin menghafaz al quran perlu sentiasa di dalam keadaan bersih dan suci. Sentiasa berjaga-jaga daripada termakan makanan atau minuman yang haram, begitu juga yang syubhat. Rajin bangun di waktu malam untuk berqiyamullail, membaca Al-quran dan menunaikan solat malam. Mengelakkan daripada melakukan perkara yang sia-sia sama ada dalam bentuk perbuatan atau percakapan serta menjauhi perkara yang dilarang oleh Allah sama ada dalam bertuk percakapan atau perbuatan. Menjaga tingkahlaku dan percakapan seharian. Rajin berpuasa sunat. Memastikan niat menghafal Al-quran sentiasa

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

kerana Allah bukan kerana habuan dunia dan sebagainya dan menjaga hubungan baik dengan Allah dan manusia.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.6.2 Kaedah Sistem al-Huffaz

Pengasas

Kaedah sistematik membaca dan menghafaz Al-quran sistem al- Huffaz telah diasakan oleh Dr. Hj. Mohd Shafie Md Amin Al-Hafiz Phd, ACCA. Beliau berkelulusan: Sijil Tahfiz Al-Quran (Jabatan Perdana Menteri Malaysia), Sijil Usuluddin Pengajian Awam (UM, Kuala Lumpur), Diploma Usuluddin (UM, Kuala Lumpur) dan Association Chartered of Certified Account, London School of Accountancy, UK. (ACCA). (www.tvazhar.com). Berdasarkan kaedah ini, seorang hafiz itu perlu mempunyai persiapan menghafaz sebelum menghafaz seperti berikut:

Persiapan Menghafaz Al-Quran

i. Semangat yang kuat, memperbanyak-kan doa kepada Allah serta mendekatkan diri kepada Allah dengan memperbanyakan amalan baik dan menjauhi maksiat.

ii. Bagi ibu-bapa yang bersungguh-sungguh mendidik anak ke arah itu, kaedah hafazan ini sesuai untuk peringkat umur dari 5 tahun ke atas.

iii. Persiapan mental perlu ditanamkan di dalam jiwa kita akan keagungan Al-quran iaitu meyakinkan diri bahawa kita sedang melakukan sesuatu perbuatan atau amalan yang sangat mulia.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iv. Sikap Ihtimam (perhatian penuh) akan mendorong untuk istiqamah di dalam proses menghafaz walaupun menghadapi rintangan besar.

v. Pandai mengatur waktu. Sekiranya kepentingan al-quran telah termaktub di dalam jiwa kita, Insya'Allah kita akan dapat mengatur waktu walau bagaimana sibuk sekalipun.

vi. Tabah dan sabar menghadapi kesulitan menghafaz. Allah swt mengurniakan hikmah dan mewariskan kitabNya kepada hamba-hambaNya yang bersungguh-sungguh, yakin & sabar di dalam menghadapi rintangan-rintangan di dalam menghafaz Al-quran.

Firman Allah swt:

"Kemudian Kami wariskan kitab ini kepada hamba-hamba yang Kami pilih..."

(Al-quran, Surah al-Faathir: 32)

Kaedah dan Panduan Menghafaz

Berpandukan kaedah ini, seseorang yang hendak menghafaz perlu menyediakan jadual sebagai panduan dan catatan setiap surah yang hendak di hafaz seperti di bawah dan huraian setiap label adalah berikutnya.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 2.1: Contoh Jadual Menghafaz Kaedah Huffaz

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

a dan b

NAMA SURAH: SURAH AL-IKHLAS											
TARIKH/ AYAT	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	: 60x
5/12/2012 - 1	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
6/12/2012 - 2	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
7/12/2012 - 1-2	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
8/12/2012 - 3	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
9/12/2012 - 1-3	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
10/12/2012 - 4	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11/12/2012 - 1-4	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

c, d, e dan f

Contoh surah diatas adalah Surah al-Ikhlas yang mempunyai empat ayat.

a. Tarikh - Tarikh anda menghafaz ayat Surah al-Ikhlas. Sebagai contoh pada 5/12/2012 anda mencuba menghafaz Surah al-Ikhlas bermula dari ayat pertama.

b. Ayat - Nombor ayat Surah al-Ikhlas. Nombor 1 bermakna ayat pertama Surah al-Ikhlas. Nombor 2 bermakna ayat kedua Surah al-Ikhlas. Nombor 1-2 bermakna ayat pertama hingga kedua Surah al-Ikhlas. Nombor 3 bermakna ayat ketiga Surah al-Ikhlas. Nombor 1-3 bermakna ayat pertama hingga ketiga Surah al-Ikhlas. Begitulah seterusnya hingga nombor 1-4 iaitu ayat pertama hingga keempat Surah al-Ikhlas.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

c. Kotak 1 hingga 60 - Anda dikehendaki membaca, mengulang atau menghafaz sebanyak 60 kali setiap satu ayat. Maknanya anda dikehendaki membaca, mengulang atau menghafaz ayat pertama (1) sebanyak 60 kali, ayat kedua (2) sebanyak 60 kali, ayat ketiga (3) sebanyak 60 kali. Begitulah seterusnya bagi ayat keempat (4) Surah al-Ikhlas 60 kali. Kaedah bacaan adalah dengan 5 kali buka dan 5 kali tutup sehingga jumlahnya 60 kali. Bacaan ayat-ayat sebaik-baiknya mengikut tajwid al-Quran.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

d. Bagi kumpulan ayat seperti ayat pertama hingga kedua (1-2), ayat pertama hingga ketiga (1-3) dan ayat pertama hingga keempat (1-4), anda dikehendaki membaca, mengulang atau menghafaz sebanyak 10 kali sahaja.

e. Anda dikehendaki menandakan (/) pada kotak-kotak kosong bagi ayat yang berkenaan setiap kali anda membaca, mengulang atau menghafaz setiap ayat atau kumpulan ayat tersebut.

f. Pembacaan, ulangan atau hafazan ayat al-Quran bergantung kepada keupayaan, jumlah masa yang mampu kita peruntukkan serta panjamg atau pendek ayat itu. Dalam contoh Surah al-Ikhlas di atas, sipolan bin sipolan memulakan pembacaan ayat pertama pada 5/10/2000 dan menamatkan hafazan ayat pertama hingga keempat pada 11/10/2000. Ia mengambil masa selama 7 hari untuk menghafaz Surah al-Ikhlas. Namun begitu kita digalakkan supaya beristiqamah dalam menjalankan sesuatu perkara kebaikan. Ulangan bacaan ayat walaupun sedikit tetapi dibuat setiap hari akan meningkatkan ingatan hafazan kita.

Berpandukan kaedah ini, ulangan sebanyak 60 kali pada pembacaan, ulangan atau hafazan adalah kerana menurut pengasasnya Ustaz Mohd. Shafie al-Hafiz mengatakan bahawa otak manusia boleh mengingati sesuatu maklumat secara kukuh dengan pembacaan, ulangan atau hafalan sebanyak 120 kali. Walaubagaimanapun, 60 kali pembacaan, ulangan atau hafalan sudah dikira memadai untuk diterima oleh otak manusia. Jikalau anda berupaya untuk membuat pembacaan, ulangan atau hafalan sebanyak 120 kali atupun lebih adalah satu kelebihan buat diri anda sendiri. Ianya bergantung kepada keupayaan diri masing-masing.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Menurut pengasas kaedah ini lagi, beberapa pengajaran perlu diingat dalam menghafaz seperti berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. Menghafaz itu mudah. Kaedah yang betul, memudahkan lagi penghafazan Al-quran Firman Allah swt:

"Dan sesungguhnya telah Kami mudahkan Al-quran untuk pelajaran, maka adakah orang yang mengambil pelajaran ?"

(Al-quran, Surah al-Qamar: 17)

ii. Istiqamah: melatih kita berkekalan (Istiqamah) di dalam amalan kebaikan walaupun sedikit. Tanda Istiqamah ialah kita berterusan di dalam amalan kita walau bagaimana susah sekalipun. Jikalau kita sanggup beristiqamah di dalam perkerjaan, kita tiada alasan tidak boleh beristiqamah di dalam menghafaz Al-quran yang mana menjanjikan kebaikan yang banyak.

an Tuanku Bainun Itan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

iii. Bersabar: melatih kita menghargai sesuatu benda yang sedikit, tidak tergopoh-gapah untuk mendapatkan sesuatu yakni menundukkan sifat keluh kesah, kerana konsep menghafaz Al-quran ini adalah biar sedikit asalkan dapat dipegang hafalan itu dengan kuat dan kukuh.

iv. Mengasah akal dan memberi kekuatan minda: melatih akal fikiran kita memberi tumpuan sepenuhnya kepada sesuatu subjek bagi menguasainya. Menghafaz Al-quran perlu kepada minda segar dan tumpuan yang tidak berbelah bahagi. Latihan seperti ini amat berharga kepada kita kerana ianya memberi kekuatan minda dan berupaya menguasai perkara-perkara lain dengan mudah dan cepat.

v. Menanamkan sifat rendah diri: menanamkan sifat merendah diri, kerana menyedari bahawa tanpa pertolongan Allah swt, kita tidak akan berjaya meletakan Al-quran di

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dalam hati kita. Ini mengajar kita sentiasa bersyukur di atas segala nikmat yang dikurniakan, tidak takabbur di atas kelebihan yang diberikan oleh Allah swt kepada kita, samada dari segi kepandaian, kekayaan dan lain-lain.

vi. Melatih menghargai masa: aktiviti lagha (lalai) dapat dikurangkan manakala Al-quran yang dihafaz boleh dibaca pada bila-bila masa seperti di dalam kereta, waktu berjalan, berzikir dan lain-lain.

vii. Sifat kerisauan terhadap Al-quran: para penghafaz Al-quran akan merasa risau jika sekiranya Al-quran tidak diulang. Perasaan ini adalah merupakan satu rahmat yang besar yang dikurniakan oleh Allah swt kepadanya.

Beliau berpendapat bahawa sebab-sebab lupa adalah kerana hafazan baru yang tidak betul-betul mantap, bilangan ayat Al-quran yang dihafaz pada sesuatu masa terlalu banyak, tiada jadual mengulang hafazan yang sistematik dan melakukan maksiat.

2.6.3 Kaedah Jibril

Kaedah ini telah diasaskan oleh Asraf Ayob al-Hafiz (2011) yang merupakan teknik hafazan yang sesuai untuk golongan awam berdasarkan pengalaman beliau menghafaz Al-quran selama lebih 15 tahun. Kaedah Jibril dinamakan kerana bersempena nama malaikat pengantar wahyu iaitu malaikat Jibril. Nama malaikat Jibril digunakan sebagai konteks perlambangan supaya setiap kali menghafaz, masyarakat dapat mengenang kembali betapa istimewanya detik-detik Rasulullah menerima al-Quran daripada malaikat Jibril. Terdapat dua kaedah asas dalam kaedah ini iaitu:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kaedah Jibril 1: 3 baris sehari

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Teknik pertama dimulakan dengan menganggarkan ayat perlu dihafaz setiap hari. Menurut kaedah ini, sehari perlu menghafaz tiga ayat sahaja. Rasional dihadkan hafalan hingga tiga baris sahaja kerana:

i. Mampu dihafaz setiap hari.

ii. Mudah mendisiplinkan diri.

iii. Tidak mengambil masa yang lama untuk dihafaz.

iv. Hafalan mengikut baris memudahkan jumlah sasaran ayat dalam sebulan.

Kaedah Jibril 2: 30 minit sehari

Jangka masa 30 minit adalah waktu menghafaz yang seimbang antara keperluan dunia dan akhirat. Tempoh tidak terlau lama sehingga terlambat ke pejabat dan tidak terlalu singkat sehingga tidak mengingati apa-apa. Memperuntukan 30 minit setiap sehari sebagai waktu yang mencukupi bagi memindahkan tiga baris ayat ke dalam ingatan. Tiga proses selama 30 minit yang terkandung dalam kaedah ini adalah seperti berikut:

i. Proses 1: Proses pembiasaan 5 minit dengan membaca tiga baris sekilas pandang sebanyak 3 kali. Melihat tafsir dan makna tiga baris itu bagi memahaminya. Bahagikan setiap baris kepada potongan pendek bagi memudahkan hafalan dan sebelum mula menghafaz ulangi bacaan tersebut sebanyak dua kali sebagai persiapan terakhir.

ii. Proses 2: Hafalan dan penggabungan selama 15 minit. Hafal tiga baris itu mengikut bahagian yang sudah dibuat. Cara menghafaz setiap potongan tersebut adalah berdasarkan dua langkah ini:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(a) Baca setiap bahagian tiga kali secara melihat al-Quran kemudian tiga kali tanopa melihatnya.

(b) Selepas satu baris Berjaya dihafaz, baca baris itu tanpa melihat al-Quran, tanpa sangkut dan gagap sebelum beralih kepada baris yang seterusnya.

iii. Proses 3: 10 minit sebagai pengukuhan iaitu tempoh masa terakhir adalah waktu yang penting kerana menentukan hafalan kekal dalam fikiran ataupun hilang. Saranan untuk mengekalkan hafalan tersebut adalah dengan cara:

(a) Gabungkan hafalan setiap baris dengan yang lain.

(b) Apabila sudah berjaya dihafaz, beranikan diri bagi mencuba untuk menjadi imam dan jangan takut gagal.

Kaedah lanjutan 1: Ulang 3 kali sebelum, ketika dan selepas solat .

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kaedah lanjutan 2: serampang tiga mata merujuk kepada menghafaz selama 5 hari sahaja, jadikan hujung minggu sebagai hari mengulang dan empat muka al-Quran sebulan.

2.6.4 Kaedah Sistem Turki

Kaedah ini telah diperolehi oleh penyelidik daripada laman sesawang http://www.ustazamin.com. Penulis laman ini iaitu ustaz Amin telah melawat Madrasah Iqra' di Istanbul iaitu madrasah tempat para hafiz Turki dilahirkan. Beliau telah menemubual Hj. Ali iaitu Pengetua madrasah ini berkaitan kaedah yang digunakan di Turki. Menurut pengetua tersebut seorang pelajar akan menghafaz muka surat pertama dari juzuk satu, kemudian muka surat pertama dari juzuk dua, muka surat pertama dari juzuk tiga dan seterusnya hingga muka surat pertama juzuk tiga puluh. Kemudian mereka akan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

menghafaz muka surat dua pula dari semua juzuk dan kemudian muka surat tiga dari setiap juzuk hingga semua bersambung. Kaedah ini akan menyebabkan pelajar itu merasa mereka sudah menghabiskan 30 juzuk Al-quran.

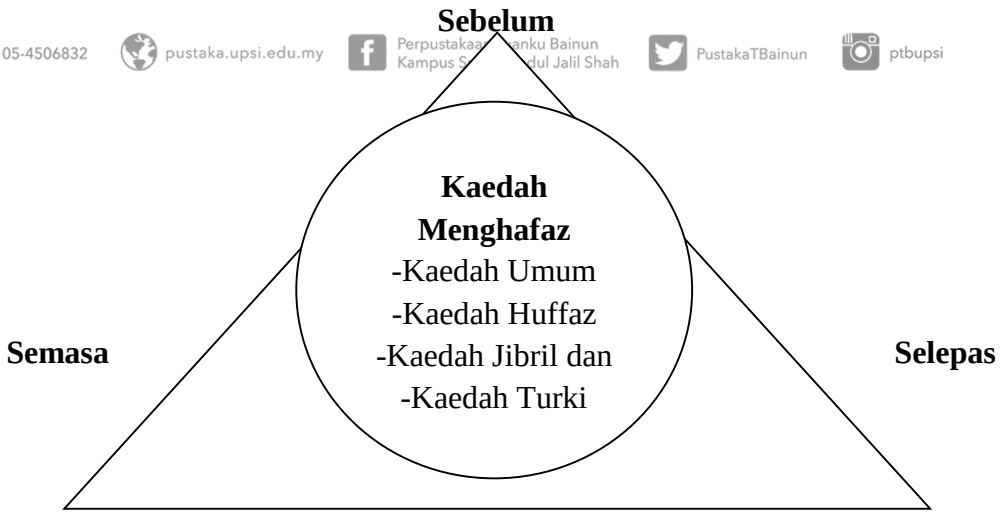
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.6.5 Model Menghafaz

Tidak kira jenis kaedah apa yang digunakan dalam menghafaz Al-quran, ketiga-tiga elemen ini perlu ada dalam menghafaz Al-quran iaitu sebelum, semasa dan selepas. Elemen sebelum adalah merujuk kepada persiapan dan persediaan seseorang itu sebelum menghafaz manakala semasa ialah mengikut langkah-langkah kaedah yang mereka pilih samaada kaedah biasa atau kaedah umum menghafaz, kaedah sistem al-Huffaz, kaedah Jibril dan kaedah Turki dan elemen selepas adalah merupakan langkah yang mereka perlu lakukan agar hafalan tidak hilang dari ingatan. Ini bergantung kepada kaedah-kaedah yang telah mereka pilih dalam mengahafaz. Oleh yang demikian, hasil daripada tinjauan literatur ini penyelidik menyimpulkan kaedah menghafaz dalam bentuk model menghafaz adalah seperti Rajah 2.1:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Rajah 2.1: Rumusan Kaedah Menghafaz Berdasarkan Tinjauan Literatur

2.7 TEORI-TEORI PEMBELAJARAN DALAM ISLAM

Teori dan model gaya pembelajaran mata pelajaran Pendidikan Islam baru diperkenalkan walaupun telah wujud sejak Rasulullah s.a.w. menerima wahyu pertama. Teori dan model gaya pembelajaran Pendidikan Islam berasaskan kaedah Rasulullah s.a.w yang bersumberkan Al-quran, sunnah dan tokoh-tokoh Islam yang terkemuka. Contoh-contoh sumber teori dan model gaya pembelajaran Pendidikan Islam adalah sebagaimana dinyatakan di bawah ini.

Daripada peristiwa di gua hira' ketika Al-quran mula-mula diturunkan kepada nabi Muhammad s.a.w. jibril membaca terlebih dahulu bacaan dan didengari oleh nabi Muhammad. Kemudian nabi Muhammad s.a.w. disuruh oleh jibril mengikut dan mengulang semula bacaan tersebut sama seperti apa yang dibaca oleh jibril. Kaedah ini dinamakan kaedah talaqqi musyafahah.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Selain daripada kaedah talaqqi musyafahah, bacaan dengan lambat dan tenang, ayat-ayat Al-quran yang lain menghendaki umat Islam mengambil jalan yg memudahkan, adil, galakan, aktiviti akal dan menyoal semasa interaksi pembelajaran berlaku. Dalam pada itu semasa menyampaikan dakwah Rasulullah s.a.w. menggunakan cara-cara tertentu bagi memudahkan penyampaian ilmu kepada umat Islam.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.8 TEORI PEMBELAJARAN EDWARD L.THORNDIKE (1874-1949)

E.L. Thorndike merupakan ahli behaviorisme pertama yang mengemukakan konsep pelaziman operan (*instrumental conditioning*). Merujuk Suppiah Nachiappan, Ramlah Jantan dan Abdul Aziz Abdul Shukor (2008) menyatakan bahawa dalam kajian Thorndike, beliau telah memperkenalkan ‘pembelajaran cuba jaya’ dan tiga hukum pembelajaran iaitu hukum kesediaan, hukum latihan dan hukum kesan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(a) Hukum kesediaan

Menurut Thorndike, kesediaan dapat dilihat dari tiga aspek yang utama iaitu kesediaan psikomotor, kesediaan afektif dan kesediaan kognitif. Apabila seseorang itu bersedia melakukan sesuatu tindakan (kesediaan kognitif), maka tindakan (kesediaan psikomotor) itu dapat member kepuasan (kesediaan afektif) kepadanya. Sekiranya tidak dapat melakukannya, dia akan menimbulkan perasaan dukacita dan kalau dipaksa melakukannya, dia akan menghasilkan pembelajaran yang tidak sempurna. Rumusannya, hukum kesediaan merujuk kepada kesediaan dan persiapan-persiapan yang perlu ada sebelum individu itu bertindak.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(b) Hukum latihan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Menurut teori ini, hukum latihan sangat sesuai digunakan bagi latihan hafalan. Dalam latihan hafalan, perkaitan antara ransangan dengan gerak balas (R-G) akan bertambah kukuh melalui latihan yang berulang-ulang. Seseorang itu akan menguasai kemahiran jika latihan diadakan berulang kali. Hukum latihan menyatakan bahawa satu tingkah laku akan diteguhkan melalui aplikasi dan akan dilemahkan tanpa pengukuhan.

(c) Hukum kesan

Setelah tingkahlaku diperlihatkan, diiikuti dengan kepuasan seperti mendapat pujian, ia akan diulang tetapi jika ia diikuti dengan kesakitan seperti ditampar, tingakah laku akan lenyap. Hukum kesan menyatakan bahawa jika sesuatu tindakan diikuti oleh sesuatu perubahan persekitaran yang menyeronokan, kebarangkalian tindakan itu berlaku akan meningkat dan begitu juga jika sebaliknya. Selepas gerak balas terhasil, pertalian antara ransangan dan gerak balas akan bertambah kukuh jika terdapat kesan yang menyeronokkan. Kesan yang menyakitkan akan melemahkan pertalian antara R-G.

2.9 TEORI KAEDAH PEMBELAJARAN AL-QURAN

Menurut Kamarul Azmi Jasmi dan Mohd Aderi Che Noh (2013) dalam Ishak (1985) dan Abdul Qadir (1998) mengemukakan berkaitan kaedah pengajaran bacaan Al-quran yang berkesan iaitu berdasarkan empat kaedah berikut:

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

i. *Al-Tahqiq*, iaitu bacaan yang tenang dan tidak tergopoh gapah yang bertujuan untuk mengajar dan menghayati kandungan dan hukum-hukum bacaan Al-quran.

ii. *Al-Tartil* iaitu bacaan yang tenang dan tidak tergopoh-gapah dan bukan untuk tujuan mengajar. Bacaan ini dilakukan untuk menghayati kandungan Al-quran.

iii. *Al-Tadwir* iaitu bacaan yang sederhana dan tidak terlalu cepat serta mengawasi hukum tajwid.

iv. *Al-Hadar* iaitu bacaan cepat serta mengawasi segala hukum tajwid.

Walau bagaimanapun kaedah pengajaran bacaan Tilawah Al-quran hendaklah memberi penekanan kepada kesalahan bacaan Al-quran (Abduk Qadir, 1998) yang terdiri dari kesalahan *lahnu jali* dan *lahnu khafi*.

Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

2.10 RUMUSAN

Seseorang pelajar itu perlu tahu objektif setiap kali mereka menghafaz, perancangan semasa, sebelum dan selepas mereka menghafaz agar masa dapat diurus dengan lebih sistematik. Pelajar juga perlu mempunyai strategi dan kaedah serta aktiviti dan pengkayaan agar ayat atau surah yang telah dihafaz berkekalan dalam memori pelajar. Kaedah menghafaz Al-quran perlu bersesuaian dengan kaedah-kaedah yang digunakan oleh ulama-ulama hafiz yang terdahulu untuk mendapat hasil yang optimum. Walau apa pun kaedah yang digunakan dalam menghafaz Al-quran, kepentingan dan kelebihan tetap sama diperolehi oleh seseorang dalam menghafaz Al-quran. Kaedah juga bergantung kepada

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

seseorang mengikut kesesuaian usia dan kebolehan daya usaha dalam mengingat seperti yang disarankan dalam teori pembelajaran behaviorisme Thorndike.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB 3

METODOLOGI KAJIAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.1 PENGENALAN

Bab ini membincangkan tentang rekabentuk kajian, populasi dan persampelan, instrumen kajian, kaedah pengumpulan data, prosedur kajian dan penganalisaan data.

3.2 REKA BENTUK KAJIAN

Kajian ini merupakan kajian deskriptif dan bertujuan untuk menilai pelaksanaan program hafazan di MRSM di Negeri Perak. Menurut Mohd. Majid Konting (2009), penyelidikan deskriptif merupakan penyelidikan yang bermatlamat untuk menerangkan fenomena yang

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

sedang berlaku juga untuk menerokai sesuatu bidang yang belum atau kurang dikaji. Manakala Sidek Moh Noah (2002) mendefinisikan rekabentuk kajian deskriptif selalunya dijalankan bertujuan untuk memberi penerangan yang sistematik mengenai fakta dan ciri-ciri sesuatu populasi atau bidang yang diminati secara fakta dan tepat. Instrumen kajian ini dibentuk berasaskan kajian-kajian yang telah dijalankan dan pandangan pakar juga diambil daripada tokoh-tokoh pendidikan di Malaysia mengenai perlaksanaan program hafazan ini. Soalselidik digunakan dalam kajian ini dan diedarkan kepada pelajar-pelajar Tingkatan 4 dan edaran oleh penyelidik sendiri kepada pelajar-pelajar berkenaan. Dengan cara ini, penyelidik dapat menilai pelaksanaan program hafazan terhadap pelajar-pelajar MRSM.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.3 POPULASI DAN PERSAMPELAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Dalam Parmjit, Fook, Sidhu dan Kaur (2010) mendapati Ary, Jacobs dan Razavieh (2002) mendifinisikan populasi sebagai semua ahli yang terkandung dalam mana-mana kelas atau kumpulan individu, peristiwa atau objek yang telah dinyatkan dengan jelas. Populasi juga merujuk kepada kumpulan minat penyelidik dan kumpulan akan digeneralisasikan hasil dapatan. Manakala sampel adalah sebahagian dari populasi kajian. Ia biasanya terdiri daripada satu kumpulan kecil daripada populasi yang akan diperhati dan dibuat generalisasi hasil kajian.

(a) Populasi dan Sampel Kajian

Populasi kajian ini adalah terdiri daripada pelajar-pelajar di tiga buah MRSM di Negeri Perak iaitu MRSM Felda, MRSM Pasir Salak dan MRSM Taiping. Populasi kajian ialah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

mereka yang terdiri daripada Tingkatan 4 lelaki dan perempuan muslim yang sedang mengikuti Program Hafazan al-Quran seperti yang telah ditetapkan oleh Unit Pendidikan Islam dan Bahasa Arab, Bahagian Pendidikan Menengah (BPM) MARA.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(b) Kaedah Persampelan

Kaedah persampelan yang digunakan dalam kajian ini ialah kaedah persampelan rawak mudah dengan menggunakan sistem nombor buku rekod kehadiran dengan memilih nombor kehadiran pelajar yang ganjil. Maksimum pelajar dalam kelas adalah seramai 30 orang dan bilangan kelas yang terlibat adalah tujuh. Berdasarkan buku rekod kedatangan pelajar, jumlah rawak dalam keseluruhan sesebuah kelas adalah 15 dengan jumlah keseluruhan bagi sebuah sekolah adalah 105.

Jumlah kesemua responden daripada ketiga-tiga MRSM ini dianggarkan seramai 315 orang responden. Kaedah ini merupakan proses mengambil atau menggunakan sampel bilamana tiap-tiap individu dalam populasi mempunyai peluang yang sama untuk dipilih (Mohd. Majid Konting, 2009). Penyelidik menggunakan pelajar Tingkatan 4 MRSM Felda, MRSM Pasir Salak dan MRSM Taiping secara rawak mudah. Menggunakan teknik persampelan rawak mudah akan membolehkan individu mendapatkan peluang diuji adalah sama.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.4 INSTRUMEN KAJIAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Instrumen yang digunakan dalam kajian ini adalah soal selidik yang dibina sendiri untuk mengkaji status pelaksanaan Program Hafazan al-Quran MRSM di Negeri Perak melalui pembangunan instrumen dalam Jadual Penentu Instrumen (JPI) seperti dalam lampiran.

3.4.1 Kesahan Instrumen

Kesahan adalah penilaian tentang kecukupan dan kesesuaian item yang digunakan dalam sesuatu instrumen penyelidikan untuk mengkaji tajuk kajian. Biasanya, kesahan bagi sesuatu instrumen kajian boleh ditentukan oleh pakar yang terlibat dalam bidang berkenaan (Parmjit, C.Y Fook, G.K. Sidhu dan R. Kaur., 2010). Sehubungan itu, untuk mengukur kesahan kandungan, penyelidik akan merujuk kepada lima orang pakar dalam penilaian dan program hafazan untuk mendapatkan respon terhadap item yang telah dibina. Mereka terdiri daripada:

a. Kesahan dari aspek penilaian pendidikan.

i. Prof. Dr. Othman Lebar (Fakulti Pendidikan dan Pembangunan Manusia (FPPM), UPSI)

ii. Dr Amir Salleh (Fakulti Pendidikan dan Pembangunan Manusia (FPPM), UPSI)

iii. Dr. Mohd. Faizal Nizam Lee Abdullah (Makmal Penyelidikan Pendidikan, UPSI)

b. Kesahan kandungan dari aspek hafazan.

i. Dr. Abd. Rahman Abd Ghani (Fakulti Sains Kemanusiaan (FSK), UPSI)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

ii. Dr. Misnan Jemali (Fakulti Sains Kemanusiaan (FSK), UPSI)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Terdapat lima skala digunakan dalam penentuan kesahan pakar iaitu STT= Sangat Tidak Tepat, TT= Tidak Tepat, KP= Kurang Tepat, T= Tepat dan ST= Sangat Tepat. Cara penentuan keesahan pakar adalah dengan mengira min setiap item. Jika min melebihi 4, maka hasil keputusan item adalah diterima atau item tersebut mempunyai keesahan pakar. Berdasarkan penilaian pakar terhadap instrumen yang dihasilkan, penyelidik mendapati min setiap item adalah antara 4.8 dan 5 (Rujuk Lampiran). Ini menunjukkan item tersebut diterima dan penyelidik telah membuat penambahbaikan pada ayat yang kurang sesuai digunakan dalam item tersebut dan untuk tujuan kajian rintis.

3.4.2 Soal Selidik

Menurut Mohd. Majid Konting (2009), soal selidik merupakan satu alat ukur yang digunakan dalam penyelidikan untuk mendapatkan maklumat berkaitan fakta-fakta, kepercayaan, perasaan, kehendak dan sebagainya. Soal selidik lebih praktikal dan berkesan digunakan untuk populasi yang besar. Borang soal selidik ini mengandungi enam bahagian dengan empat skala likert mewakili pembolehubah-pembolehubah yang hendak diukur iaitu Bahagian A: Objektif, Bahagian B: Perancangan, Bahagian C: Strategi dan Kaedah, Bahagian D: Tugasan dan Aktiviti Pengkayaan, Bahagian E: Impak dan Bahagian F: Maklumat Demografi. Surah yang dirujuk dalam soal selidik ini adalah surah hafazan Tingkatan 4.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.4.3 Kajian Rintis

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kajian rintis dijalankan ke atas 30 orang pelajar Tingkatan 4 di MRSM Kuala Kubu Baru, Selangor (MRSM KKB). Kajian ini dilakukan secara pos yang ditugaskan kepada seorang guru untuk mendapatkan sampel secara rawak.

3.4.4 Ujian Kebolehpercayaan

Merujuk Parmjit, Fook, Sidhu dan Kaur (2010), kebolehpercayaan adalah merujuk kepada ketekalan ukuran dari satu ukuran ke satu ukuran yang lain. Ia merupakan keputusan analisis yang diperolehi daripada suatu instrumen dan bukan nilai instrumen itu sendiri. Kepercayaan ukuran diperlukan untuk memperolehi keputusan yang sah tetapi kebolehpercayaan boleh diperolehi tanpa mempunyai kesahan.

Sehubungan itu, hasil daripada kajian rintis tersebut didapati aras kebolehpercayaan bagi konstruk objektif, perancangan, strategi dan kaedah, tugasan dan aktiviti pengkayaan dan impak adalah tinggi di antara 0.815-0.833. Ini dapat ditunjukkan di dalam Jadual 3.1.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 3.1: Hasil Ujian Kebolehpercayaan
(Dimensi Input, Dimensi Proses dan Dimensi Produk)

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAHAGIAN A: OBJEKTIF

Pembolehubah	Pekali Kebolehpercayaan (Alpha Cronbach's)
1. Kebolehan menghafaz mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan.	
a. Saya menetapkan masa menghafaz al-Quran setiap hari dalam seminggu.	.823
b. Saya menetapkan masa menghafaz al-Quran mengikut mingguan.	.826
2. Kebolehan menghafaz Surah as-Sajadah	
a. Bilangan ayat dihafaz dalam satu sesi	.826
b. Jangka masa menghafal dalam satu sesi	.829
c. Ulang ayat hafazan dalam satu sesi	.829
3.Kebolehan menghafaz Surah al-Insan	
a. Bilangan ayat dihafaz dalam dalam satu sesi	.818
b.Jangka masa menghafal dalam satu sesi	.826
c. Ulang ayat hafazan dalam satu sesi	.825

*sesi: waktu menghafaz

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAHAGIAN B: PERANCANGAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pembolehubah	Pekali Kebolehpercayaan (Alpha Cronbach's)
1. Perancangan sebelum menghafaz	
Sebelum menghafaz, saya ….	
a. menggunakan Al-Quran resam Uthmani.	.823
b. menyenaraikan bahagian-bahagian yang hendak dihafaz.	.826
c. menyediakan jadual ayat hafazan sebagai panduan.	.826
d. menyediakan jadual ayat hafazan sebagai rekod.	.829
e. melancarkan bacaan ayat yang telah dihafaz.	.822
f. menggunakan tempat menghafaz yang telah ditetapkan (surau, bilik, kelas, astaka dll)	.821
2. Perancangan semasa menghafaz	
Saya menghafaz …..	
a. mengikut had bilangan ayat yang telah ditetapkan.	.815
b. mengikut halaman/ muka surat yang telah ditetapkan pada setiap kali sesi.	.826
c. menghafaz secara individu.	.818
d. menghafaz secara berkumpulan	.818
3. Perancangan selepas menghafaz	
Selepas menghafaz, saya ...	
a. merekod ayat yang telah dihafaz.	.818
b. membuat ulangan ayat yang telah dihafaz sehingga lancar.	.835
c. membetulkan kesilapan bacaan.	.826

*3 kali sesi menghafaz yang telah termaktub dalam jadual program sekolah iaitu antara waktu magbrib dan isya' setiap hari Isnin, Selasa dan Rabu .

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAHAGIAN C: STRATEGI DAN KAEDAH

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	Pembolehubah	Pekali Kebolehpercayaan (Alpha Cronbach's)
1	Kekerapan saya menyertai ujian hafazan yang dilaksanakan disekolah.	.818
2	Kekerapan saya menggunakan bahan bantu menghafaz (BBM: MP3, iPod dan seumpamanya)	.835
3	Kekerapan saya mengulang ayat hafazan semasa riadah.	.826
4	Kekerapan saya mengulang ayat hafazan sebelum tidur.	.825
5	Kekerapan saya mengulang ayat hafazan selepas subuh.	.829
6	Saya membaca ayat yang telah dihafaz semasa dalam solat.	.827
7	Saya membaca surah as-Sajadah dalam solat.	.829
8	Saya membaca surah al-Insan dalam solat.	.828

BAHAGIAN D: TUGASAN DAN AKTIVITI PENGKAYAAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

	Pembolehubah	Pekali Kebolehpercayaan (Alpha Cronbach's)
1. Tugasan semasa latihan (sebagai imam/ semasa di dalam kelas dll)		
a.	Saya membaca surah as-Sajadah	.824
b.	Saya membaca surah al-Insan	.829
c.	Saya tidak merujuk al-Quran semasa menjadi imam seperti solat terawih	.829
d.	Saya mengulang berkali-kali untuk memperbaiki kesilapan bacaan ayat hafazan	.823
e.	Saya mendengar bacaan ayat hafazan rakan.	.818
f.	Saya menyemak bacaan ayat hafazan rakan.	.815
g.	Saya memperdengarkan bacaan ayat yang telah dihafal dihadapan rakan.	.818
h.	Saya menyertai kumpulan tadarus dengan membaca surah as-Sajadah tanpa melihat Al-Quran.	.826
i.	Saya menyertai kumpulan tadarus dengan membaca surah al-Insan tanpa melihat Al-Quran.	.828

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAHAGIAN E: IMPAK

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pembolehubah	Pekali Kebolehpercayaan (Alpha Cronbach's)
1. Bertingkah laku tatatertib	
a. Saya lewat masuk ke kelas dalam sehari. * (5-6 *period* sehari).	.824
b. Saya menepati masa prep petang dan malam dalam sehari. *(2kali x 5hari)	.817
c. Saya menyiapkan tugasan yang diberikan dalam seminggu. *(8-9 matapelajaran)	.820
2. Bertingkah laku tatasusila	
Dalam sehari, saya ….	
a. membantu guru mengangkat buku atau barang.	.821
b. menolong guru tanpa diminta.	.818
c. menghulurkan bantuan kepada mereka yang memerlukan.	.816
3. Bertingkah laku sopan	
Dalam sehari, saya ….	
a. memberi salam apabila berjumpa guru.	.830
b. bercakap lemah lembut apabila bertutur.	.824
c. ketawa terbahak-bahak dihadapan guru.	.824
d. bergurau kasar dengan rakan.	.817
e. mengganggu rakan-rakan yang sedang belajar.	.820

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.5 KAEDAH PENGUMPULAN DATA

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Sebelum kajian ini dijalankan, penyelidik telah meminta kebenaran daripada Pengarah Bahagian Pendidikan Menengah (BPM) MARA iaitu En Mahzan Bin Atan. Selepas itu penyelidik mendapatkan alamat MRSM, bilangan pelajar dan nombor telefon serta guru yang bertindak sebagai wakil penyelidik untuk mentadbir borang soal selidik tersebut. Berdasarkan maklumat tersebut dan surat kebenaran dari pihak BPM dari Ibu Pelajabat MARA, penyelidik menghantar surat dan soal selidik kepada setiap MRSM yang terpilih untuk memaklumkan tujuan kajian ini dijalankan dan tarikh kutipan data. Sampul surat beralamat penyelidik dilampirkan untuk pihak MRSM memulangkan soal selidik yang telah ditadbir. Panduan pengutipan juga dilampirkan untuk rujukan MRSM mentadbirkan soal selidik tersebut. Demi memastikan kadar pulangan yang memuaskan, penyelidik akan menelefon pihak sekolah seminggu selepas surat dikirinkan untuk memastikan surat telah selamat diterima dan tindakan sewajarnya telah dilakukan oleh pihak MRSM. Jika pihak MRSM tersebut ingin berjumpa dengan penyelidik secara peribadi, penyelidik akan datang ke sekolah untuk berjumpa dengan pihak pengurusan sekolah. Pihak MRSM yang terpilih diminta untuk memberi kerjasama dengan penyelidik untuk mengedarkan soal selidik mengikut cara persampelan yang telah ditetapkan.

3.6 PENGANALISAAN DATA

Semua data yang sudah dikodkan diproses dengan menggunakan komputer melalui program Statistical Package for Social Sciences (SPSS) versi 17. Statistik diskriptif digunakan untuk menganalisis data. Dalam kajian ini statistik deskriptif seperti frekuensi,

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

peratusan, sisihan lazim dan min, ujian -t dan regresi akan digunakan untuk menganalisakan kebanyakan pembolehubah yang terlibat dalam kajian ini. Analisis ini akan dapat menilai pelaksanaan program hafazan berdasarkan konstruk-kontruk yang telah dibina dan membentuk soalan kajian seperti dalam Jadual 3.2.

Jadual 3.2: Jenis Analisis Data

Soalan Kajian	Jenis Analisis
Apakah tahap pencapaian objektif pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?	Analisis Deskriptif
Apakah perancangan pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?	Analisis Deskriptif
Apakah strategi dan kaedah pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?	Analisis Deskriptif
Apakah tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?	Analisis Deskriptif
Apakah impak pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?	Analisis Deskriptif
Adakah terdapat perbezaan perancangan diantara pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?	Analisis Ujian- t
Adakah terdapat perbezaan strategi dan kaedah diantara pelajar lelaki dan perempuan dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak?	Analisis Ujian- t
Adakah terdapat sumbangan proses pelaksanaan program hafazan MRSM di Negeri Perak terhadap impak perlakuan pelajar?	Analisis Regresi Berganda

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

3.7 RUMUSAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kajian ini memfokuskan pelaksanaan Program Hafazan dari perspektif pelajar yang mengandungi lima aspek yang diuji iaitu objektif, perancangan, strategi dan kaedah, tugasan dan aktiviti pengkayaan dan impak program terhadap pelajar. Selepas ujian rintis dilaksanakan, penyelidik mendapati kebolehpercayaan setiap item adalah tinggi iaitu antara 0.815-0.833. Kajian rintis ini menunjukkan bahawa instrumen kajian ini boleh dijadikan alat untuk mengukur keberkesanan pelaksanaan program hafazan. Justeru, hasil dapatan yang diperolehi daripada kajian rintis ini, penyelidik telah menggunakan jenis analisis deskriptif untuk soalan 1 hingga soalan 5, manakala soalan 6 dan 7 menggunakan analisis ujian t dan soalan terakhir yang kelapan menggunakan jenis analisis Regresi Berganda dengan menggunakan kaedah pengumpulan data sebagaimana yang telah ditetapkan oleh MARA.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB 4

DAPATAN KAJIAN

4.1 Pengenalan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Bahagian ini mengandungi dapatan kajian yang menjawab lapan soalan kajian. Pada amnya dapatan kajian ini menghuraikan penilaian pelaksanaan program hafazan dalam kalangan pelajar MRSM. Selain itu, kajian ini juga bertujuan melihat tahap pencapaian objektif pelajar dalam pelaksanaan program hafazan, mengenalpasti perancangan pelajar dalam pelaksanaan program hafazan, menentukan strategi dan kaedah pelajar dalam pelaksanaan program hafazan**,** mengenalpasti tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar, menentukan impak pelajar dalam pelaksanaan program hafazan, mengenal pasti perbezaan perancangan di antara pelajar MRSM PKP dan bukan PKP, mengenal pasti perbezaan strategi dan kaedah diantara pelajar lelaki dan perempuan dan mengetahui sumbangan proses

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

pelaksanaan program hafazan terhadap impak perlakuan pelajar dengan analisis deskriptif, analisis ujian-t dan analisis multiple regresion.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.2 Maklumat Demografi Responden

Seramai 242 orang responden telah memberi maklumbalas terhadap soal selidik yang telah diedarkan. Pemilihan responden menepati sasaran kajian. Sasaran kajian dalam pemilihan responden adalah bergantung kepada bilangan pelajar Tingkatan 4 yang berada di MRSM Felda, MRSM Pasir Salak dan MRSM Taiping. Bilangan pelajar Tingkatan 4 yang teramai adalah daripada MRSM Taiping seramai 393 orang kerana MRSM tersebut merupakan MRSM program khas pelajar (PKP) dan pengambilan pelajar hanya pelajar Tingkatan 4 dan Tingkatan 5 sahaja. Manakala jumlah bilangan pelajar Tingkatan 4 MRSM Pasir Salak adalah seramai 142 orang dan pelajar Tingkatan 4 MRSM Felda pula seramai 199 orang. Pemilihan responden kajian berdasarkan nombor bilangan ganjil dalam buku kehadiran pelajar.

4.2.1 Jantina

Pecahan bilangan responden yang dijadikan sampel secara rawak mengikut jantina ditunjukan dalam Jadual 4.1.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.1: Taburan Pelajar Mengikut Jantina

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jantina	Bilangan	Peratusan
Lelaki	123	50.8%
Perempuan	119	49.2%
Jumlah	**N=242**	**100%**

Berdasarkan Jadual 4.1, jumlah sampel adalah terdiri seramai 242 orang. Bilangan pelajar lelaki sejumlah 123 (50.8%) orang dan pelajar perempuan 119 (49.2%) orang. Ini menunjukan responden pelajar lelaki melebihi 4 orang pelajar daripada bilangan pelajar perempuan.

4.2.2 Kategori MRSM

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pecahan taburan pelajar mengikut kategori MRSM ditunjukkan dalam Jadual 4.2.

Jadual 4.2: Taburan Pelajar Mengikut MRSM

	Bilangan	Peratusan
Bukan Program Khas Pelajar	82	33.9%
Program Khas Pelajar	160	66.1%
Jumlah	**N=242**	**100%**

Berdasarkan Jadual 4.2.2, bilangan responden daripada MRSM bukan Program Khas Pelajar (PKP) adalah seramai 82 (33.9%) orang pelajar manakala daripada MRSM PKP seramai 160 (66.1%) orang pelajar. Ini menunjukkan bahawa responden daripada MRSM PKP lebih ramai daripada MRSM bukan PKP kerana faktor jumlah keseluruhan bilangan pelajar Tingkatan 4 dalam Maktab adalah MRSM PKP lebih ramai daripada MRSM bukan PKP.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.2.3 Khatam al-Qur'an.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pecahan taburan pelajar yang pernah dan tidak pernah khatam al-Quran ditunjukkan dalam Jadual 4.3.

Jadual 4.3: Taburan Pelajar Yang Pernah dan Tidak Pernah Khatam Al-Qur'an

Khatam al-Qur'an	Bilangan	Peratusan
Tidak Pernah	21	8.7
Pernah	221	91.3
Jumlah	**N=242**	**100%**

Merujuk kepada Jadual 4.3, seramai 21 (8.7%) orang pelajar tidak pernah khatam al-Quran manakala seramai 221 (91.3%) orang pelajar pernah mengkhatamkan al-Quran. Ini menunjukkan bilangan pelajar yang pernah mengkhatamkan al-Quran melebihi separuh dan majoriti daripada bilangan pelajar yang tidak pernah khatam al-Quran.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.2.4 Bilangan Khatam al-Qur'an

Pecahan taburan pelajar mengikut bilangan kekerapan khatam al-Quran ditunjukkan dalam Jadual 4.4.

Jadual 4.4: Taburan Pelajar Mengikut Bilangan Khatam Al-Qur'an.

Bilangan Khatam al-Qur'an	Bilangan	Peratusan
Tidak Pernah	21	8.7
1 – 2 kali	114	47.1
3 – 4 kali	66	27.3
5 – 6 kali	24	9.9
7 – 8 kali	5	2.1
9 – 10 kali	12	5.0
Jumlah	**N=242**	**100%**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan Jadual 4.4, seramai 21 (8.7%) orang pelajar tidak pernah khatam al-Quran. Manakala kekerapan bilangan pelajar yang telah khatam al-Quran antara 1-2 kali adalah seramai 114 (47.1%) orang pelajar, kekerapan bilangan khatam antara 3-4 kali seramai 66 (27.3%) orang pelajar, khatam antara 5-6 kali seramai 24 (9.9%) orang pelajar, manakala khatam sebanyak antara 7-8 kali seramai 5 (2.1%) orang pelajar dan khatam sebanyak 9-10 kali adalah seramai 12 (5.0%) orang pelajar sahaja. Ini menunjukkan bahawa kebanyakkan pelajar khatam al-Quran hanya sekali atau dua kali sahaja sepanjang hidup mereka.

4.2.5 Bilangan Kekerapan Khatam al-Qur'an Mengikut Jantina

Perangkaan dalam Jadual 4.5 ialah jadual yang menunjukkan pecahan taburan bilangan kekerapan pelajar khatam al-Quran mengikut jantina.

Jadual 4.5: Taburan Pelajar Mengikut Jantina Berdasarkan Bilangan Khatam Al-Quran

Khatam al-Qur'an	Lelaki		Perempuan	
	Bilangan	Peratusan	Bilangan	Peratusan
Tidak Pernah	14	11.4%	7	5.9%
1 – 2 kali	52	42.3%	62	52.%
3 – 4 kali	34	27.6%	32	26.9%
5 – 6 kali	16	13.0%	8	6.7%
7 – 8 kali	4	3.3%	1	0.8%
9 – 10 kali	3	2.4%	9	7.6%
Jumlah	**n=123**	**100%**	**n=119**	**100%**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.5 menunjukkan bilangan pelajar yang tidak pernah khatam al-Quran bagi pelajar lelaki adalah seramai 14 (11.4%) orang pelajar manakala pelajar perempuan seramai 7 (5.9%) orang pelajar sahaja.

Manakala bilangan pelajar lelaki yang telah khatam al-Quran antara 1-2 kali adalah seramai 52 (42.3%) orang pelajar dan pelajar perempuan seramai 62 (52.0 %) orang pelajar, kekerapan bilangan khatam antara 3-4 kali pelajar lelaki seramai 34 (27.6%) orang pelajar dan pelajar perempuan seramai 32 (26.9 %) orang pelajar, khatam sebanyak 5-6 kali pelajar lelaki seramai 16 (13.0%) orang pelajar dan pelajar perempuan seramai 8 (6.7 %) orang pelajar, manakala khatam sebanyak antara 7-8 kali seramai 4 (3.3%) orang pelajar lelaki dan pelajar perempuan hanya seorang (0.8 %) pelajar sahaja dan pelajar yang khatam sebanyak 9-10 kali adalah seramai 3 (2.4%) orang pelajar manakala pelajar perempuan seramai 9 (7.6%) orang pelajar.

Jadual 4.5 menunjukkan pelajar lelaki lebih ramai tidak pernah khatam al-Quran, khatam antara 3-4 kali, 5-6 kali dan 7-8 kali berbanding pelajar perempuan yang hanya ramai dan melebihi pelajar lelaki khatam 1-2 kali dan khatam 9-10 kali sahaja.

4.2.6 Latar Belakang Sekolah Agama Sebelum Masuk Ke MRSM.

Jadual 4.6 ialah jadual yang menunjukkan pecahan taburan bilangan pelajar yang masuk ke MRSM mengikut latar belakang sekolah agama.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.6: Taburan Pelajar Mengikut Latar Belakang Sekolah Agama Sebelum Memasuki MRSM

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Latarbelakang Sekolah Agama	Bilangan	Peratusan
Tidak pernah	96	39.7
Sekolah rendah agama	109	45.0
SMKA / SMAN	37	15.3
Jumlah	**N=242**	**100%**

Analisis Jadual 4.6 menunjukkan seramai 96 orang pelajar (39.7%) tidak mempunyai latar belakang sekolah agama. Manakala seramai 109 orang pelajar (45.0%) pernah bersekolah rendah agama dan 37 orang pelajar (15.3%) pernah bersekolah agama samaada Sekolah Menengah Kebangsaan Agama atau Sekolah Menengah Agama Negeri. Pecahan ini menunjukkan, pelajar MRSM sekurang-kurangnya mempunyai latar belakang sekolah rendah agama sebelum masuk ke MRSM.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Perangkaan dalam Jadual 4.7 ialah jadual yang menunjukkan pecahan taburan bilangan pelajar yang masuk ke MRSM berdasarkan latar belakang sekolah agama mengikut kategori MRSM.

Jadual 4.7: Taburan Pelajar MRSM Berdasarkan Latar Belakang Sekolah Agama Sebelum Memasuki MRSM

Latarbelakang Sekolah Agama	Bukan PKP		PKP	
	Bilangan	Peratusan	Bilangan	Peratusan
Tidak pernah	25	30.5%	71	44.4%
Sekolah Rendah Agama	45	54.9%	64	40.0%
SMKA / SMAN	12	14.6%	25	15.6%
Jumlah	**n=82**	**100%**	**n=160**	**100%**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan Jadual 4.7, seramai 25 orang pelajar (30.5%) MRSM bukan PKP dan 71 orang pelajar (44.4%) MRSM PKP tidak mempunyai latar belakang sekolah agama sebelum masuk ke MRSM. Manakala seramai 45 orang pelajar (54.90%) MRSM bukan PKP dan MRSM PKP 64 orang pelajar (40.0%) pernah bersekolah rendah agama dan 12 orang pelajar (14.6%) MRSM bukan PKP dan MRSM PKP 25 orang pelajar (15.6%) pernah bersekolah agama samaada Sekolah Menengah Kebangsaan Agama atau Sekolah Menengah Agama Negeri. Ini menunjukkan bahawa kedua-dua kategori MRSM ini kebanyakan pelajarnya mempuyai latar belakang sekolah rendah agama masuk ke MRSM.

4.3 INTERPRETASI TAHAP PENCAPAIAN BERASASKAN MIN

Intsrumen yang digunakan adalah soal selidik yang menggunakan skala likert. Soalan kajian satu hingga soalan kajian lima diukur berdasarkan kepada julat interpretasi skor min dan kadar peratusan berdasarkan Jadual 4.8 dan Jadual 4.9 adalah merujuk interpretasi untuk sisihan piawaian.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.8: Skor Min dan Tahap Pencapaian

Skor Min	Tahap pencapaian
1.00-1.99	Rendah
2.00-2.99	Sederhana
3.00-3.99	Tinggi

Jadual 4.9: Interpretasi Sisihan Piawai

Sisihan Piawai	Interpretasi
0.75-1.00	Perbezaan yang sangat besar antara dua min kumpulan
0.5 -0.74	Perbezaan besar
0.25-0.49	Perbezaan kecil
0.00-0.24	Perbezaan sangat kecil

* Sumber: Alias Baba (1992), Statistik Penyelidikan Sains Sosial

Jadual 4.8, menunjukkan kategori skor min yang digunakan dalam membuat intrepretasi dapatan bagi menjawab semua persoalan kajian. Manakala Jadual 4.9 pula membincangkan dapatan dengan menunjukkan kedudukan sisihan piawai dalam ketekalannya.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.3.1 Apakah tahap pencapaian objektif pelajar?

Jadual 4.10 (a), (b) dan (c) adalah rumusan berkaitan tahap pencapaian objektif pelajar dalam pelaksanaan program hafazan ini.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.10 (a): Kebolehan Menghafaz Mengikut Sasaran Tempoh Yang Ditetapkan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pernyataan	Skala				Min	SP
	1	2	3	4		
Saya menetapkan masa menghafaz al-Qur'an setiap hari dalam seminggu (*missing = 5 pelajar tidak menjawab)	7.2% [17]	34.2 % [81]	49.4 % [117]	9.3% [22]	2.606	0.755
Saya menetapkan masa menghafaz al-Qur'an mengikut mingguan. (*missing = 5 pelajar tidak menjawab)	5.5% [13]	21.5 % [51]	56.5 % [134]	16.5% [39]	2.840	0.759
			Min Keseluruhan		**2.727**	**0.625**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Hasil dapatan kajian dalam Jadual 4.10 (a) mendapati bahawa min keseluruhan kebolehan menghafaz mengikut sasarn tempoh adalah sederhana iaitu 2.727. Ini menunjukkan bahawa kebolehan pelajar menghafaz mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan adalah pada tahap sederhana. Sehubungan itu, bagi pelajar yang menetapkan masa menghafaz al-Quran mengikut mingguan 2.840 melebihi skor min pelajar yang menetapkan masa menghafaz al-Quran setiap hari dalam seminggu dengan skor min 2.606.

Manakala perangkaan Jadual 4.10 (b) merujuk hasil analisis kebolehan menghafaz khusus surah as-Sajadah.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.10 (b): Hasil Analisis Kebolehan Menghafaz Surah as-Sajadah.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pernyataan	Skala				Min	SP
	1	2	3	4		
	Peratus dan bilangan pelajar					
Bilangan ayat dihafaz dalam surah dalam satu sesi. (*missing = 4 pelajar tidak menjawab)	1.3% [3]	25.2% [60]	50.8% [121]	22.7% [54]	2.950	0.727
Jangka masa menghafal dalam satu sesi. (*missing = 5 pelajar tidak menjawab)	8.0% [19]	82.3% [195]	8.0% [19]	1.7% [4]	2.034	0.477
Ulangan ayat hafazan dalam satu sesi. (*missing = 5 pelajar tidak menjawab)	3.8% [9]	24.9% [59]	35.9% [85]	35.4% [84]	3.029	0.870
			Min Keseluruhan		**2.669**	**0.462**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Hasil analisis perangkaan dalam Jadual 4.10 (b) mendapati bahawa tahap pencapaian objektif pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM negeri Perak adalah pada tahap sederhana secara keseluruhannya. Dalam surah as-Sajadah, min bilangan ayat dihafaz dalam surah panjang dalam satu sesi ialah 2.950, jangka masa menghafal dalam satu sesi ialah 2.034 dan min mengulang ayat hafazan dalam satu sesi ialah 3.029. Hanya min mengulang hafazan sahaja berada pada tahap tinggi kerana kebanyakkan pelajar mengulang ayat hafazan kurang dan dua kali sesesi menghafaz sehingga tiga ke empat kali sesesi menghafaz manakala bilangan ayat yang dihafaz serta jangka masa menghafal berada pada tahap sederhana. Ramai pelajar hanya menghafaz tiga hingga empat ayat sahaja dalam satu sesi dan jangka masa menghafaz kurang daripada dua jam.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.10 (c) pula menghuraikan dapatan analisis statistik kebolehan menghafaz Surah al-Insan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.10 (c): Hasil Analisis Kebolehan Menghafaz Surah al-Insan.

Pernyataan	Skala				Min	SP
	1	2	3	4		
	Peratus dan Bilangan Pelajar					
Bilangan ayat dihafaz dalam surah dalam satu sesi. (*missing = 5 pelajar tidak menjawab)	2.1% [5]	17.7% [42]	46.4 % [110]	33.8% [80]	3.118	0.766
Jangka masa menghafal dalam satu sesi. (*missing = 5 pelajar tidak menjawab)	7.6% [18]	80.6% [191]	8.4% [20]	3.4% [8]	2.076	0.539
Ulangan ayat hafazan dalam satu sesi. (*missing = 5 pelajar tidak menjawab)	4.2% [10]	25.3% [60]	39.7 % [94]	30.8% [73]	2.970	0.856
			Min Keseluruhan		**2.723**	**0.505**

Dalam surah al-Insan pula yang ditunjukkan dalam Jadual 4.10 (c), min bilangan ayat dihafaz dalam surah panjang dalam satu sesi ialah 3.118, min jangka masa menghafal dalam satu sesi ialah 2.076 dan min mengulang ayat hafazan dalam satu sesi ialah 2.970. Berbeza dengan surah as-Sajadah. Min bilangan ayat yang dihafaz berada dalam tahap tinggi manakala jangka masa dan ulangan ayat hafazan hanya berada dalam tahap sederhana sahaja tetapi bilangan pelajar mengulang ayat hafazan surah al-Insan dalam satu

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

sesi adalah lebih banyak berbanding surah as-Sajadah kerana mungkin faktor tidak biasa dengan ayat-ayat surah al-Insan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Tahap pencapaian objektif pelajar dapat dirumuskankan seperti dalam Jadual 4.3.1 (d).

Jadual 4.10 (d): Tahap Pencapaian Objektif Pelajar

Pernyataan	Min	SP
a) Kebolehan menghafaz mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan.	2.727	0.625
b) Kebolehan menghafaz Surah as-Sajadah.	2.669	0.462
c) Kebolehan menghafaz Surah al-Insan.	2.723	0.505
Tahap Pencapaian Objektif Pelajar	**2.702**	**0.371**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Tahap pencapaian objektif pelajar seperti yang dirumuskan dalam Jadual 4.10 (d) adalah pada tahap sederhana dengan min keseluruhan 2.702 (sp 0.371). Ini menunjukkan pelajar-pelajar tidak menetapkan objektif khusus dalam proses menghafaz. Mereka tidak meletakkan objektif dalam bilangan ayat yang perlu dihafaz, jangka masa menghafaz dan kekerapan mengulang dalam satu sesi menghafaz kerana min kebolehan menghafaz mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan ialah 2.727 (sp 0.625), min kebolehan menghafaz surah as-Sajadah 2.669 (sp 0.462) dan min kebolehan menghafaz surah al-Insan ialah 2.723 (sp 0.505) adalah pada tahap sederhana.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Walaupun min kebolehan tahap pencapaian objektif pelajar dalam menghafaz adalah sederhana tetapi sisihan piawai kebolehan pelajar menghafaz mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan adalah tinggi berbanding dua kebolehan lain iaitu kebolehan menghafaz surah as-Sajadah dan surah al-Insan. Berdasarkan sisihan piawai tersebut tahap pencapaian pelajar dalam kebolehan tersebut adalah seragam (homogenus).

4.3.2 Apakah perancangan pelajar?

Jadual 4.11 (a) adalah merupakan hasil analisis statistik perancangan sebelum menghafaz.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.11 (a): Hasil Analisis Perancangan Sebelum Menghafaz

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pernyataan	Skala				Min	SP
	1	2	3	4		
	Peratus dan Bilangan Pelajar					
Menggunakan al-Qur'an resam Uthmani. (*missing = 7 pelajar tidak menjawab)	9.8% [23]	13.6 % [32]	11.5 % [27]	65.1% [153]	3.319	1.040
Menyenaraikan bahagian-bahagian yang hendak dihafaz. (*missing = 1 pelajar tidak menjawab)	25.7 % [62]	40.2 % [97]	20.7 % [50]	13.3% [32]	2.216	0.976
Menyediakan jadual ayat hafazan sebagai panduan. (*missing = 1 pelajar tidak menjawab)	58.5 % [141]	19.5 % [47]	16.6 % [40]	5.4% [13]	1.689	0.933 5
Menyediakan jadual ayat hafazan sebagai rekod. (*missing = 2 pelajar tidak menjawab)	70.0 % [168]	16.3 % [39]	11.3 % [27]	2.5$ [6]	1.462	0.791
Melancarkan bacaan ayat yang telah dihafaz. (*missing = 2 pelajar tidak menjawab)	0.4% [1]	25.4 % [61]	34.6 % [83]	39.6% [95]	3.133	0.807
Menggunakan tempat menghafaz yang ditetapkan (surau, bilik, kelas, astaka dll). (*missing = 1 pelajar tidak menjawab)	5.4% [13]	21.2 % [51]	46.5 % [112]	27.0% [65]	2.950	0.835
				Min Keseluruhan	**2.456**	**0.538**

Hasil analisis statistik dalam Jadual 4.11 (a) mendapati, min perancangan pelajar sebelum menghafaz adalah pada tahap sederhana iaitu 2.456. Min pelajar merancang untuk menggunakan al-Quran resam Uthmani ialah 3.319 dan min melancarkan bacaan yang telah dihafaz ialah 3.133 adalah min tahap tinggi. Ini menunjukkan pelajar menggunakan al-Quran resam Uthmani dan melancarkan bacaan ayat yang telah dihafaz. Manakala min

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

menyenaraikan bahagian-bahagian yang hendak dihafaz adalah 2.216 dan menggunakan tempat menghafaz yang ditetapkan seperti surau, bilik, kelas, astaka dan lain-lain adalah 2.950 menunjukkan tahap sederhana. Manakala min menyediakan jadual ayat hafazan sebagai panduan ialah 1.689 dan min menyediakan jadual ayat hafazan sebagai rekod ialah 1.462 adalah berada pada tahap rendah. Ini menunjukkan kebanyakan pelajar tidak merancang menyediakan jadual ayat hafazan sebagai panduan dan rekod sebelum menghafaz.

Jadual 4.11 (b) pula merujuk perangkaan perancangan semasa pelajar dalam menghafaz.

Jadual 4.11 (b): Perancangan Semasa Menghafaz

Pernyataan	Skala				Min	SP
	1	2	3	4		
Mengikut had bilangan ayat yang ditetapkan.	9.5% [23]	31.8% [77]	41.3 % [100]	17.4% [42]	2.665	0.873
Mengikut halaman/muka surat yang ditetapkan pada setiap kali sesi. (*missing = 1 pelajar tidak menjawab)	21.2 % [51]	35.7% [86]	37.3 % [90]	5.8% [14]	2.278	0.862
Menghafaz secara individu.	1.2% [3]	22.7% [55]	46.3 % [112]	29.8% [72]	3.045	0.758
Menghafaz secara berkumpulan.	44.6 % [108]	37.2% [90]	14.9 % [36]	3.3% [8]	1.769	0.822
				Min Keseluruhan	**2.439**	**0.509**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan perangkaan Jadual 4.11 (b), hasil analisis mendapati min keseluruhan adalah pada tahap sederhana iaitu 2.439. Antara perancangan semasa menghafaz ialah mengikut bilangan ayat yang ditetapkan dengan min 2.665, mengikut halaman muka surat yang ditetapkan pada setiap kali sesi dan min yang diperolehi ialah 2.278, min menghafaz secara individu 3.045 dan min menghafaz secara berkumpulan sebanyak 1.769. Pelajar merancang semasa menghafaz lebih mengutamakan merancang menghafaz secara individu berbanding kumpulan, mengikut had bilangan ayat dan halaman muka surat.

Manakala Jadual 4.11 (c) pula merujuk statistik perancangan selepas menghafaz.

Jadual 4.11 (c): Perancangan Selepas Menghafaz

Pernyataan	**Skala**				**Min**	**SP**
	1	**2**	**3**	**4**		
Merekod ayat yang telah dihafaz.	65.3% [158]	16.1% [39]	14.5% [35]	4.1% [10]	1.574	0.886
Membuat ulangan ayat yang telah dihafaz sehingga lancar.	3.3% [8]	15.7% [38]	36.0% [87]	45.0 % [109]	3.227	0.831
Membetulkan kesilapan bacaan. (*missing = 2 pelajar tidak menjawab)	3.3% [8]	31.7% [76]	37.5% [90]	27.5 % [66]	2.891	0.846
				Min Keseluruhan	**2.563**	**0.595**

Berdasarkan jadual 4.11 (c), analisis statistik mendapati kebanyakan pelajar merancang selepas menghafaz hanya membuat ulangan ayat yang telah dihafaz sehingga lancar kerana min yang ditunjukkan sangat tinggi iaitu 3.227, kemudian membetulkan kesilapan bacaan dengan min 2.891 dan merekod ayat yang telah dihafaz iaitu dengan min 1.574. Rata-rata pelajar tidak merekod ayat yang telah dihafaz.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.11 (d) adalah rumusan min perancangan pelajar sebelum, semasa dan selepas menghafaz.

Jadual 4.11 (d): Tahap Pencapaian Perancangan Pelajar

Pernyataan	Min	SP
d) Perancangan sebelum menghafaz.	2.456	0.538
e) Perancangan semasa menghafaz.	2.439	0.509
f) Perancangan selepas menghafaz.	2.563	0.595
Perancangan Pelajar	**2.476**	**0.446**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.11 (d) merumuskan min perancangan pelajar secara keseluruhan. Hasil analisis mendapati min pelajar adalah pada tahap sederhana dengan min 2.476 (sp 0.446) yang merujuk kepada min perancangan pelajar sebelum menghafaz ialah 2.456 (sp 0.538), min perancangan semasa menghafaz 2.439 (sp 0.509) dan min perancangan selepas menghafaz ialah 2.563 (sp 0.595). Penyelidik mendapati, pelajar-pelajar hanya membuat perancangan tidak lebih daripada dua perkara dalam perancangan sama ada dalam perancangan sebelum, semasa dan selepas. Walaubagimanapun, berdasarkan sisihan piawai pelajar-pelajar mempunyai keseragaman dalam membuat perancangan sebelum, semasa dan selepas.

4.3.3 Apakah strategi dan kaedah pelajar?

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.12 adalah hasil analisis statistik strategi dan kaedah pelajar dalam menghafaz.

Jadual 4.12: Hasil Analisis Strategi dan Kaedah pelajar

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun PustakaTBainun ptbupsi

Pernyataan	Skala 1	Skala 2	Skala 3	Skala 4	Min	SP
	Peratus dan Bilangan Pelajar					
1) Kekerapan menyertai ujian hafazan yang dilaksanakan di sekolah (*missing = 5 pelajar tidak menjawab)	31.2 % [74]	37.1 % [88]	20.3 % [48]	11.4% [27]	2.118	0.980
2) Kekerapan menggunakan bahan bantu menghafaz (BBM: MP3, iPod, dan seumpamanya. (*missing = 2 pelajar tidak menjawab)	52.8 % [127]	30.8 % [74]	10.8 % [26]	5.4% [13]	1.687	0.871
3) Kekerapan mengulang ayat hafazan semasa riadah. (*missing = 2 pelajar tidak menjawab)	50.4 % [121]	41.3 % [99]	6.7% [16]	1.7% [4]	1.596	0.690
4) Kekerapan mengulang ayat hafazan sebelum tidur. (*missing = 2 pelajar tidak menjawab)	32.1 % [77]	56.3 % [135]	9.2% [22]	2.5% [6]	1.821	0.694
5) Kekerapan mengulang ayat hafazan selepas subuh. (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	32.6 % [78]	53.1 % [127]	11.3 % [27]	2.9% [7]	1.845	0.731
6) Membaca ayat yang telah dihafaz semasa dalam solat. (*missing = 2 pelajar tidak menjawab)	15.4 % [37]	30.8 % [74]	25.8 % [62]	27.9% [67]	2.662	1.046
7) Membaca Surah as-Sajadah dalam solat. (*missing = 2 pelajar tidak menjawab)	30.4 % [73]	36.7 % [88]	19.6 % [47]	13.3% [32]	2.158	1.001
8) Membaca Surah al-Insan dalam solat. (*missing = 2 pelajar tidak menjawab)	55.4 % [133]	26.7 % [64]	11.3 % [27]	6.7% [16]	1.692	0.917
				Min Keseluruhan	**1.948**	**0.494**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Analisis statistik dalam Jadual 4.12 mendapati kebanyakkan pelajar menggunakan strategi dan kaedah dalam menghafaz dengan membaca ayat yang telah dihafaz semasa dalam solat iaitu min 2.662 (sp 1.046) kemudian mereka membaca Surah as-Sajadah dalam solat dengan min 2.158 (sp 1.001) dan mereka kerap menyertai ujian hafazan yang dilaksanakan dalam sekolah. Namun, secara keseluruhan min untuk strategi dan kaedah adalah pada tahap lemah kerana min keseluruhan hanya 1.948 (sp 0.494). Berdasarkan sisihan piawaian yang tinggi menunjukkan strategi dan kaedah pelajar adalah seragam membaca ayat yang telah dihafaz semasa dalam solat.

4.3.4: Apakah tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar?

Jadual 4.13 (a) adalah merupakan perangkaan tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar dalam program hafazan sebagai imam atau semasa dalam kelas.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.13 (a): Tugasan Semasa Latihan (sebagai Imam / Semasa di Dalam Kelas dll).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pernyataan	Skala				Min	SP
	1	2	3	4		
	Peratus dan Bilangan Pelajar					
Membaca Surah as-Sajadah. (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	20.5 % [49]	28.9 % [69]	21.8 % [52]	28.9% [69]	2.590	1.111
Membaca Surah al-Insan. (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	35.1 % [84]	29.3 % [70]	15.5 % [37]	20.1% [48]	2.205	1.128
Tidak merujuk al-qur'an semasa menjadi imam seperti solat terawikh. (*missing = 4 pelajar tidak menjawab)	65.5 % [156]	12.6 % [30]	10.9 % [26]	10.9% [26]	1.672	1.048
Mengulang berkali-kali untuk memperbaiki kesilapan bacaan ayat hafazan. (*missing = 4 pelajar tidak menjawab)	5.5% [13]	21.0 % [50]	20.6 % [49]	52.9% [126]	3.210	0.958
				Min Keseluruhan	**2.419**	**0.737**

Secara keseluruhan Jadual 4.13 (a) merumuskan min pelajar adalah pada tahap sederhana dengan min 2.419. Kebanyakan mereka hanya mengulang berkali-kali untuk memperbaiki kesilapan bacaan ayat hafazan dengan min 3.210 semasa dalam latihan samaada semasa menjadi imam atau semasa dalam kelas.

Manakala jadual 4.13 (b) adalah perangkaan tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar iaitu dengan mendengar dan menyemak bacaan rakan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.13 (b): Mendengar dan Menyemak Bacaan Rakan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pernyataan	Skala				Min	SP
	1	2	3	4		
	Peratus dan Bilangan Pelajar					
Mendengar bacaan ayat hafazan rakan. (*missing = 5 pelajar tidak menjawab)	5.5 % [13]	22.4% [53]	24.1 % [57]	48.1% [114]	3.148	0.952
Menyemak bacaan ayat hafazan rakan. (*missing = 5 pelajar tidak menjawab)	8.0 % [19]	23.6% [56]	25.7 % [61]	42.6% [101]	3.029	0.993
			Min Keseluruhan		**3.084**	**0.898**

Perangkaan dalam Jadual 4.13 (b) mendapati pelajar mendengar bacaan ayat hafazan rakan dengan min 3.148 dan menyemak bacaan ayat hafazan rakan dengan min 3.029. Secara keseluruhannya, pelajar mendengar dan menyemak bacaan rakan adalah pada tahap tinggi dengan min 3.084.

Jadual 4.13 (c) pula ialah tugasan dan aktiviti pengkayaan pelajar iaitu memperdengarkan bacaan dihadapan rakan. Antaranya, memperdengarkan bacaan ayat yang telah dihafal dihadapan rakan secara individu, menyertai kumpulan tadarus dengan membaca Surah as-Sajadah tanpa melihat al-qur'an dan menyertai kumpulan tadarus dengan membaca Surah al-Insan tanpa melihat al-qur'an.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.13 (c): Memperdengarkan Bacaan Dihadapan Rakan

Pernyataan	Skala				Min	SP
	1	2	3	4		
	Peratus dan Bilangan Pelajar					
Memperdengarkan bacaan ayat yang telah dihafal dihadapan rakan secara individu. (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	4.6% [11]	26.8% [64]	45.2% [108]	23.4 % [56]	2.874	0.820
Menyertai kumpulan tadarus dengan membaca Surah as-Sajadah tanpa melihat al-qur'an. (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	45.6 % [109]	26.4% [63]	23.0% [55]	5.0% [12]	1.874	0.935
Menyertai kumpulan tadarus dengan membaca Surah al-Insan tanpa melihat al-qur'an. (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	55.2 % [132]	22.6% [54]	18.4% [44]	3.8% [9]	1.707	0.897
				Min Keseluruhan	**2.152**	**0.691**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Analisis statistik dalam Jadual 4.13 (c) mendapati, kebanyakkan pelajar memperdengarkan bacaan ayat yang telah dihafal dihadapan rakan secara individu dengan min 2.874 dengan tidak menyertai kumpulan tadarus membaca surah as-Sajadah (min 1.874) dan surah al-Insan (min 1.707) tanpa melihat al-Quran.

Min dan Sisihan Piawai keseluruhan tugasan dan pengkayaan dirumuskan dalam Jadual 4.13 (d).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.13 (d): Tugasan dan Aktiviti Pengkayaan Pelajar

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pernyataan	Min	SP
g) Tugasan semasa latihan (sebagai imam / semasa di dalam kelas dll).	2.419	0.737
h) Mendengar dan menyemak bacaan rakan.	3.084	0.898
i) Memperdengarkan bacaan dihadapan rakan.	2.152	0.691
Tugasan dan Aktiviti Pengkayaan Pelajar	**2.475**	**0.581**

Jadual 4.13 (d) merumuskan bahawa kebanyakkan tugasan dan pengayaan pelajar adalah mendengar dan menyemak bacaan rakan dengan memperolehi min 3.084 dan diikuti min tugasan semasa latihan 2.419 kemudian memperdengarkan bacaan di hadapan rakan dengan min 2.152. Secara umumnya, tahap min tugasan dan aktiviti pengayaan adalah pada tahap sederhana dan mempunyai sisihan piawai dengan memperolehi perbezaan min yang besar antara kumpulan.

4.3.5 Apakah impak pelaksanaan program terhadap pelajar?

Jadual 4.14 (a) menunjukkan hasil analisis statistik min dan sisihan piawai dalam bertingkah laku tatatertib.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.14 (a): Bertingkahlaku Tatatertib

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pernyataan	Skala				Min	SP
	1	2	3	4		
	Peratus dan Bilangan Pelajar					
Lewat masuk ke kelas dalam sehari (5 – 6 *period* sehari). (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	1.7% [4]	5.9% [14]	43.5 % [104]	49.0% [117]	3.397	0.677
Menepati masa prep petang dan malam dalam sehari. (2 kali x 5 hari) (*missing = 5 pelajar tidak menjawab)	15.6 % [37]	19.0 % [45]	26.2 % [62]	39.2% [93]	2.890	1.095
Menyiapkan tugasan yang diberikan dalam seminggu. (8 – 9 mata pelajaran) (*missing = 6 pelajar tidak menjawab)	0.8% [2]	18.6 % [44]	62.7 % [148]	17.8% [42]	2.975	0.631
				Min Keseluruhan	**3.093**	**0.593**

Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

Analisis Statistik dalam Jadual 4.14 (a) menghuraikan bilangan pelajar tidak lewat masuk ke kelas adalah lebih ramai berbanding bilangan pelajar yang lewat masuk ke kelas satu hingga lima kali dalam sehari. Min sikap tersebut adalah 3.397. Ini menunjukkan sikap tersebut adalah pada tahap tinggi minnya dan diikuti sikap menepati masa prep petang dan malam dalam sehari min adalah 2.890 dan menyiapkan tugasan yang diberikan dalam seminggu min adalah 2.975 adalah pada tahap sederhana. Ini menunjukkan impak pelaksanaan program ini adalah memberikan kesan positif terhadap pelajar.

Jadual 4.14 (b) pula merujuk hasil perangkaan analisis pelajar bertingkahlaku tatasusila.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.14 (b): Bertingkahlaku Tatasusila

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pernyataan	Skala				Min	SP
	1	2	3	4		
Membantu guru mengangkat buku atau barang (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	27.6% [66]	49.4% [118]	18.0 % [43]	5.0% [12]	2.004	0.812
Menolong guru tanpa diminta. (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	25.1% [60]	47.3% [113]	22.6 % [54]	5.0% [12]	2.075	0.821
Menghulurkan bantuan kepada mereka yang memerlukan. (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	1.7% [4]	31.8% [76]	41.8 % [100]	24.7% [59]	2.895	0.790
				Min Keseluruhan	**2.325**	**0.640**

Kebolehan pelajar bertingkahlaku tatasusila seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 4.14 (b) adalah pada tahap sederhana iaitu membantu guru mengangkat buku atau barang dengan min 2.004, min menolong guru tanpa diminta ialah 2.075 dan min menghulurkan bantuan kepada mereka yang memerlukan 2.895. Kebanyakan mereka memberikan pertolongan kepada guru atau pada mereka yang memerlukan bantuan tidak dan tidak kurang antara satu hingga empat kali dalam sehari. Tidak ramai pelajar yang membuat kebaikan melebihi enam kali sehari.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.14 (c) pula menghuraikan hasil analisis untuk impak pelajar bertingkahlaku sopan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.14 (c): Bertingkahlaku Sopan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Pernyataan	Skala				Min	SP
	1	2	3	4		
Memberi salam apabila berjumpa guru. (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	0.4% [1]	5.9% [14]	17.6% [42]	76.2 % [182]	3.695	0.596
Bercakap lemah lembut apabila bertutur. (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	1.7% [4]	13.4% [32]	36.8% [88]	48.1 % [115]	3.314	0.765
Ketawa terbahak-bahak dihadapan guru. (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	5.4% [13]	16.3% [39]	50.2% [120]	28.0 % [67]	3.008	0.815
Bergurau kasar dengan rakan. (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	15.9 % [38]	22.6% [54]	49.4% [118]	12.1 % [29]	2.577	0.899
Mengganggu rakan-rakan yang sedang belajar. (*missing = 3 pelajar tidak menjawab)	6.3% [15]	17.2% [41]	54.4% [130]	22.2 % [53]	2.925	0.801
				Min Keseluruhan	**3.104**	**0.497**

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Secara keseluruhan, impak pelaksanaan program ini terhadap pelajar ialah mereka boleh bertingkahlaku sopan kerana min keseluruhan seperti yang ditunjukkandalam Jadual 4.14 (c) adalah pada tahap tinggi iaitu 3.104. Min memberi salam apabila berjumpa guru ialah 3.695, min ketawa terbahak-bahak dihadapan guru pula ialah 3.008, min bergurau kasar dengan rakan 2.577 dan min mengganggu rakan-rakan yang sedang belajar ialah 2.925.

Jadual 4.14 (d) merumuskan min impak pelajar dalam pelaksanaan program hafazan secara keseluruhan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.14 (d): Min Impak Pelaksanaan Keseluruhan

Pernyataan	Min	SP
Bertingkah laku tatatertib.	3.093	0.593
Bertingkah laku tatasusila.	2.325	0.640
Bertingkah laku sopan.	3.104	0.497
Impak Pelaksanaan Program	**2.887**	**0.400**

Berdasarkan Jadual di 4.14 (d), impak pelaksanaan program ini adalah masih pada tahap sederhana dengan min 2.887 (sp 0.400) kerana pelajar-pelajar hanya boleh bertingkah laku tatatertib dengan min 3.093 dan bertingkah laku sopan dengan min 3.104 (sp 0.497) tetapi masih kurang boleh bertingkah laku tatasusila iaitu min 2.325 (sp 0.640). Pelajar bersifat seragam dalam bertingkahlaku tatasusila kerana mempunyai sisihan piawai yang tinggi berbanding kebolehan bertingkahlaku tatatertib dan bertingkahlaku sopan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.3.6 Adakah terdapat perbezaan perancangan di antara pelajar MRSM Program Khas Pelajar dan bukan Program Khas Pelajar?

Perbezaan skor min perancangan pelajar sebelum, semasa dan selepas menghafaz dalam pelaksanaan Program Hafazan di MRSM Negeri Perak diantara Pelajar MRSM PKP dan bukan PKP ditunjukkan dalam Jadual 4.15 (a), (b) dan (c).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.15 (a): Ujian-t bagi Pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat Perancangan Sebelum Menghafaz

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

MRSM	N	Min	Sisihan Piawai	Dk	T	Sig. (2-tailed
Bukan PKP	82	2.220	0.551	240	-5.125	0.000
PKP	160	2.577	0.491			

*signifikan pada nilai *p* 0.05; n=242

Merujuk Jadual 4.15 (a), hasil ujian-t terhadap pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat perancangan sebelum menghafaz mendapati skor min pelajar MRSM bukan PKP (2.220 dan pelajar PKP (2.577). Perbandingan dari dua skor min ini menunjukkan perbezaan yang tinggi. Keadaan ini amat jelas apabila dilihat pada hasil ujian-t yang menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan berdasarkan perancangan sebelum menghafaz di antara pelajar MRSM PKP dan pelajar MRSM bukan PKP. Dalam erti kata lain, pelajar MRSM PKP dan bukan PKP mempunyai perancangan yang berbeza dalam perancangan sebelum menghafaz di mana nilai $t(240)$, $p = 0.000$ adalah -5.125 pada aras keertian $p < 0.05$ ianya signifikan. Nilai ujian-t bagi pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat perancangan sebelum menghafaz adalah negatif kerana hasil tolakan min kumpulan MRSM bukan PKP lebih kecil berbanding min kumpulan PKP yang lebih besar.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Keputusan ujian perancangan semasa menghafaz dapat dijelaskan seperti dalam Jadual 4.15 (b).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.15 (b): Ujian-t bagi Pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat Perancangan Semasa Menghafaz

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

MRSM	N	Min	Sisihan Piawai	dk	t	Sig. (2-tailed
Bukan PKP	82	2.372	0.502	240	-1.470	0.143
PKP	160	2.473	0.511			

*signifikan pada nilai *p* 0.05; n=242

Perangkaan pada Jadual 4.15 (b) menunjukkan nilai t adalah -1.470 (dk=240, p=0.143). Ini bermakna p > 0.05 adalah tidak signifikan. Dalam erti kata lain, skor min bagi pelajar PKP adalah 2.577 dan skor min bagi pelajar bukan PKP adalah 2.372 adalah tidak seragam. Nilai ujian-t bagi pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat perancangan semasa menghafaz adalah negatif kerana hasil tolakan min kumpulan MRSM bukan PKP lebih kecil berbanding min kumpulan PKP yang lebih besar.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.15 (c) pula menunjukkan perancangan selepas menghafaz dalam program ini.

Jadual 4.15 (c): Ujian-t bagi Pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat Perancangan Selepas Menghafaz

MRSM	N	Min	Sisihan Piawai	dk	t	Sig. (2-tailed
Bukan PKP	82	2.339	0.605	240	-4.330	0.000
PKP	160	2.677	0.557			

*signifikan pada nilai *p* 0.05; n=242

Berdasarkan Jadual 4.15 (c), perancangan pelajar MRSM PKP dan bukan PKP selepas menghafaz, mendapati nilai t adalah -4.330 (dk=240, p = 0.000). Ini bermakna p < 0.05 adalah signifikan. Dalam erti kata lain terdapat perbezaan yang signifikan perancangan selepas menghafaz di antara pelajar MRSM PKP dan pelajar bukan PKP. Nilai ujian-t bagi pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat perancangan selepas menghafaz

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

adalah negatif kerana hasil tolakan min kumpulan MRSM bukan PKP lebih kecil berbanding min kumpulan PKP yang lebih besar.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Secara keseluruhannya, perbezaan skor min dalam perancangan pelajar dalam pelaksanaan program ini dapat dilihat pada Jadual 4.15 (d).

Jadual 4.15 (d): Ujian-t bagi Pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat Perancangan Menghafaz Secara Keseluruhan

MRSM	N	Min	Sisihan Piawai	dk	t	Sig. (2-tailed
Bukan PKP	82	2.295	0.461	240	-4.736	0.000
PKP	160	2.570	0.409			

*signifikan pada nilai *p* 0.05; n=242

Keputusan ujian secara keseluruhannya dalam Jadual 4.15 (d) mendapati nilai t adalah -4.736 (dk=240, p = 0.000) maka p < 0.05 ianya adalah signifikan. Dalam erti kata lain, terdapat perbezaan yang signifikan antara pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat perancangan sama ada sebelum, semasa dan selepas. Nilai ujian-t bagi pelajar MRSM PKP dan bukan PKP secara keseluruhan adalah negatif kerana hasil tolakan min kumpulan MRSM bukan PKP lebih kecil berbanding min kumpulan PKP yang lebih besar.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.3.7 Adakah terdapat perbezaan strategi dan kaedah di antara pelajar lelaki dan perempuan?

Analisis perbezaan antara pelajar lelaki dan perempuan dalam melaksanakan strategi dan kaedah dalam menghafaz dapat ditunjukkan dalam Jadual 4.16.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.16: Ujian-t bagi bagi Pelajar Lelaki dan Pelajar Perempuan dalam Strategi dan Kaedah Menghafaz

Jantina	N	Min	Sisihan Piawai	dk	t	Sig. (2-tailed
Lelaki	122	1.941	0.501	238	-0.219	0.826
Perempuan	118	1.955	0.490			

*signifikan pada nilai *p* 0.05; n=242

Hasil ujian-t dalam Jadual 4.16 mendapati strategi dan kaedah menghafaz pelajar lelaki dan perempuan memperolehi skor min pelajar lelaki 1.941 dan pelajar perempuan 1.955. Perbandingan dari dua skor ini menunjukkan perbezaan yang sangat kecil. Keadaaan ini amat jelas apabila keputusan ujian-t secara keseluruhannya mendapati nilai t adalah -0.219 (dk=238, p = 0.826) pada aras p > 0.05 ianya tidak signifikan. Dalam erti kata lain, terdapat perbezaan yang tidak signifikan dalam strategi dan kaedah di antara pelajar lelaki dan pelajar perempuan dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM Negeri Perak. Nilai ujian-t bagi pelajar lelaki dan perempuan dalam strategi dan kaedah menghafaz negatif kerana hasil tolakan min kumpulan lelaki lebih kecil berbanding min kumpulan perempuan yang lebih besar.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.3.8 Adakah terdapat sumbangan proses pelaksanaan pogram terhadap impak perlakuan pelajar?

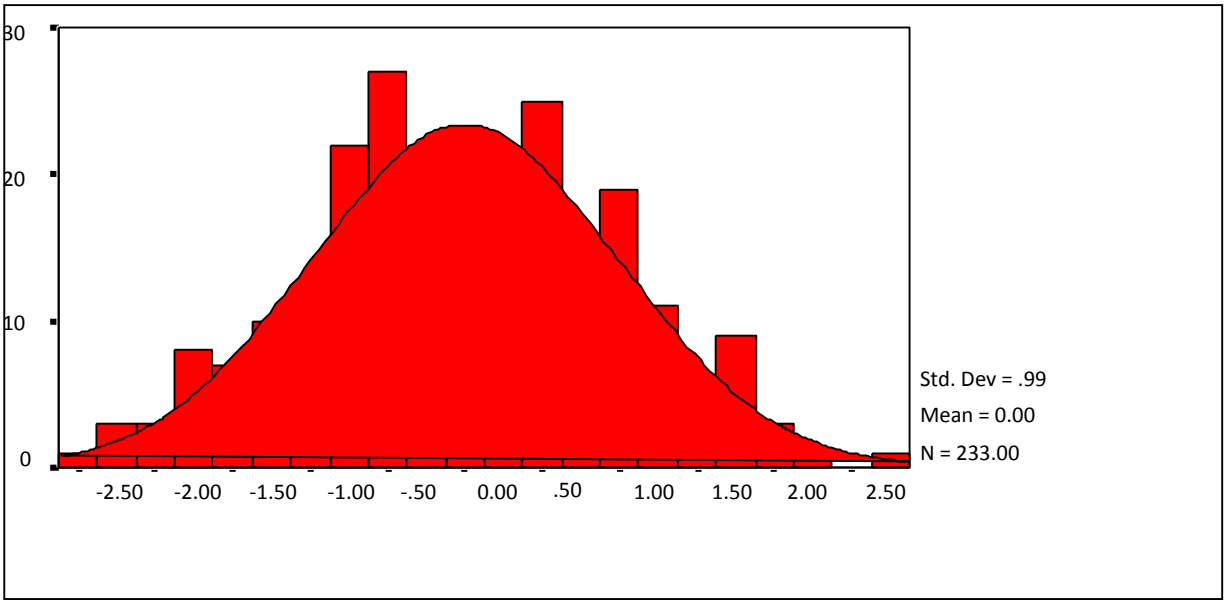
Ujian Regresi Berganda langkah demi langkah (stepwise) digunakan untuk menjawab soalan kajian ini dan menguji sumbangan yang signifikan oleh pembolehubah bebas (objektif, perancangan, strategi dan kaedah serta tugasan dan aktiviti pengayaan) terhadap impak perlakuan pelajar. Sebelum ujian regresi berganda dapat dijalankan beberapa

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

andaian yang menjadi prasyarat ujian tersebut telah diteliti. Prasyarat yang perlu dipenuhi adalah saiz sampel yang mencukupi, ketiadaan data terpencil, ketidakwujudan masalah multikolinearan dan singularity dan taburan normal, linear serta mempunyai kesamaan varian atau homokedastisiti (Pallant (2001); Muijis (2014); Coakes (2005).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Taburan normal tersebut dapat digambarkan seperti dalam Rajah 4.1.

Rajah 4.1: Taburan Normal Pembolehubah bersandar IMPAK

Setelah prasyarat tersebut dipenuhi seperti yang digambarkan dalam carta 4.1, maka ujian Regresi yang melibatkan empat pembolehubah peramal (objektif, perancangan, strategi dan kaedah serta tugasan dan aktiviti pengayaan) dan impak perlakuan pelajar sebagai pembolehubah kriterion telah dijalankan. Analisis Varian telah dalam Regresi menerangkan sama ada model yang dibina menghasilkan satu peramalan yang baik tentang kesignifikannya terhadap peramal yang diwujudkan. Ia menguji perbezaan yang wujud antara pembolehubah bersandar dengan pembolehubah bebas.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Sehubungan itu, Jadual 4.17 adalah menghuraikan hasil analisis varian untuk mengenal pasti nilai F dengan nilai signifikan $p < 0.05$.

Jadual 4.17: Analisis Varian

Model		Jumlah Kuasa Dua	Df	Min Kuasa Dua	F	Sig.
4	Regresi	4.200	4	1.050	7.208	.000(d)
	Residual	33.214	228	.146		
	Jumlah	37.413	232			

Maka, hasil analisis dalam Jadual 4.17 menunjukkan nilai F = 7.208 dan nilai signifikannya ($p < 0.05$).

Hasil analisis regresi berganda langkah demi langkah yang mengenal pasti sumbangan relatif empat pembolehubah bebas terhadap impak perlakuan pelajar pula dirumuskan dalam Jadual 4.18.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Jadual 4.18: Analisis Regresi Berganda (Stepwise)

Pembolehubah (x)	B	Beta	R^2	t	Sig	Sumbangan (%)
Objektif	0.185	0.172	0.068	2.279	0.024	6.80
Perancangan	0.149	0.166	0.090	1.899	0.059	3.50
Strategi dan kaedah	-0.121	-0.150	0.97	-1.835	0.068	0.90
Tugasan & aktiviti pengayaan	0.112	0.162	0.112	1.997	0.047	2.10
Konstant	1.968			10.303	0.000	13.30

R : 0.335
R Kuasa Dua : 0.112
R Kuasa Dua Terlaras : 0.016
Pemalar : 1.968
Ralat Piawai : 0.191

Analisis regresi berganda pada Jadual 4.18 menunjukkan bahawa pemboleh ubah bebas objektif, perancangan, strategi dan kaedah serta tugasan dan aktiviti pengayaan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

merupakan peramal yang mempunyai sumbangan (13.3%) yang signifikan ($p < 0.05$) terhadap impak perlakuan pelajar bagi populasi kajian (saiz sampel = 242).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Keputusan kajian menunujukkan korelasi antara pembolehubah bersandar (impak perlakuan pelajar) dan keseluruhan kumpulan pembolehubah bebas adalah 0.112 (R berganda). Kadar varians pada pembolehubah bersandar yang bersekutu secara signifikan dengan semua pembolehubah bebas dapat dijelaskan melalui kuasa yang menerangkan model regresi dengan nilai (R^2) adalah 13.3 peratus.

Peramal utama dan tertinggi bagi impak perlakuan pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM Negeri Perak ialah objektif pelajar dalam menghafaz (β = 0.172, t = 2.279 dan sig-t = 0.024) dan menyumbang sebanyak 6.80 peratus. Keadaan ini dapat ditunjukkan apabila skor objektif pelajar dalam menghafaz bertambah satu unit menyebabkan impak perlakuan pelajar bertambah sebanyak 0.172 unit. Manakala peramal kedua terpenting yang menyumbangkan sebanyak 3.50 peratus ialah perancangan (β = 0.166, t = 1.899 dan sig-t = 0.059) yang menyumbang sebanyak 3.50 peratus. Dalam erti kata lain apabila skor perancangan pelajar dalam menghafaz bertambah satu unit menyebabkan impak perlakuan pelajar bertambah sebanyak 0.166 unit dan peramal ketiga terpenting ialah tugasan dan aktiviti pengayaan (β = 0.162, t = 1.997 dan sig-t = 0.047) dan menyumbang sebanyak 2.10 peratus. Ini bermaksud apabila skor tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar dalam menghafaz bertambah satu unit menyebabkan impak perlakuan pelajar bertambah sebanyak 0.162 unit).

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Strategi dan kaedah pelajar (β = -0.150, t = - 1.835 dan sig-t = 0.068) dalam pelaksanaan program hafazan ini merupakan peramal keempat dan terakhir yang memberi kesan dan menyumbang sebanyak 0.90 peratus terhadap impak perlakuan pelajar. Ini menunjukkan apabila strategi dan kaedah pelajar bertambah satu unit, impak perlakuan pelajar akan bertambah -0.150 unit. Ini menunjukkan strategi dan kaedah pelajar kurang memberi perubahan terhadap impak perlakuan pelajar dalam pelaksanaan program hafazan MRSM Negeri Perak.

Dapatan ini menunjukan kemungkinan terdapat beberapa faktor lain yang memberikan kesan atau pengaruh terhadap impak perlakuan pelajar yang tidak disentuh dalam kajian ini.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Nilai R2 Terlaras memberi anggaran sejauh mana model ini berpadanan dengan data set lain daripada populasi yang sama. Nilainya berada dalam julat 0.0 hingga 1.0 dalam menilai model regresi berpadanan atau sesuai (fit) dengan data. Muijs (2004) telah mencadangkan nilai R2 terlaras < 0.1 adalah lemah (tidak baik), 0.11 - 0.3 adalah rendah, 0.31 – 0.5 adalah sederhana dan > 0.5 adalah kuat (baik). Memandangkan nilai R2 Terlaras bagi kajian ini adalah 0.191. Maka model yang dihasilkan adalah bersifat rendah. Persamaan regresi untuk kajian ini adalah seperti berikut:

Impak = $x + X_1 + X_2 + X_3 + X_4$
di mana;

x = *constant*
X_1 = objektif
X_2 = perancangan
X_3 = strategi & kaedah
X_4 = tugasan & aktiviti pengkayaan

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Oleh itu, Impak = $1.968 + 0.185^* X_1 + 0.149^* X_2 - 0.121^* X_3 + 0.112^* X_4$

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

4.4 RUMUSAN

Penyelidik mendapati min kebolehan tahap pencapaian objektif pelajar dalam menghafaz adalah sederhana tetapi sisihan piawai kebolehan pelajar menghafaz mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan adalah tinggi berbanding dua kebolehan lain iaitu kebolehan menghafaz surah as-Sajadah dan surah al-Insan. Berdasarkan sisihan piawai tersebut tahap pencapaian pelajar dalam kebolehan tersebut adalah seragam (homogenus). Manakala min pelajar dalam perancangan adalah pada tahap sederhana dengan min 2.476 (sp 0.446) yang merujuk kepada min perancangan pelajar sebelum menghafaz ialah 2.456 (sp 0.538), min perancangan semasa menghafaz 2.439 (sp 0.509) dan min perancangan selepas menghafaz ialah 2.563 (sp 0.595). Penyelidik mendapati, pelajar-pelajar hanya membuat perancangan tidak lebih daripada dua perkara dalam perancangan sama ada dalam perancangan sebelum, semasa dan selepas.

Dalam pelaksanaan program hafazan ini juga, tahap min tugasan dan aktiviti pengayaan adalah pada tahap sederhana dan mempunyai sisihan piawai dengan memperolehi perbezaan min yang besar antara kumpulan. Manakala impak pelaksanaan program ini terhadap pelajar ialah mereka boleh bertingkahlaku sopan kerana min keseluruhan seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 4.14 (c) adalah pada tahap tinggi iaitu 3.104.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Namun demikian, terdapat perbezaan yang signifikan antara pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat perancangan samaada sebelum, semasa juga terdapat perbezaan yang tidak signifikan dalam strategi dan kaedah di antara pelajar lelaki dan pelajar perempuan dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM Negeri Perak.

Sehubungan itu, analisis regresi berganda menunjukkan bahawa keempat-empat peramal ini memberi sumbangan sebanyak 13.3 peratus. Peramal utama yang memberi sumbangan paling besar ialah objektif pelajar dengan sumbangan sebanyak 6.8 peratus, kemudian peramal kedua terbesar iaitu perancangan memberi sumbangan sebanyak 3.5 peratus, manakala peramal ketiga terbesar memberi sumbangan iaitu tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar sebanyak 2.10 peratus dan peramal terakhir ialah strategi dan kaedah menghafaz pelajar dengan sumbangan sebanyak hanya 0.90 peratus kurang memberi impak terhadap perlakuan pelajar. Walaupun model Regresi ini adalah bersifat rendah tetapi masih boleh dicadangkan untuk meramal impak perlakuan pelajar dalam pelaksanaan program ini.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BAB 5

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

RUMUSAN, PERBINCANGAN DAN CADANGAN

5.1 Pendahuluan

Bahagian ini mengandungi perbincangan dapatan kajian, rumusan dan saranan berdasarkan hasil kajian yang dilaporkan dalam Bab 4 untuk mencapai objektif dalam kajian ini. Keseluruhannya, kajian ini adalah untuk mengetahui tahap pencapaian objektif pelajar,

perancangan, strategi dan kaedah pelajar, tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar dan impak pelajar dalam pelaksanaan program hafazan ini. Selain itu, penyelidik mahu mengenal pasti perbezaan perancangan diantara pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dan perbezaan strategi dan kaedah di antara pelajar lelaki dan perempuan. Penyelidik juga akan mengenalpasti sumbangan proses pelaksanaan program hafazan terhadap impak perlakuan pelajar. Pada akhir bab ini, beberapa saranan akan diberikan untuk tujuan kajian selanjutnya yang boleh dikaji oleh para penyelidik pada masa hadapan. Bab ini akan diakhiri dengan ulasan cadangan serta rumusan kajian.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.2 RUMUSAN KAJIAN

Jumlah sampel adalah terdiri seramai 242 orang iaitu bilangan pelajar lelaki sejumlah 123 (50.8%) orang dan pelajar perempuan 119 (49.2%) orang. Ini menunjukan responden pelajar lelaki melebihi 4 orang pelajar daripada bilangan pelajar perempuan.

Bilangan responden daripada MRSM bukan Program Khas Pelajar (PKP) adalah seramai 82 (33.9%) orang pelajar manakala daripada MRSM PKP seramai 160 (66.1%) orang pelajar. Ini menunjukkan bahawa responden daripada MRSM PKP lebih ramai daripada MRSM bukan PKP kerana faktor jumlah keseluruhan bilangan pelajar Tingkatan 4 dalam Maktab adalah MRSM PKP lebih ramai daripada MRSM bukan PKP.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Hasil kajian merumuskan bahawa tahap pencapaian objektif pelajar adalah pada tahap sederhana dengan min keseluruhan 2.702 (sp 0.371). Ini menunjukkan pelajar-pelajar tidak menetapkan objektif khusus dalam proses menghafaz. Mereka tidak meletakkan objektif dalam bilangan ayat yang perlu dihafaz, jangka masa menghafaz dan kekerapan mengulang dalam satu sesi menghafaz kerana min kebolehan menghafaz mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan ialah 2.727 (sp 0.625), min kebolehan menghafaz surah as-Sajadah 2.669 (sp 0.462) dan min kebolehan menghafaz surah al-Insan ialah 2.723 (sp 0.505) adalah pada tahap sederhana.

Min perancangan pelajar secara keseluruhan dirumuskan juga pada tahap sederhana dengan min 2.476 (sp 0.446) yang merujuk kepada min perancangan pelajar sebelum menghafaz ialah 2.456 (sp 0.538), min perancangan semasa menghafaz 2.439 (sp 0.509) dan min perancangan selepas menghafaz ialah 2.563 (sp 0.595). Penyelidik mendapati, pelajar-pelajar hanya membuat perancangan tidak lebih daripada dua perkara dalam perancangan sama ada dalam perancangan sebelum, semasa dan selepas.

Walaubagimanapun, berdasarkan sisihan piawai pelajar-pelajar mempunyai keseragaman dalam membuat perancangan sebelum, semasa dan selepas.

Penyelidik juga merumuskan bahawa kebanyakkan pelajar menggunakan strategi dan kaedah dalam menghafaz dengan membaca ayat yang telah dihafaz semasa dalam solat iaitu min 2.662 (sp 1.046) kemudian mereka membaca Surah as-Sajadah dalam solat

dengan min 2.158 (sp 1.001) dan mereka kerap menyertai ujian hafazan yang dilaksanakan dalam sekolah. Namun, secara keseluruhan min untuk strategi dan kaedah adalah pada tahap lemah kerana min keseluruhan hanya 1.948 (sp 0.494). Berdasarkan sisihan piawaian yang tinggi menunjukkan strategi dan kaedah pelajar adalah seragam membaca ayat yang telah dihafaz semasa dalam solat.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kebanyakkan tugasan dan pengayaan pelajar adalah mendengar dan menyemak bacaan rakan dengan memperolehi min 3.084 dan diikuti min tugasan semasa latihan 2.419 kemudian memperdengarkan bacaan di hadapan rakan dengan min 2.152. Rumusannya, tahap min tugasan dan aktiviti pengayaan adalah pada tahap sederhana dan mempunyai sisihan piawai dengan memperolehi perbezaan min yang besar antara kumpulan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Manakala impak pelaksanaan program ini adalah masih pada tahap sederhana dengan min 2.887 (sp 0.400) kerana pelajar-pelajar hanya boleh bertingkah laku tatatertib dengan min 3.093 dan bertingkah laku sopan dengan min 3.104 (sp 0.497) tetapi masih kurang boleh bertingkah laku tatasusila iaitu min 2.325 (sp 0.640). Pelajar bersifat seragam dalam bertingkahlaku tatasusila kerana mempunyai sisihan piawai yang tinggi berbanding kebolehan bertingkahlaku tatatertib dan bertingkahlaku sopan.

Begitu juga perbezaan pelajar dalam membuat perancangan sebelum, semasa dan selepas. Terdapat perbezaan yang signifikan antara pelajar MRSM PKP dan bukan PKP

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

tetapi hasil kajian mendapati terdapat perbezaan yang tidak signifikan pula dalam strategi dan kaedah di antara pelajar lelaki dan pelajar perempuan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Sehubungan itu pemboleh ubah bebas objektif, perancangan, strategi dan kaedah serta tugasan dan aktiviti pengayaan merupakan peramal yang mempunyai sumbangan (13.3%) yang signifikan ($p < 0.05$) terhadap impak perlakuan pelajar bagi populasi kajian (saiz sampel = 242).

Keputusan kajian menunjukkan korelasi antara pembolehubah bersandar (impak perlakuan pelajar) dan keseluruhan kumpulan pembolehubah bebas adalah 0.112 (R berganda). Kadar varians pada pembolehubah bersandar yang bersekutu secara signifikan dengan semua pembolehubah bebas dapat dijelaskan melalui kuasa yang menerangkan model regresi dengan nilai (R^2) adalah 13.3 peratus.

5.3 PERBINCANGAN

Sebagaimana yang kita ketahui, fokus utama akademik MRSM adalah menjurus kepada mata pelajaran sains dan matematik. Setelah program hafazan dilaksanakan dalam sistem MRSM, penyelidik mendapati empat permasalahan wujud dalam perlaksanaan program ini iaitu tidak mempunyai kemahiran bacaan yang baik dalam al-Quran memungkinkan objektif hafazan Al-Quran sukar untuk dicapai. Tempoh masa yang terhad dengan aktiviti yang sedia ada juga boleh menganggu perancangan mereka dalam menghafaz dan strategi serta aktiviti pengayaan mereka untuk menghafaz. Ini berbeza dengan sistem sekolah-

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

sekolah tahfiz di Malaysia yang menjadikan aktiviti menghafaz sebagai aktiviti utama mereka. Mereka tidak perlu risau akan aktiviti menghafaz akan terganggu dengan aktiviti luar daripada sekolah.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Kesediaan guru-guru sebagai pemantau dan pentasmik juga perlu diambil kira kerana aspek ini sangat memberi kesan terhadap perlaksanaan program. Pelajar-pelajar yang sudah menghafaz dikhuatiri tidak dapat ditasmik kerana bebanan guru yang sedia ada dalam pengajaran dan pembelajaran akademik menyebabkan kesuntukan masa untuk mentasmik. Begitu juga pelajar-pelajar. Mereka tidak mempunyai waktu yang tetap untuk menghafaz sebagaimana mata pelajaran yang lain.

5.3.1 Objektif

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Berdasarkan analisis dalam Bab 4, kajian mendapati kebanyakan pelajar tidak menetapkan objektif mereka dalam menghafaz surah as-Sajadah dan al-Insan. Mereka menghafaz hanya mengikut keperluan iaitu mengikut arahan guru tanpa berterusan. Jika tiada desakan daripada guru-guru maka pelajar-pelajar tidak merasa ada keperluan bagi mereka untuk menghafaz surah-surah yang telah ditetapkan. Kajian juga mendapati, kebanyakan pelajar hanya boleh menghafaz maksimum sebanyak 3-4 ayat sahaja untuk setiap kali sesi menghafaz. Faktor pelajar-pelajar yang mempunyai latar belakang tidak pernah memasuki sekolah agama dan tidak pernah khatam al-Quran perlu diambil kira juga. Berkemungkinan faktor-faktor ini juga turut menyumbang kepada peratusan pelajar tidak menetapkan objektif mereka semasa menghafaz.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Hasil kajian ini disokong dengan pernyataan Rita (2006) bahawa pelajar yang mempunyai objektif dalam pembelajaran boleh memberikan motivasi kepada pelajar itu sendiri. Oleh kerana itu, sebanyak 49.4%-56.5% pelajar tidak menetapkan objektif mereka semasa menghafal, ini mengakibatkan tahap min yang diperolehi adalah sederhana menyebabkan mereka tidak dapat mencapai objektif menghafaz surah as-Sajadah dan surah al-Insan mengikut sasaran tempoh masa yang ditetapkan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.3.2 Perancangan

Kajian juga mendapati pelajar-pelajar tidak mempunyai perancangan yang khusus sama ada sebelum, semasa dan selepas menghafaz. Mereka juga tidak begitu konsisten dalam membuat perancangan seperti tidak menggunakan keseluruhan surah hafazan bersumberkan al-Quran resam uthmani, tidak berlatih untuk melancarkan bacaan keseluruhan ayat hafazan dan sebagainya.

Namun, kajian ini bertentangan dengan dapatan kajian daripada Jeffrey dan John (2007), bahawa perancangan sangat penting untuk memastikan sesebuah pelaksanaan program itu berjaya. Mengikut Charu (2011), perancangan adalah satu proses boleh mengenal pasti objektif sesebuah program.

Justeru itu, ketiadaan membuat perancangan yang khusus menyebabkan pelajar tidak dapat menetapkan objektif menghafaz mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.3.3 Strategi dan Kaedah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Didapati pelajar-pelajar juga kurang melaksanakan strategi dan kaedah yang biasa digunakan oleh seorang hafiz al-Quran dan paling menyedihkan juga terdapat beberapa pelajar yang tidak mempunyai strategi langsung dalam menghafaz. Walhal, strategi dan kaedah amat penting untuk seseorang mencapai objektif yang telah ditetapkan.

Hasil kajian ini selari dengan dapatan kajian John, Katherine, Elizabeth, Mitchell dan Daniel (2013) yang mendapati bahawa penggunaan alat dalam pembelajaran dapat membantu pelajar meningkatkan kognitif dan psikologi pendidikan pelajar. Namun, dalam kajian ini pelajar-pelajar tidak menggunakan kaedah yang bersesuaian menyebabkan penurunan tahap kognitif dan psikologi pelajar dalam menghafaz.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.3.4 Tugasan dan Aktiviti Pengayaan

Tugasan dan aktiviti pengayaan juga tidak kurang pentingnya. Proses ini boleh membantu pelajar-pelajar mengingati ayat-ayat yang telah dihafaz dan boleh membantu melancarkan bacaan**.** Berdasarkan analisis dalam Bab 4, pelajar-pelajar lebih gemar menghafaz secara individu tanpa berpasangan yang lebih memudahkan mereka untuk saling mentasmik ayat-ayat yang telah dihafaz antara satu sama lain. Samada masa mereka untuk menghafaz kurang, atau rutin aktiviti harian yang terlalu padat atau faktor-faktor lain seperti permasalahan pada diri sendiri dan latar belakang mereka yang tidak mempunyai sekolah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

agama sebelum masuk ke MRSM turut menjadi penyumbang kepada kelemahan pelajar-pelajar dalam membuat tugasan dan aktiviti pengayaan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Sehubungan itu, hasil kajian ini bertepatan dengan dapatan Judy dan Michael (2006) yang membuktikan bahawa kewujudan aktiviti pengayaan pelajar boleh membantu mereka dalam pembelajaran. Walaupun pelajar-pelajar tidak mempunyai objektif khusus, perancangan yang rapi serta tidak menggunakan strategi dan kaedah dengan bersungguh-sungguh, tetapi tugasan dan aktiviti pengayaan dapat membantu mereka untuk menghafaz. Dalam kajian ini, pelajar-pelajar lebih cenderung untuk menghafaz secara bersendirian berbanding berpasangan dan mengikut kelazimannya kebanyakan hafiz menghafaz secara bersendirian.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.3.5 Impak

Kajian mendapati, pelajar-pelajar masih belum mencapai kebolehan mereka dalam bertingkah laku tatasusila. Mereka hanya boleh bertingkahlaku tatatertib dan tingkahlaku sopan. Penyelidik berpendapat, mungkin tingkahlaku tatatertib melibatkan ganjaran dan hukuman. Sebagai contoh, sekiranya pelajar lewat masuk ke kelas mereka akan mendapat hukuman daripada guru kelas. Sebaliknya, pujian pula akan diberikan jika mereka masuk awal. Manakala kebolehan bertingkahlaku sopan, berkemungkinan didorong oleh didikan yang sedia ada dari rumah masing-masing bukan pula disebabkan oleh program ini yang menyumbang kepada faktor min yang tinggi.

Kebolehan bertingkahlaku tatatertib dan bertingkahlaku sopan sejajar dengan dapatan kajian oleh Shula dan Herbert (1997) yang mendapati pembelajaran kooperatif boleh mewujudkan impak yang positif kepada pelajar kerana menghafaz al-Quran dalam program ini mempunyai ciri pembelajaran kooperatif kerana pelajar boleh menghafaz secara berkumpulan atau berpasangan. Namun terdapat juga pelajar memilih untuk menghafaz secara bersendirian yang mungkin boleh menyumbang faktor pelajar kurang kebolehan bertingkahlaku tatasusila.

Pelaksanaan program ini adalah supaya pelajar-pelajar yang dihasilkan bukan sahaja menjadi pintar tetapi juga dapat menjadi insan yang soleh dalam menempuhi tuntutan kehidupan di dunia dan boleh menyeimbangkan dengan tuntutan akhirat. Beberapa perkara dalam pelaksanaan ini perlu ditambah baik agar menjadi program yang benar-benar dapat melahirkan pelajar-pelajar yang pintar dan soleh.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.3.6 Perbezaan Perancangan diantara Pelajar MRSM PKP dan Bukan PKP

Hasil kajian mendapati nilai t adalah -4.736 (dk=240, p = 0.000) maka $p < 0.05$ ianya adalah signifikan. Ia menunjukkan bahawa terdapat perbezaan yang signifikan antara pelajar MRSM PKP dan bukan PKP dalam membuat perancangan sama ada sebelum, semasa dan selepas.

MRSM PKP adalah model khas sistem pendidikan MARA iaitu MRSM yang mempunyai Program Khas Pendidikan (PKP). Sistem ini adalah untuk memenuhi

keperluan pelajar yang pintar dan cerdas. Pelajar-pelajar pelu menghadiri ujian kecenderungan, minat dan bakat pelajar sebelum memasuki MRSM (Muhammad Amin Z, 2008). Syarat memasuki MRSM PKP memerlukan pelajar memperolehi keputusan yang baik daripada ujian kecenderungan tersebut dan memenuhi kriteria pelajar MRSM PKP iaitu pelajar yang pintar dan cerdas. Mereka bukan sahaja pelajar yang cemerlang dalam akademik tetapi juga mempunyai kepintaran dan kemahiran dalam bidang lain seperti dalam bidang kepimpinan, reka cipta dan sebagainya. Kelebihan IQ dan EQ pelajar-pelajar daripada MRSM PKP menunjukkan keselarian hasil kajin ini yang mendapati bahawa terdapat perbezaan yang signifikan dalam membuat perancangan sebelum, semasa dan selepas di antara pelajar MRSM PKP dan bukan PKP.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.3.7 Perbezaan Strategi dan Kaedah diantara Pelajar Lelaki dan Perempuan

Perbandingan dari dua skor min pelajar lelaki 1.941 dan pelajar perempuan 1.955 menunjukkan perbezaan yang sangat kecil. Keadaaan ini amat jelas apabila keputusan ujian-t secara keseluruhannya mendapati nilai t adalah -0.219 (dk=238, p = 0.826) pada aras p > 0.05 ianya tidak signifikan. Ini bermaksud bahawa terdapat perbezaan yang tidak signifikan dalam strategi dan kaedah di antara pelajar lelaki dan pelajar perempuan dalam pelaksanaan program hafazan. Hasil kajian ini selari dengan Mohd Khairi, Suzana, Nurul Ainie, dan Sharifah Huda (2012) bahawa gaya pembelajaran antara lelaki dan perempuan adalah berbeza. Ini menunjukkan bahawa perbezaan strategi antara pelajar lelaki dan perempuan adalah satu perkara yang tidak dapat dinafikan. Perbezaan ini juga disokong

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

oleh Siegal (1995) yang juga mengatakan bahawa gaya seseorang dalam pembelajaran adalah dipengaruhi oleh jantina.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Hasil kajian yang mendapati wujud perbezaan strategi dan kaedah dalam menghafaz di antara pelajar lelaki dan perempuan memberi gambaran bahawa pelajar-pelajar perlu mempunyai strategi dan kaedah tersendiri mengikut kesesuaian gaya pembelajaran masing-masing supaya memudahkan untuk menghafaz sekaligus dapat membantu menjayakan pelaksanaan program ini.

5.3.8 Sumbangan Proses Pelaksanaan Program Hafazan Terhadap Impak Perlakuan Pelajar

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Proses dalam pelaksanaan program hafazan ini adalah merujuk kepada objektif pelajar dalam menghafaz, perancangan, strategi dan kaedah serta aktiviti dan pengayaan. Justeru itu, hasil kajian dalam Bab 4 mendapati bahawa Peramal utama dan tertinggi bagi impak perlakuan pelajar dalam pelaksanaan program hafazan di MRSM Negeri Perak ialah objektif pelajar dalam menghafaz ($\beta = 0.172$, $t = 2.279$ dan sig-t = 0.024) dan menyumbang sebanyak 6.80 peratus. Keadaan ini dapat ditunjukkan apabila skor objektif pelajar dalam menghafaz bertambah satu unit menyebabkan impak perlakuan pelajar bertambah sebanyak 0.172 unit. Manakala peramal kedua terpenting yang menyumbangkan sebanyak 3.50 peratus ialah perancangan ($\beta = 0.166$, $t = 1.899$ dan sig-t = 0.059) yang menyumbang sebanyak 3.50 peratus. Dalam erti kata lain apabila skor perancangan pelajar dalam menghafaz bertambah satu unit menyebabkan impak perlakuan pelajar bertambah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

sebanyak 0.166 unit dan peramal ketiga terpenting ialah tugasan dan aktiviti pengayaan (β = 0.162, t = 1.997 dan sig-t = 0.047) dan menyumbang sebanyak 2.10 peratus. Ini bermaksud apabila skor tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar dalam menghafaz bertambah satu unit menyebabkan impak perlakuan pelajar bertambah sebanyak 0.162 unit).

Strategi dan kaedah pelajar (β = -0.150, t = - 1.835 dan sig-t = 0.068) dalam pelaksanaan program hafazan ini merupakan peramal keempat dan terakhir yang memberi kesan dan menyumbang hanya sebanyak 0.90 peratus terhadap impak perlakuan pelajar. Ini menunjukkan apabila strategi dan kaedah pelajar bertambah satu unit, impak perlakuan pelajar akan bertambah -0.150 unit. Ini menunjukkan strategi dan kaedah pelajar kurang memberi perubahan terhadap impak perlakuan pelajar dalam pelaksanaan program hafazan ini.

Berbeza dengan dapatan kajian daripada Abdul Hafiz, Hussin, Azmi, Sulaiman, Kamarul, dan Abdul Basit (2005) bahawa strategi dan teknik pembelajaran seharusnya boleh membantu pelajar menggunakan masa, sumber dan potensi akademik dengan efektif, pembelajaran lebih mudah dan akan merasakan kerja dan usaha yang dilakukan sangat bernilai begitu juga dalam proses menghafaz Al-quran. Teknik pembacaan yang betul memerlukan strategi yang sesuai dengan kaedah pembacaan yang telah ditentukan.

Manakala perancangan yang baik supaya pelaksanaan sesebuah program berjaya dan dapat memberi sumbangan terhadap impak perlakuan pelajar disokong oleh Jeffrey

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

dan John (2007) bahawa perancangan sangat penting untuk memastikan sesebuah pelaksanaan projek itu Berjaya. Begitu juga Charu Pelnekar (2011) mendapati bahawa perancangan adalah satu proses boleh mengenal pasti objektif sesebuah program.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.4 CADANGAN

Cadangan kajian ini adalah merujuk kepada tiga pihak utama iaitu peranan pengurusan dan pentadbir, peranan guru, dan peranan pelajar itu sendiri.

5.4.1 Peranan Pengurusan dan Pentadbir

Merujuk laporan hasil analisis dalam Bab 4, min pelajar dalam strategi dan kaedah dalam menghafaz adalah sangat lemah. Kebanyakan mereka hanya mengulang bacaan tanpa menggunakan alat bantu menghafaz atau fasiliti di sekolah kerana masalah kekurangan tenaga pengajar atau kelemahan fasiliti itu sendiri.

(a) Dalam menjalankan sesuatu program, peranan pihak pengurusan sangat penting untuk membantu program ini berjalan dengan lancar. Antara faktor yang perlu diambil kira ialah kewangan, kemudahan fasiliti pelajar untuk menghafaz, dan waktu untuk mereka menghafaz. Penyelidik menyarankan kepada pihak pengurusan supaya menyediakan bajet khusus untuk program ini seperti yang dimaklumkan oleh pihak ibu pejabat seperti yang tertera dalam pekeliling yang berkenaan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(b) Aspek kewangan menjadi bertambah penting kerana program ini memerlukan guru-guru agama daripada luar MRSM untuk membantu mentasmik hafazan pelajar dan mengajar pelajar-pelajar yang masih lemah bacaannya. Bilangan guru agama yang tidak mencukupi boleh menjejaskan program ini untuk jangka masa yang panjang. Ini kerana, bilangan guru yang sedia ada sudah ada komitmen tersendiri untuk pelajar-pelajar yang bakal menghadapi peperiksaan utama seperti PMR dan SPM. Sehubungan itu, disarankan kepada pihak pentadbir supaya dapat memberikan kerjasama untuk menyediakan bajet khusus untuk program ini.

(c) Selain daripada itu, kekurangan kemudahan fasiliti juga dikenal pasti sebagai punca pelajar-pelajar sukar untuk menghafaz. Sekiranya naskhah al-Quran tidak mencukupi, dikhuatiri para pelajar tidak bermotivasi untuk menghafaz. Di samping itu juga, keadaan pengudaraan tempat para pelajar menghafal iaitu di surau yang agak panas boleh memberikan kesan ketidakselesaan untuk menghafal. Oleh itu, pihak pengurusan disarankan untuk memasang alat penghawa dingin atau menambah bilangan kipas supaya dapat memberi keselesaan untuk mereka menghafaz.

(d) Memandangkan kurikulum utama MRSM adalah di dalam bidang Sains, maka jam kredit khusus untuk menghafaz tidak ada. Atas sebab itu, masa yang diperuntukkan untuk menghafal iaitu antara waktu solat maghrib dan isyak didapati tidak mencukupi. Sepanjang masa itu, pelajar dikehendaki untuk menghafaz dan guru

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

juga dikehendaki untuk mentasmik. Oleh yang demikian, disarankan pihak pengurusan bersama unit pengurusan jadual untuk memperuntukkan waktu jam kredit bagi program ini ke dalam jadual untuk memudahkan pelaksanaan program ini .

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(e) Penyelidik juga mencadangkan supaya pihak pengurusan menyediakan sijil khas kepada pelajar yang berjaya menghafaz surah-surah yang telah ditetapkan oleh Bahagian Pendidikan Menengah (BPM). Diharapkan dengan pemberian sijil ini dapat mendorong minat para pelajar supaya terus menghafaz dan membuat persediaan awal untuk menghafaz surah untuk silibus tahun hadapan tanpa perlu diarahkan oleh guru-guru.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.4.2 Peranan Guru

(a) Berdasarkan laporan hasil analisis kebolehan tahap pencapaian objektif pelajar dalam menghafaz, penyelidik mendapati min pelajar adalah sederhana tetapi sisihan piawai kebolehan pelajar menghafaz mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan adalah tinggi berbanding dua kebolehan lain iaitu kebolehan menghafaz surah as-Sajadah dan surah al-Insan. Berdasarkan sisihan piawai tersebut tahap pencapaian pelajar dalam kebolehan tersebut adalah seragam (homogenus). Oleh itu, disarankan kepada pihak guru untuk menyedarkan dan menerangkan kepada pelajar-pelajar tentang langkah-langkah cara menyusun objektif dalam menghafaz kerana guru adalah antara pihak yang terlibat dalam menjayakan program ini. Didapati bahawa kebanyakan pelajar tidak

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

tahu objektif mereka untuk menghafaz, pelajar juga tidak meletakkan perancangan yang baik untuk menghafaz. Selain dari itu juga, pelajar tidak tahu strategi dan kaedah yang betul untuk menghafaz serta apakah jenis aktiviti yang boleh dilakukan untuk mengekalkan hafalan berkekalan dalam memori mereka.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(b) Penyelidik juga mendapati min pelajar dalam perancangan juga pada tahap sederhana dengan nilai min 2.476 (sp 0.446) yang merujuk kepada min perancangan pelajar sebelum menghafaz ialah 2.456 (sp 0.538), min perancangan semasa menghafaz 2.439 (sp 0.509) dan min perancangan selepas menghafaz ialah 2.563 (sp 0.595). Penyelidik mendapati, pelajar-pelajar hanya membuat perancangan tidak lebih daripada dua perkara dalam perancangan iaitu sama ada dalam perancangan sebelum, semasa dan selepas. Walaubagimanapun, berdasarkan sisihan piawai pelajar-pelajar mempunyai keseragaman dalam membuat perancangan sebelum, semasa dan selepas. Di sini, penyelidik menyarankan juga kepada pihak guru untuk memberi panduan perancangan sebelum, semasa dan selepas menghafaz kepada pelajar agar mereka tahu apa yang perlu dilakukan dalam proses menghafaz.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(c) Strategi dan kaedah pelajar juga secara keseluruhannya min berada pada tahap yang lemah tetapi mempunyai sisihan piawaian yang tinggi. Ini menunjukkan strategi dan kaedah pelajar adalah seragam dalam membaca ayat yang telah dihafaz semasa dalam solat. Disebabkan hampir 40% pelajar tidak mempunyai latar belakang sekolah agama, samada menengah mahupun rendah, ianya memberikan situasi sedikit sukar untuk mereka menghafaz dengan cepat. Atas sebab itu, guru disarankan supaya mengenal

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

pasti pelajar-pelajar yang mempunyai kekangan seperti ini. Mereka ini perlu dibantu dan diajar cara menghafaz yang betul kerana mereka tidak mempunyai kemahiran bahasa arab.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(d) Penyelidik menyarankan kepada pihak guru supaya memberitahu kepada pelajar tentang kepentingan menghafaz ini. Mereka perlu didedahkan kelebihan yang akan mereka perolehi bukan sahaja didunia tetapi juga di akhirat. Menghafaz bukan sahaja menajamkan akal fikiran tetapi boleh menerangkan hati. Justeru itu, guru seharusnya membantu pelajar menimbulkan rasa minat mereka terhadap program hafazan ini dengan memberikan program seperti ceramah, seminar, bengkel, pertandingan hafazan dan sebagainya sama ada di dalam MRSM atau antara MRSM di Malaysia.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(e) Memandangkan perancangan sebelum, semasa dan selepas antara MRSM PKP dan bukan PKP mempunyai perbezaan yang signifikan serta strategi dan kaedah menghafaz pelajar lelaki dan perempuan juga mempunyai perbezaan yang signifikan, maka disarankan kepada para guru untuk membina modul menghafaz berdasarkan skor-skor min yang tinggi dalam perancangan serta strategi dan kaedah menghafaz. Oleh itu, disarankan guru membuat perancangan dengan menggunakan Al-quran resam Uthmani, membahagikan bilangan ayat-ayat yang hendak dihafaz dan melancarkan bacaan yang telah dihafaz, menghafaz secara individu mengikut had bilangan ayat yang telah ditetapkan, melancarkan bacaan ayat yang telah dihafaz dan memperbetulkan kesilapan bacaan. Manakala strategi dan kaedah yang baik adalah seperti menyertai ujian hafazan disekolah dan membaca surah-surah yang telah dihafaz di dalam solat.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.4.3 Peranan Pelajar

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Tahap min tugasan dan aktiviti pengayaan pelajar dilaporkan dalam Bab 4 pada tahap sederhana. Begitu juga impak pelaksanaan program ini adalah juga pada tahap sederhana kerana pelajar-pelajar hanya boleh bertingkah laku tatatertib dan bertingkah laku sopan tetapi masih kurang boleh bertingkah laku tatasusila. Walaubagaimanapun, pelajar bersifat seragam dalam bertingkahlaku tatasusila kerana mempunyai sisihan piawai yang tinggi berbanding kebolehan bertingkahlaku tatatertib dan bertingkahlaku sopan.

(a) Oleh yang demikian, penyelidik menyarankan kepada pelajar agar mereka membuat refleksi kendiri supaya dapat menghayati program ini. Ia dilaksanakan bukan disebabkan program semata-mata tetapi juga mempunyai matlamat untuk melahirkan pelajar pintar dan soleh. Peranan yang dimainkan oleh pelajar sangat penting untuk menjayakan pelaksanaan program hafazan. Pelajar perlu berusaha menghafaz kerana kebaikannya bukan pada sekolah sahaja tetapi akan kembali kepada diri penghafaz itu.

(b) Pelajar juga dicadangkan supaya menjadikan saranan dan nasihat yang diberikan guru sebagai panduan untuk menjaga ayat atau surah yang telah dihafaz. Disiplin dalam menghafaz boleh membantu pelajar bukan sahaja dalam kehidupan malah dalam akademik. Ini keranan, kesedaran pelajar dalam menghafaz boleh memberi impak yang besar kepada diri mereka sendiri amnya dan matlamat program khususnya.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(c) Menjaga tingkahlaku dan lisan adalah antara cara untuk hafazan kekal dalam memori. Walaupun pelbagai usaha dilakukan oleh pihak sekolah, jika pelajar itu sendiri tidak mahu membantu diri mereka sendiri maka matlamat diri dan program ini tidak akan tercapai. Tenaga penggerak adalah daripada pelajar itu sendiri. Sehubungan itu, penyelidik mendapati cadangan menjaga tingkahlaku dan lisan boleh membantu matlamat program ini untuk berjaya secara tidak langsung.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.4.4 Cadangan Kajian Lanjutan

Pada pandangan penyelidik, terdapat tiga cadangan kajian lanjutan yang bersesuaian dengan tajuk ini iaitu :-

(i) Tahap minat pelajar MRSM dalam menghafaz

Berdasarkan laporan analisis dalam Bab 4, kebanyakan soalan kajian mempunyai jawapan tahap min pelajar yang sederhana dan lemah. Jika merujuk latar belakang pelajar MRSM, mereka terdiri dari pelbagai latar belakang yang berbeza. Ada yang mempunyai latar belakang berpendidikan Sekolah Rendah Agama dan Sekolah Menengah Agama. Manakala ada juga yang langsung tidak mempunyai latarbelakang pendidikan sekolah agama. Ini boleh menjadikan faktor punca objektif tidak dapat dicapai kerana ketiadaan pengalaman bersekolah agama boleh menyebabkan mereka tidak berminat untuk menghafaz. Walaupun terdapat pelajar yang mempunyai pengalaman bersekolah agama, tetapi disebabkan mental dan emosi tidak bersedia kerana membuat andaian sistem pendidikan MRSM sudah tidak perlu untuk menghafaz

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

al-Quran. Dicadangkan kepada pengkaji lain supaya mencari kebenaran andaian ini berkaitan terhadap tahap minat mereka dalam menghafaz.

(ii) Faktor-faktor penyumbang dalam pencapaian menghafaz al-Quran dalam kalangan pelajar MRSM.

Kebanyakan pelajar-pelajar MRSM mempunyai kemahiran belajar yang tinggi dalam bidang sains dan matematik. Kajian untuk mencari faktor-faktor penyumbang dalam pencapaian menghafaz juga boleh dijalankan kerana hasil kajian ini mendapati pelajar-pelajar daripada MRSM PKP dan bukan MRSM PKP mempunyai perbezaan dalam membuat perancangan dalam menghafaz. Perbezaan itu mungkin wujud kerana faktor tahap kognitif dalam akademik yang tinggi juga boleh menjadi penyumbang terhadap sesuatu kejayaan dalam sesebuah program. Guru berkenaan atau pengkaji lain boleh mencari faktor-faktor yang menyumbang kepada kejayaan seseorang pelajar MRSM dalam menghafaz.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

(iii) Strategi menghafaz pelajar MRSM Ulul Albab.

Laporan dalam Bab 4 menunjukkan kebanyakan pelajar-pelajar masih lemah dalam menyusun strategi untuk menghafaz serta tidak dapat menyeimbangkan antara menghafaz dan pembelajaran akademik. Walaubagaimanapun, isu ini tidak wujud di MRSM Ulul Albab. Berdasarkan laporan pencapaian peperiksaan daripada Unit Penilaian dan Peperiksaan (UPPM) MARA 2013, penyelidik mendapati pelajar-pelajar dari MRSM Ulul Albab mempunyai pencapaian menghafaz dan akademik yang baik berbanding MRSM yang bukan ulul albab. Salah satu daripada faktor kejayaan MRSM Ulul Albab dalam

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

menghafaz adalah kesediaan mental pelajar untuk menghafaz al-Quran. Justeru itu, guru atau pengkaji lain boleh mengkaji strategi yang digunakan oleh pelajar MRSM Ulul Albab agar boleh dicontohi oleh pelajar dari MRSM bukan ulul albab. Kajian boleh dibuat dari semua sudut seperti peranan pihak pengurusan dan pentadbir sekolah, guru-guru dan pelajar-pelajar itu sendiri.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

5.5 IMPLIKASI KAJIAN

Dapatan kajian pelaksanaan program hafazan yang telah dijalankan mempunyai tiga implikasi terhadap pelajar yang membabitkan kesediaan pelajar dalam meghafaz Al-Quran. Ianya termasuklah pelajar perlu mengetahui objektif mereka menghafaz seperti surah dan bilangan ayat yang perlu di hafaz sama ada mengikut harian, mingguan atau bulanan. Perancangan sebelum, semasa dan selepas juga perlu dikenal pasti agar dapat mencapai objektif yang sudah dikenal pasti dalam pelakasanaan program ini.

Implikasi seterusnya membabitkan dapatan kajian dalam strategi dan kaedah menghafaz yang menunjukkan bahawa pelajar-pelajar kurang menggunakan alat bantu menghafaz (ABM) seperti tafsir Al-quran untuk lebih memahami kandungan ayat yang dihafaz. Pelajar masih menggunakan fahaman pembelajaran hanya perlu menghafaz sahaja tanpa perlu memahami makna yang tersurat dan tersirat dalam ayat Al-quran yang dihafaz. Kelemahan ini adalah disebabkan kemungkinan pelajar tidak menguasai kemahiran Bahasa Arab. Ia dapat dirujuk berdasarkan hasil dapatan kajian latar belakang sekolah pelajar sebelum memasuki MRSM. Bilangan pelajar yang pernah bersekolah agama menengah

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

lebih kecil berbanding yang tidak pernah bersekolah agama. Strategi dan teknik pembelajaran seharusnya boleh membantu pelajar menggunakan masa, sumber dan potensi akademik dengan efektif, pembelajaran lebih mudah dan akan merasakan kerja dan usaha yang dilakukan sangat bernilai begitu juga dalam proses menghafaz Al-quran. Teknik pembacaan yang betul memerlukan strategi yang sesuai dengan kaedah pembacaan yang telah ditentukan.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Satu implikasi kajian lagi yang membabitkan hasil kajian dalam impak pelaksanaan program iaitu apabila pelajar tidak memahami objektif mereka dalam menghafaz Al-quran maka hasil kajian menunjukkan juga akan berlaku pengurangan sumbangan proses pelaksanaan program dalam tingkahlaku seperti kebolehan pelajar bertingkahlaku tatatertib, bertatasusila dan sopan kerana menjaga tingkahlaku dan lisan adalah antara cara untuk hafazan kekal dalam memori. Pelajar perlu membantu diri mereka sendiri maka matlamat diri dan program ini tidak akan tercapai. Tenaga penggerak adalah daripada pelajar itu sendiri.

5.6 RUMUSAN

Setiap kelemahan boleh diatasi jika faktor kelemahan itu ditemui dan diselesaikan oleh pihak yang bertanggungjawab. Kejayaan pelaksanaan sesebuah program adalah melalui penggemblengan tenaga dari semua pihak yang terlibat. Pihak pengurusan dan pentadbir sekolah, guru-guru, dan para pelajar perlu memainkan peranan masing-masing agar segala kecacatan pelaksanaan program dapat dikurangkan. Ibu bapa juga tidak terkecuali dalam

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

hal ini. Oleh yang demikian, kajian yang lebih komprehensif diperlukan untuk menghasilkan keputusan yang konsisten.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

BIBLIOGRAFI

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Al-Quran

Abdul Hafiz Haji Abdullah, Dr. Hussin Salamon, Azmi Shah Suratman, Sulaiman Shakib Mohd Noor, Kamarul Azmi Jasmi, Abdul Basit Bin Samat @ Darawi. (2005). *Sistem Pembelajaran Dan Kaedah Hafazan Al-Qur'an Yang Efektif: Satu Kajian Di Kuala Lumpur Dan Terengganu.* Retrieve from: http://eprints.utm.my/2844/1/75184.pdf.

Abdul Hafiz Abdullah dan Norhanan Binti Abdul Rahman. (2010) *Kaedah Hafazan Al-Quran Sistem Turki: Kajian Di Tahfiz Al-Quran Darul Tuba*. Retrieve from: http://eprints.utm.my/10459/1/KAEDAH_HAFAZAN_AL.pdf

Abdul Hafiz Bin Haji Abdullah, Ajmain Bin Safar, Mohd Ismail Mustari, Azhar Muhammad, Idris Ismail. (2003). *Keberkesanan Kaedah Hafazan Di Pusat Tahfiz*. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.

Abdul Halim el-Muhammady. (1991). *Peranannya Dalam Pembangunan Ummah.* Kuala Lumpur: Penerbitan Hikmah.

Alias Baba. (1992), Statistik Penyelidikan Sains Sosial, Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Charu P. (2011). *Planning for and Implementing ISO 27001*. Retrieve from: http://www.isaca.org/journal/pastissues/2011/volume4/documents/jpdf11v4-planning-for-and.pdf

Coakes, S.J. (2005). *SPSS Version 12.0 For Windows Analysis Without Anguish*. Australia: National Library of Australia.

Ee Ah Meng. (1997). *Psikologi Pendidikan III*. Shah Alam : Penerbit Fajar Bakti Sdn.Bhd

Hafiz al-Quran. Retrieve from: http://www.anugerahquran.com/artikel/cat/tahfiz-anugerah/post/hafiz-alquran/

Ibrahim Abdul Munim Asy-Syarbini. (2011). *Cara Mudah Menghafaz al-Quran*. Kuala Lumpur: Pustaka al-Syafa.

Ismail Masyhuri al-Hafiz. (1993). Ilmu Qira'atul Quran: *Sejarah dan Pokok Perbezaan Qiraat Tujuh*. Kuala Lumpur: Syarikat Nurulhas.

Johari Haji Alias. (1997). Amalan Surah-Surah Pilihan: *Fadhilat dan Khasiatnya*. Kuala Lumpur: Darul Nu'man.

John D., Katherine A. R., Elizabeth J. M., Mitchell J. N., and Daniel T.W. (2013). Improving Students' Learning With Effective Learning Techniques: *Promising Directions From Cognitive and Educational Psychology*. Retrieve from: http://www.psychologicalscience.org/index.php/publications/journals/pspi/learning-techniques.html

Judy R. J. and Michael W. (2006). *Using Engagement Strategies to FacilitateChildren's Learning and Success.* Retrieve from: http://www.naeyc.org/files/yc/file/200603/JablonBTJ.pdf

Kamus Dewan (2005). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Kamus Pelajar Bahasa Malaysia Edisi Kedua. (2008). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Kinicki. A. & Williams.B.K (2006). *Management a Practical Introduction*. New York: Mc Graw Hill.

Majid Konting, M. (2009). *Kaedah penyelidikan pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Mahyudin Hj Ashaari (2001). *Pendidikan al-Quran Menjana Keupayaan Berfikir*. Retrievefrom: http://iepistemology.net/attachments/1133_jpv9n4%20Pendidikan%20al%20Qurn%2Menjana%20Keupayaan%20Berfikir%20-%20Mahyuddin%20Ashaari.pdf.

Mohammad Asraff Ayob al-Hafiz (2011). *Kaedah Jibril: Teknik Mudah dan Praktikal Menghafaz al-Quran*. Selangor: PTS Darul Furqan.

Mohd. Saroni Kasmani (2011). *Memograf MARA: Program Hafazan al-Quran di MRSM SeMalaysia*. Kuala Lumpur: Bahagian Pendidikan Menengah MARA. BPM/ K/ 05-2.

Mohd Yakub Zulkifli bin Haji Mohd Yusoff & Saidi bin Mohd. (2008). *Keupayaan bacaan al-Quran di kalangan pelajara tingkatan empat: kajian di beberapa buah sekolah menengah terpilih di Negeri Terengganu*. *Journal of Al-Quran & Hadith.* ISSN: 1394- 3723. V

Mok Soon Sang (2002). *Ilmu Pendidikan untuk KPLI* (kursus Perguruan Lepasan Ijazah). Selangor: Kumpulan Budiman Sdn. Bhd.

Muijs, D. (2004). *Doing Quantitative Research in Education with SPSS*. London: Sage.

Norshuhada Yusoff (2012). *Laporan Program Hafazan MRSM Felda 2012*. Sungkai: Perak.

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

Noraini Idris (2010). *Penyelidikan dalam Pendidikan*. Malaysia: Mc Graw Hill.
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi
Pallant, J. (2001). *SPSS Survival Manual*. NSW: Allen & Unwin.

Parmjit S., Chan Y.F., Gurnam K. S. dan Ranjit K. (2010). *Panduan Komprehensif Penulisan Cadangan Penyelidikan*. Shah Alam: Pusat Penerbitan Universiti (UPENA).

Rita O' Donoghue (2005-2006). *Study Skills: Managing Your Learning. A Guide for Students inHigher Education*. Galway: Access Office, NUI Galway.

Rusn, Abidin Ibnu. (1998). *Pemikiran Al-Ghazali Tentang Pendidikan*. Yogyakarta: Pustaka Pelajar.

Shula G. Ramsay dan Herbert C. Richards (1997). *Cooperative Learning Environments: Effects on Academic Attitudes of Gifted Students Gifted Child.* Quarterly Fall 1997 41: 160-168,

Sidek Mohd. Noah. (2002). *Reka Bentuk Penyelidikan: Falsafah, Teori dan Praktis*. Serdang: Universiti Putra Malaysia.

Stufflebeam, D. et al. (1971). *Educational Evaluation and Decision Making*. Itasca, Ill:Peackock
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi
Suppiah Nachiappan, Ramlah Jantan dan Abdul Aziz Abdul Shukor (2008). *Psikologi Pendidikan.* Shah Alam: Oxford Fajar.

_____. *Teknik Menghafaz al-Quran*. Retrieve from: http://www.alfurqanonline.net/Files/TEKNIK%20MENGHAFAZ%20AL%20QRAN.pdf

_____. (2005). *Effective Use Of Performance Objectives For Learning And Assessment (For Use With Fink's And Bloom's Taxonomies)*. Teacher & Educational Development, University of New Mexico School of Medicine. Retrieve December 18, 2012, from: http://ccoe.rbhs.rutgers.edu/forms/EffectiveUseofLearningObjectives.pdf

Zulkifli Mohamad Al-Bakri. (1993). *Hebatnya Kuasa Hafazan*. Kuala Lumpur: PTS
05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

LAMPIRAN

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

mara

memograf

Kepada :	Seperti yang di bawah		
Daripada :	Pengarah Bahagian Pendidikan Menengah		
Salinan Kepada :		**Bilangan**	
Rujuk Kami BPM/G/22(17)	**Tarikh** 19 Julai 2013	**Rujuk Tuan**	**Tarikh**

Noor Fadilah Ambo

Melalui :

Pengetua
Maktab Rendah Sains MARA Felda Trolak

KEBENARAN MENJALANKAN KAJIAN DI MAKTAB RENDAH SAINS MARA

Surat puan bertarikh 17 Julai 2013 tentang perkara di atas dirujuk.

Dimaklumkan bahawa permohonan puan untuk menjalankan kaji selidik dalam kalangan pelajar muslim Tingkatan 4 di MRSM Felda, MRSM Pasir Salak dan MRSM Taiping diluluskan dengan syarat :

i. Kerja-kerja berkaitan tidak akan menjejaskan kepentingan pelajar / staf MRSM.
ii. Satu salinan dapatan kajian hendaklah dihantar kepada Pengarah Bahagian Pendidikan Menengah.
iii. Pihak MRSM / MARA tidak bertanggungjawab atas apa-apa kos yang timbul / terbabit.
iv. Kebenaran perlu diperoleh daripada Bahagian ini sekiranya dapatan kajian tersebut hendak dibentangkan di mana-mana forum, seminar atau untuk diumumkan kepada media massa.

Sekian, terima kasih.

'BERKHIDMAT UNTUK NEGARA'
'1MALAYSIA: RAKYAT DIDAHULUKAN, PENCAPAIAN DIUTAMAKAN'

MAHZAN BIN ATAN
Pengarah
Bahagian Pendidikan Menengah
MARA

'Keusahawanan dan Pendidikan Global'
'Amanah rakyat'

RECEIVED
25 JUL 2013
MRSM FELDA

JADUAL PENENTU INSTRUMEN (JPI)

RUBRIK:

Sangat Tidak Setuju (STS)	**0% - 20%**
Tidak Setuju (TS)	**21% - 40%**
Tidak Pasti (TP)	**41% - 60%**
Setuju (S)	**61% - 80%**
Sangat Setuju (SS)	**81% - 100%**

SKALA:

STS	**TS**	**TP**	**S**	**SS**

KONSTRUK	PEMBOLEHUBAH	SOALAN	TRET	ITEM
OBJEKTIF	Kebolehan menghafaz mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan.	Sejauhmanakah anda dapat menghafaz setiap hari?	Sasaran tempoh menghafaz harian	Saya menetapkan masa menghafaz al-Quran setiap hari.
		Sejauhmanakah anda dapat menghafaz setiap mengikut minggu?	Sasaran tempoh menghafaz mingguan	Saya menetapkan masa menghafaz al-Quran mengikut mingguan.
		Sejauhmanakah anda dapat menghafaz mengikut bulan?	Sasaran tempoh menghafaz bulanan	Saya menetapkan masa menghafaz mengikut bulanan.
	Kebolehan menghafaz mengikut bilangan surah	Sejauhmanakah anda dapat menghafaz 1-2 surah mengikut tempoh yang disasarkan?	Bilangan surah dihafaz 1-2 surah mengikut tempoh yang disasarkan.	Saya menghafaz 1-2 surah mengikut tempoh yang disasarkan..
		Sejauhmanakah anda dapat menghafaz 3-4 surah mengikut tempoh yang disasarkan?	Bilangan surah dihafaz 3-4 surah mengikut tempoh yang disasarkan.	Saya menghafaz 3-4 surah mengikut tempoh yang disasarkan.
		Sejauhmanakah anda dapat menghafaz 5 surah mengikut tempoh yang	Bilangan surah dihafaz 5 surah mengikut tempoh yang disasarkan.	Saya menghafaz 5 surah mengikut tempoh yang disasarkan.

		disasarkan?		
	Kebolehan menghafaz mengikut bilangan ayat	Sejauhmanakah anda dapat menghafaz 1-4 ayat mengikut tempoh yang disasarkan?	Bilangan ayat dihafaz 1-4 ayat mengikut tempoh yang disasarkan.	Saya menghafaz 1-4 ayat mengikut tempoh yang disasarkan.
		Sejauhmanakah anda dapat menghafaz 5-7 ayat mengikut tempoh yang disasarkan?	Bilangan ayat dihafaz 5-7 ayat mengikut tempoh yang disasarkan.	Saya menghafaz 5-7 ayat mengikut tempoh yang disasarkan.
		Sejauhmanakah anda dapat menghafaz 8-10 ayat mengikut tempoh yang disasarkan?	Bilangan ayat yang dihafaz 8-10 ayat mengikut tempoh yang disasarkan.	Saya menghafaz 8-10 ayat mengikut tempoh yang disasarkan.
PERANCANGAN	Kebolehan membuat perancangan sebelum menghafaz	Sejauhamanakah anda menggunakan hanya sebuah al-Quran sahaja untuk menghafaz?	Menggunakan sebuah AQ sahaja.	Saya hanya menggunakan satu jenis Al-Quran sahaja.
		Sejauhmanakah anda menggunakan mashaf rasmi Uthmani?	Menggunakan mushaf rasmi Uthmani	Saya menggunakam Al-Quran rasmi Uthmani.
		Sejauhamanakah anda membahagikan bilangan ayat yang boleh dihafaz?	Membahagikan bilangan ayat	Saya membahagikan bilangan ayat hafazan yang hendak dihafaz.
		Sejauhmanakah anda menyenaraikan bahagian yang hendak dihafaz?	Senaraikan bahagian hafazan	Saya menyenaraikan bahagian-bahagian yang hendak dihafaz.
	Kebolehan membuat perancangan semasa menghafaz	Sejauhamanakah anda menghafaz mengikut bilangan ayat yang telah ditetapkan?	Hafaz ikut bilangan yang ditentukan	Saya menghafaz mengikut bilangan yang telah ditentukan.
		Sejauhmanakah anda	Membahagikan ayat hafazan	Saya menghafaz mengikut bahagian yang telah

		menghafaz mengikut bahagian yang telah ditetapkan?		ditentukan.
	Kebolehan membuat perancangan selepas menghafaz	Sejauhmanakah anda merekod ayat yang telah dihafaz?	Rekod ayat hafazan	Saya merekod ayat yang telah dihafaz.
STRATEGI & KAEDAH	Kebolehan menyertai ujian hafazan	Sejaumanakah anda boleh menggunakan pembolehubah yang disenaraikan	Ujian hafazan	Saya menyertai ujian hafazan yang dilaksanakan disekolah.
	Kebolehan menggunakan Bahan Bantu Menghafaz		Bahan Bantu Menghafaz (BBM)	Saya menggunakan bahan bantu menghafaz seperti MP3, iPod dan seumpamanya.
	Kebolehan mengulang ayat hafazan semasa riadah		Ulang ayat ayat hafazan semasa riadah	Saya mengulang ayat hafazan semasa riadah.
	Kebolehan mengulang ayat hafazan sebelum tidur		Ulang ayat hafazan sebelum tidur	Saya mengulang ayat hafazan sebelum tidur.
	Kebolehan mengulang ayat hafazan selepas subuh		Ulang ayat hafazan selepas subuh	Saya mengulang ayat hafazan selepas subuh.
	Kebolehan membaca ayat yang telah dihafaz dalam solat		Baca ayat hafazan dalam solat	Saya membaca ayat hafazan semasa dalam solat.
TUGASAN & AKTIVITI PENGKAYAAN	Kebolehan bertugas sebagai imam	Sejaumanakah anda boleh menggunakan pembolehubah yang disenaraikan	Bertugas sebagai imam	Saya membaca ayat-ayat hafazan semasa menjadi imam solat fardhu.
	Kebolehan mendengar dan menyemak bacaan rakan		Mendengar dan menyemak bacaan	Saya mendengar dan menyemak bacaan ayat hafazan rakan.
	Kebolehan memperdengarkan bacaan dihadapan rakan		Memperdengarkan bacaan	Saya memperdengarkan bacaan ayat hafazan dihadapan rakan.
	Kebolehan mengulang hafazan dengan berskala dengan mewujudkan halaqah (kumpulan) secara bertadarus tanpa melihat al-Quran.		Tadarus dalam kumpulan tanpa melihat AQ	Saya menyertai kumpulan tadarus dengan membaca tanpa melihat Al-Quran.
IMPAK (BERDISIPLIN)	Kebolehan bertatatertib, tatasusila, kesopanan dan	Sejauhmanakah anda	Tatatertib	-Saya selalu datang lewat daripada guru masuk ke kelas.

	berakhlak	boleh menggunakan pembolehubah-pembolehubah yang disenaraikan.		-Saya sentiasa menepati masa prep. -Saya sentiasa menyiapkan tugasan yang diberikan.
			Tatasusila	-Saya membantu guru mengangkat buku atau barang. -Saya menolong guru tanpa diminta. -Saya tidak suka menghulurkan bantuan.
			Kesopanan	-Saya memberi salam apabila berjumpa guru-guru. -Saya bercakap lemah lembut apabila bertutur. -Saya tidak segan ketawa terbahak-bahak bersama rakan-rakan dihadapan guru.
			Berakhlak	-Saya bergurau kasar dengan rakan. -Saya tidak suka mengganggu rakan-rakan yang sedang belajar.

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS
SULTAN IDRIS EDUCATION UNIVERSITY
FAKULTI PENDIDIKAN & PEMBANGUNAN MANUSIA

DECEMBER 2012

Fakulti Sains Kemanusiaan
Universiti Pendidikan Sultan Idris

Dato'/Profeser/Profeser Madya/Dr.

PERLANTIKAN SEBAGAI PAKAR PENILAI KESAHAN KANDUNGAN INSTRUMEN

Dengan hormatnya saya merujuk perkara di atas.

Dimaklumkan bahawa pelajar **NOOR FADILAH BINTI AMBO** adalah calon Ijazah Sarjana yang sedang menjalani penyelidikan di fakulti ini dibawah penyeliaan saya. Tajuk kajian beliau adalah "Penilaian Pelaksanaan Program Hafazan Dalam Kalangan Pelajar MRSM di Negeri Perak". Responden kajian terdiri daripada kalangan pelajar Tingkatan 3 dan Tingkatan 5 yang dipilh daripada tiga buah MRSM di Perak yang mewakili populasi MRSM seluruh Malaysia.

Kajian ini dijalankan berasaskan model penilaian Stufflebeam (1984) dan teori pembelajaran behaviorisme Thorndike (1874-1949). Kajian ini akan melihat sejauhmana pelaksanaan keberkesanan pelaksanaan program hafazan dalam kalangan pelajar MRSM dari dimensi input, proses dan produk.

Sehubungan itu, dengan rasa besar hati agar pihak tuan dapat membantu untuk menyemak dan mengesahkan kesesuaian instrumen kajian ini.

Kerjasama dan kesudian pihak tuan didahului dengan ucapan ribuan terima kasih.

Yang Benar,

.....

Prof. Dr. Mohd. Sahandri Ghani Hamzah

Fakulti Pendidikan & Pembangunan Kemanusiaan

Universiti Pendidikan Sultan Idris

ARAHAN: SILA GUNA SKALA DI BAWAH UNTUK MENJAWAB SOALAN BERIKUT

BAHAGIAN A: OBJEKTIF

BIL	PERNYATAAN	KESAHAN PAKAR					MIN	KEPUTUSAN
1	Kebolehan menghafaz (surah as-Sajadah/al-Insan) mengikut sasaran tempoh yang ditetapkan	STT	TT	KP	T	ST		
	saya menetapkan masa mengahafaz al-Quran setiap hari dalam seminggu							
	saya menetapkan masa menghafaz al-Quran mengikut mingguan							
2	Kebolehan menghafaz surah as-Sajadah	STT	TT	KP	T	ST		
	Bilangan ayat dihafaz dalam satu sesi							
	Jangka masa menghafal dalam satu sesi							
	Ulang ayat hafazan dalams atu sesi							
3	Kebolehan menghafaz surah al-Insan	STT	TT	KP	T	ST		
	Bilangan ayat dihafaz dalam satu sesi							
	Jangka masa menghafal dalam satu sesi							
	Ulang ayat hafazan dalams atu sesi							

BAHAGIAN B: PERANCANGAN

							MIN	KEPUTUSAN
1	Perancangan sebelum menghafaz (Saya merancang sebelum menghafaz.....)	STT	TT	KP	T	ST		
	b. menggunakan al-Quran rasmi Uthmani sahaja.							
	c. menyenaraikan bahagian-bahagian yang hendak dihafaz.							
	d. menyediakan jadual sebagai panduan menghafaz.							
	e. meyediakan jadual sebagai rekod hafazan							
	f. mengulang ayat hafalan yang lalu.							
	g. melancarkan bacaan ayat yang hendak dihafaz.							
	h. menetapkan tempat menghafaz (surau,bilik, kelas, astaka dll)							
2	Perancangan semasa menghafaz (Saya merancang semasa menghafaz.....)							
	a. mengikut had bilangan ayat yang telah ditetapkan.							
	b.mengikut halaman/muka surat (satu a'in) yang telah ditetapkan.							
	c.menghafaz secara individu.							

	d.menghafaz secara berkumpulan.					
3	Perancangan selepas menghafaz (selepas menghafaz saya merancang.....)					
	a. merekod ayat yang telah dihafaz.					
	b. membuat ulangan ayat yang telah dihafaz sehingga lancar.					
	c. membetulkan kesilapan bacaan.					

BAHAGIAN C: STRATEGI DAN KAEDAH

		STT	TT	KP	T	ST	MIN	KEPUTUSAN
1	Saya menyertai ujian hafazan yang di laksanakan di sekolah.							
2	Saya menggunakan bahan bantu menghafaz (BBM:MP3,iPod dan seumpamanya)							
3	Saya mengulang ayat hafazan semasa riadah.							
4	Saya mengulang ayat hafazan sebelum tidur.							
5	Saya mengulang ayat hafazan selepas subuh.							
6	Saya membaca ayat yang telah dihafaz semasa dalam solat.							
7	Saya membaca surah as-Sajadah/ al-Insan semasa dalam solat.							

BAHAGIAN D: TUGASAN DAN AKTIVITI PENGKAYAAN

1	Tugasan semasa latihan (sebagai imam, semasa di dalam kelas dll)	STT	TT	KP	T	ST	MIN	KEPUTUSAN
	Saya membaca surah as-Sajadah.							
	Saya membaca surah al-Insan.							
	Saya tidak merujuk al-Quran semasa menjadi imam seperti solat terawih.							
	Saya mengulang berkali-kali untuk memperbaiki kesilapan bacaan ayat hafazan.							
2	Mendengar dan menyemak bacaan rakan	STT	TT	KP	T	ST		
	Saya mendengar bacaan ayat hafazan rakan.							
	Saya menyemak bacaan ayat hafazan rakan.							
3	Memperdengarkan bacaan dihadapan rakan	STT	TT	KP	T	ST		
	saya memperdengarkan bacaan ayat yang telah dihafal dihadapan rakan.							
	saya menyertai kumpulan tadarus dengan membaca surah as-Sajadah/al-Insan tanpa melihat al-Quran.							

BAHAGIAN E: IMPAK

1	Bertingkah laku tatatertib	STT	TT	KP	T	ST	MIN	KEPUTUSAN

	saya datang lewat dari guru masuk ke kelas dalam seminggu.					
	saya menepati masa prep dalam seminggu.					
	saya menyiapkan tugasan yang diberikan oleh guru mengikut tempoh yang ditetapkan.					
2	Bertingkah laku tatasusila	STT	TT	KP	T	ST
	saya membantu guru mengangkat buku atau barang.					
	saya menolong guru tanpa diminta.					
	saya suka menghulurkan bantuan.					
3	Bertingkahlaku sopan	STT	TT	KP	T	ST
	a. Saya memberi salam apabila berjumpa guru-guru.					
	b. saya bercakap lemah lembut pabila bertutur.					
	c. saya segan ketawa terbahak-bahak dihadapan guru.					
	d. saya bergurau kasar dengan rakan.					
	e. saya tidak suka mengganggu rakan-rakan yang sedang belajar.					